

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

**Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale
Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicată
dezbaterei problemelor de practică neunitară în materia litigiilor cu
profesioniști și insolvenței
București**

24-25 octombrie 2022

În perioada 24-25 octombrie 2022 a avut loc, la București, Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel dedicată discutării aspectelor de practică judiciară neunitară în materia litigiilor cu profesioniști și insolvenței. Întâlnirea a fost organizată de Institutul Național al Magistraturii în cadrul proiectului ”Justiția 2020: profesionalism și integritate”, cod SIPOCA 453, cod MySMIS2014+ 118978, finanțat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă - POCA - 2014-2020.

La întâlnire au fost reprezentate, prin președinții secțiilor civile sau prin judecători desemnați din cadrul aceluiași secții, Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, participanții convenind asupra problemelor de drept dezbătute cu majoritate sau unanimitate. De asemenea, au fost invitați reprezentanți ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Biroul de recursuri civile în interesul legii și Ministerului Justiției - Direcția elaborare acte normative.

Dezbaterile au fost moderate de domnul judecător Florin VÎLCEANU, judecător în cadrul Tribunalului București, formator colaborator al INM și domnul profesor Florin MOȚIU, formator colaborator al INM la disciplina Drept comercial, care au elaborat, pe baza propunerilor primite de la curțile de apel, punctajul de discuții al întâlnirii. Pentru fiecare problemă supusă dezbaterii a fost indicat punctul de vedere al Catedrei de drept comercial din cadrul INM.

În urma dezbaterilor, referitor la temele puse în discuție, s-au conturat concluziile expuse în cele ce urmează.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

CUPRINS

CUPRINS.....	2
I. PROCEDURA INSOLVENȚEI - PROBLEME ÎN APLICAREA LEGII NR. 85/2014	5
1. Dacă și în ce măsură dispozițiile art. 262 alin. 4 din Legea nr. 85/2014 se completează sau, dimpotrivă, derogă de la prevederile art. 75 alin. 1 și 2 din același act normativ (Curtea de Apel București - Secția a VI-a civilă).	5
2. Posibilitatea deschiderii procedurii insolvenței, conform Legii nr. 85/2014, față de asociațiile înființate conform O.G. nr. 26/2000 (Curtea de Apel București - Secția a VI-a civilă)	17
3. Incidența cazului de suspendare obligatorie prevăzut de art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 în ipoteza căilor de atac formulate de către debitorii aflați în insolvență (Tribunalul București - Secția a VI-a civilă).....	23
4. Existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței. Limitele analizei judecătorului sindic asupra creanței pentru care s-a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței. Necesitatea menționării în sentința de deschidere a procedurii a unei sume precise în legătură cu această creanță	27
5. Competența de soluționare a cererilor salariaților de plată a drepturilor salariale născute după data deschiderii procedurii, pentru situația în care creanța nu este cuprinsă într-un înscris doveditor (fiind, așadar, necesară, o constatare a existenței acesteia, înainte de obligarea pârâtului, societate în insolvență, la plată): cererea se adresează practicianului în insolvență pentru verificare sau se soluționează de completul de conflicte de muncă.....	40
Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 64 alin. 6 din Legea nr. 85/2006 și a art. 102 alin. 6 din Legea 85/2014, în sensul dacă administratorul judiciar face plăți doar	

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

dacă există documente ale creanței sau poate administra și alte probatorii, pentru determinarea existenței acesteia..... 40

Aplicabilitatea prevederilor art. 36 sau ale art. 64 alin. (6) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, respectiv ale art. 75 alin. (1) sau ale art. 75 alin. (3) din Legea nr. 85/2014 privind procedura insolvenței, în situația acțiunilor privind creanțele constând în drepturi salariale, născute după deschiderea procedurii de insolvență a societății angajatoare. 40

6. Admisibilitatea abținerii/recuzării administratorului, după caz, a lichidatorului judiciar. 50

II. LITIGII CU PROFESIONIȘTI 57

1. Calcularea taxei de timbru în căile de atac declarate de către debitor împotriva hotărârilor prin care a fost obligat la plata debitului principal la care se adaugă penalități de întârziere/dobânzi legale calculate pentru viitor, până la achitarea efectivă a debitului (*Curtea de Apel Cluj*) 57

2. Scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a acțiunilor formulate de autoritățile contractante în litigii care decurg dintr-un contract de achiziție publică (*Curtea de Apel Iași*)..... 60

3. Competența materială procesuală a Secției a II-a civilă, specializată în litigii cu profesioniștii sau a Secției de contencios administrativ și fiscal, în cauzele având..... 65

4. Acțiunea în anulare a unei hotărâri arbitrale, în situația în care instanța arbitrală și-a reținut competența în temeiul dispozițiilor Normei ASF nr. 18/2017, în lipsa unei convenții arbitrale (*Curtea de Apel Craiova*) 72

5. Acțiune în constatarea dării în plată. Necesitatea parcurgerii din nou a procedurii notificării creditorului, prevăzută de art. 5 din Legea nr.77/2016, în ipoteza formulării unei noi cereri de chemare în judecată întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, prin care se solicită adaptarea contractului de credit încheiat între părți, în condițiile în care prima cerere de chemare în judecată a fost soluționată, anterior publicării Deciziei

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Curții Constituționale nr. 431/17.06.2021, prin respingerea, ca inadmisibilă, a cererii formulate, soluție rămasă definitivă (*Curtea de Apel Târgu Mureș*) 80

6. A. Dizolvarea unei societăți cu răspundere limitată fără lichidare, în temeiul art. 235 alin. 1 din Legea nr. 31/1990, deși societatea înregistrează încă pasiv care nu este regularizat cu acordul creditorilor. Dreptul creditorilor de a obține repararea prejudiciului astfel cauzat pe calea opoziției prevăzute de art. 61 din Legea nr. 31/1990. Condiții necesar a fi îndeplinite pentru admiterea opoziției (*Curtea de Apel Timișoara*) 89

B. Opoziție introdusă împotriva asociatului/asociaților societății dizolvate fără clarificarea situației pasivului prin stingerea acestuia sau regularizarea lui în acord cu creditorii. Ignorarea existenței și a modului de stingere a pasivului de către asociați prin hotărârea de dizolvare este suficientă pentru obligarea asociaților să suporte prejudiciul produs creditorilor, prejudiciu care este echivalent cu acest pasiv? Care ar fi probatoriul necesar pentru admiterea cererii? (*Curtea de Apel Cluj*) 89

7. A. Data acordării penalităților de întârziere în cuantum de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere în cazul în care asigurătorul nu își îndeplinește la timp sau își îndeplinește defectuos obligația de plată a despăgubirii (*Curtea de Apel București*) 98

B. Penalitățile datorate de către asigurător în cazul în care cererea de despăgubire nu este soluționată în termen de 30 de zile de la formulare (*Curtea de Apel Cluj*) 98

C. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. 2 teza finală din Legea nr. 132/2017 (*Curtea de Apel Cluj*) 98

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

I. PROCEDURA INSOLVENȚEI - PROBLEME ÎN APLICAREA LEGII NR. 85/2014

1. Dacă și în ce măsură dispozițiile art. 262 alin. 4 din Legea nr. 85/2014 se completează sau, dimpotrivă, derogă de la prevederile art. 75 alin. 1 și 2 din același act normativ (Curtea de Apel București - Secția a VI-a civilă).

Materia: drept civil

Subcategoria: insolvența unei societăți de asigurări

Obiectul din Ecris: pretenții

Actul normativ incident: Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență - art.75 alin.1-2, art.262 alin.4

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:

Odată cu deschiderea procedurii falimentului unei societăți de asigurare, în cadrul Secției a VI-a Civile a Curții de Apel București s-a pus în discuție relația dintre dispozițiile art.262 alin. 4 și cele ale art. 75 alin. 1-2 din Legea nr. 85/2014, conturându-se două opinii:

Într-o primă opinie, s-a considerat că dispozițiile art. 262 alin. 4 au caracter derogatoriu de la cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, aplicându-se cu prioritate, cu consecința suspendării judecării tuturor acțiunilor, inclusiv a căilor de atac formulate de debitoarea societate de asigurare, aflată în faliment.

Într-o altă opinie, s-a considerat că dispozițiile art. 262 alin. 4 se completează cu cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, astfel că sunt incidente cazurile de exceptare de la suspendarea judecării, reglementate de alin. 2 al art. 75, calea de atac formulată de debitoarea societate de asigurare, aflată în faliment, urmând a fi judecată.

Legislație incidentă

Legea nr.85/2014:

Art.75 alin.1 și 2:

(1) De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Repunerea pe rol a acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii, a revocării încheierii de deschidere a procedurii sau în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178. În cazul în care hotărârea de deschidere a procedurii este desființată sau, după caz, revocată, acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului pot fi repuse pe rol, iar măsurile de executare silită pot fi reluate. La data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează.

(2) Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1):

a) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului;

b) acțiunile judiciare îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți;

c) procedurile extrajudiciare aflate pe rolul comisiilor sportive din cadrul federațiilor sportive care funcționează potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, având ca obiect denunțarea unilaterală a contractelor individuale de muncă sau convențiilor civile ale sportivilor și sancțiuni sportive aplicabile în această situație sau orice alte litigii având ca obiect dreptul sportivului de a participa la competiție.

Art. 242: Prevederile cap. I, cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

Art. 264 alin.4: Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare. Creanțele pretinse în aceste procese se înregistrează la dosarul de faliment al tribunalului și se supun examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit prezentei legi. Efectele procedurii de faliment asupra unui proces civil în curs privind un bun sau un drept de care a fost deposedată societatea de asigurare/reasigurare sunt reglementate de legea statului membru în care procesul este în curs.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Decizii ale Curții Constituționale care vizează problematica analizată:

Cu privire la relația dintre dispozițiile art. 262 alin. 4 și cele ale art. 75 alin. 1-2 din Legea nr.85/2014, s-a pronunțat Curtea Constituțională prin deciziile nr. 36/2018 și 690/2018.

Considerente relevante din aceste decizii:

[...] prevederile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 nu trebuie interpretate dispart, ci trebuie avut în vedere, pe de o parte, art. 262 în integralitatea sa și, pe de altă parte, întreg cadrul legislativ în materie, respectiv, în mod concret, art. 242 din Legea nr. 85/2014, potrivit căruia prevederile capitolului I (din care fac parte și dispozițiile art. 75, care conțin și excepții de la procedura suspendării de drept a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului), cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

Practica judiciară - hotărâri ale Înaltei Curți de Casație și Justiție

S-a observat o practică neunitară și la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție:

- în sensul că dispozițiile art. 262 alin. 4 au caracter derogatoriu de la cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr.85/2014, impunându-se suspendarea judecării căii de atac declarate de societatea de asigurare debitoare, aflată în faliment: decizia nr. 47/16.01.2020;

- în sensul că dispozițiile art. 262 alin. 4 se completează cu cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, cu consecința judecării căii de atac declarate de debitoarea aflată în faliment: decizia nr. 950/2020; decizia nr. 1949/2020.

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia

Raportat la această problemă juridică, în practica Secției a VI-a Civile a Curții de Apel București s-au conturat două opinii:

1. Într-o primă opinie, s-a considerat că dispozițiile art. 262 alin. 4 au caracter derogatoriu de la cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, aplicându-se cu

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

prioritate, cu consecința suspendării judecării tuturor acțiunilor, inclusiv a căilor de atac formulate de debitorul societate de asigurare, aflată în faliment.

În motivare, s-a reținut că art. 262 alin. 4 din Legea nr. 85/2014 prevede suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare ce vizează creanțe împotriva unei societăți de asigurare aflate în faliment, fără a cuprinde excepții. S-a considerat că prevederile art. 262 din Legea nr.85/2014 au caracter special și derogatoriu de la cele ale art. 75 din aceeași lege, întrucât în vreme ce art. 75 reglementează situația acțiunilor judiciare și extrajudiciare în vederea realizării creanțelor împotriva oricărei societăți aflate în insolvență, art. 262 reglementează aceleași aspecte în cazul particular al unei societăți de asigurare aflate în faliment.

În lumina art. 242 din Legea nr. 85/2014, s-a reținut că dispozițiile de drept comun, incluse în capitolul I, inclusiv cele de la art. 75, care reglementează suspendarea judecării acțiunilor judiciare și extrajudiciare îndreptate împotriva debitorului în insolvență, se aplică și societăților de asigurare doar în cazul în care capitolul IV, dedicat special acestora, nu cuprinde prevederi derogatorii. Or, în privința suspendării acțiunilor judiciare și extrajudiciare de drept comun, capitolul IV cuprinde prevederi derogatorii, incluse la art. 262, care prevăd suspendarea de drept a acestor acțiuni indiferent în ce stadiu se află și fără a reglementa excepții, astfel cum reglementează art. 75.

În acest sens, a se vedea, cu titlu de exemplu, încheierea din 23.05.2022, pronunțată în dosarul nr.7577/3/2021.

2. Într-o a doua opinie, s-a considerat că dispozițiile art. 262 alin. 4 se completează cu cele ale art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, astfel că sunt incidente cazurile de exceptare de la suspendarea judecării, reglementate de alin. 2 al art. 75, calea de atac formulată de debitorul societate de asigurare, aflată în faliment, urmând a fi judecată.

În motivare, s-a făcut trimitere la dispozițiile art. 242 din Legea nr. 85/2014, arătându-se că art. 75 alin. 2 este plasat în cuprinsul capitolului I din titlul II, astfel că este aplicabil și în cazul falimentului societăților de asigurare.

A se vedea, în acest sens, decizia civilă nr. 998/20.06.2022, pronunțată în dosarul nr.2073/3/2021.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opinia redactorului referatului

Redactorul referatului, în lumina considerentelor expuse de către Curtea Constituțională, ținând seama și de orientarea jurisprudențială de dată recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, opinează în sensul că dispozițiile art. 262 alin. 4 se completează cu cele ale art.75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014, astfel că sunt incidente cazurile de exceptare de la suspendarea judecării, reglementate de alin. 2 al art. 75, calea de atac formulată de debitorul societate de asigurare, aflată în faliment, urmând a fi judecată.

În susținerea acestui punct de vedere vin și dispozițiile art. 262 alin. 5 din Legea nr.85/2014, conform cărora creanțele de asigurări, constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment, se înregistrează la tribunal, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de cel mult 10 zile de la data obținerii titlului. Lichidatorul judiciar este obligat să verifice și, dacă este cazul, să înscrie aceste creanțe în tabelul creanțelor, cu respectarea ordinii de preferință și/sau a cauzelor de preferință legale ale acestora. În toate cazurile, cererea de înregistrare a acestor creanțe nu poate fi depusă mai târziu de data întocmirii tabelului definitiv consolidat al creanțelor, potrivit prezentei legi.

Or, în măsura în care s-ar suspenda toate acțiunile, inclusiv căile de atac exercitate de debitorul aflat în faliment, nu s-ar mai putea identifica vreo situație de aplicabilitate a acestui text legal, respectiv o situație în care, după pronunțarea hotărârii de faliment, s-ar mai putea obține un titlu executoriu cu privire la o creanță de asigurări.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Această problemă a mai fost discutată și la întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel din 13-14 iunie 2016 de la Sinaia, precum și la întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel de la Căciulata din 15-16 mai 2017.

Cu acele ocazii, s-a decis în unanimitate că este corectă prima opinie, prin raportare strict la textul de lege. Astfel, suspendarea căilor de atac (apelurilor) indiferent dacă acestea au fost declarate de creditorii sau de către societatea de

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

asigurare aflată în faliment corespunde unei aplicări riguroase a art. 262 alin. 4 din Legea nr. 85/2014.

Într-adevăr, dispozițiile legale mai sus menționate reglementează un caz de suspendare legală obligatorie ce intervine de drept („ope legis”) încă de la data pronunțării hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței și are ca efect oprirea de îndată a cursului judecătii, inclusiv a procesului deliberării, cu consecința împiedicării instanței de a soluționa cauza pe fond, iar, în lipsa unei norme de trimitere exprese, dispozițiile art. 75 alin. 2 lit. a) teza I din Legea nr. 85/2014 nu sunt aplicabile în cazul falimentului societăților de asigurare/reasigurare, întrucât suspendarea de drept a acțiunilor judiciare îndreptate împotriva debitoarei, ca efect al deschiderii procedurii falimentului, are o reglementare derogatorie, care își are sediul materiei în art. 262 alin. (4) raportat la art. 242 din Legea nr. 85/2014.

Pe de altă parte, este de observat că, de la momentul celor două întâlniri (din 2016 și 2017) au apărut elemente noi, în jurisprudența Curții Constituționale a României și Înaltei Curți de Casație și Justiție, care ar putea duce la reconsiderarea soluției adoptate la aceste întâlniri.

Astfel, Curtea Constituțională, prin decizia nr. 18/2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 22 mai 2018, a reținut că:

18. Cu privire la măsura privind suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății debitoare ca urmare a intrării sub incidența legii insolvenței, Curtea, spre exemplu, cu privire la art. 36 din Legea nr. 85/2006 a cărei soluție legislativă, în prezent, se regăsește la art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, a arătat că această măsură se justifică prin natura specială a procedurii prevăzute de legislația în materia insolvenței, procedură care impune crearea unui cadru unitar, colectiv, consensual și egalitar în care creditorii unui debitor comun să își poată valorifica drepturile împotriva debitorului aflat în stare de insolvență.

În aceste condiții, existența unor acțiuni paralele cu procedura concursuală prevăzută de lege ar produce incertitudine cu privire la masa credală, fapt ce ar face imposibilă evaluarea activului și pasivului averii debitorului, în vederea distribuirii rezultatului lichidării (în acest sens, a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 842 din 11

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 11 decembrie 2012).

Totodată, s-a reținut că, având în vedere că textul de lege criticat se referă la acțiuni judiciare, extrajudiciare sau de executare silită, pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale, fiind evident că numai acele acțiuni care tind la realizarea creanțelor, adică la îndeostularea creditorilor, sunt susceptibile de a fi suspendate, revine instanței de judecată competența și, în același timp, obligația de a analiza în ce măsură acțiunile aflate în curs de soluționare pe rolul instanței de judecată se circumscriu cerințelor cuprinse în dispozițiile criticate (a se vedea Decizia nr. 149 din 17 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 361 din 11 mai 2016, sau Decizia nr. 41 din 5 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 1 aprilie 2013).

19. Legea nr. 85/2014 introduce, în mod expres, și excepții de la această suspendare de plano a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau de executare silită, excepții care sunt cuprinse, spre exemplu, la art. 75 alin. (2) lit. a), potrivit căruia "Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1): a) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului, sau la art. 75 alin. (3), potrivit căruia "nu sunt supuse suspendării prevăzute la alin. (1) acțiunile judiciare pentru determinarea existenței și/sau cuantumului unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii."

21. Ca atare, față de cele prezentate, raportate la speța dedusă judecării, Curtea observă că prevederile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 nu trebuie interpretate disparat, ci trebuie avut în vedere, pe de o parte, art. 262 în integralitatea sa și, pe de altă parte, întreg cadrul legislativ în materie, respectiv, în mod concret, art. 242 din Legea nr. 85/2014, potrivit căruia prevederile capitolului I (din care fac parte și dispozițiile art. 75, care conțin și excepții de la procedura suspendării de drept a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului), cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

22. În acest context, în virtutea rolului activ al judecătorului, revine instanței de judecată competența și, în același timp, obligația de a analiza în ce măsură acțiunile aflate în curs de soluționare pe rolul său se circumscriu cerințelor cuprinse în dispozițiile criticate coroborate cu cadrul legislativ în materie.

Aceeași motivare a fost reiterată de Curtea Constituțională prin decizia nr. 690/2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 210 din 18 martie 2019.

Aceste soluții ale Curții Constituționale par să fi produs un reviriment al jurisprudenței și la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție (de exemplu, decizia nr. 1949/14.10.2020, decizia nr. 950/04.06.2020, decizia nr. 2338/04.12.2019, decizia nr. 2286 din 3 noiembrie 2021).

Astfel, prin decizia nr. 1949/14.10.2020, ÎCCJ a reținut că:

Dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014 prevăd că "nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului".

Articolul 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 statuează că hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare, iar creanțele pretinse în aceste procese se înregistrează la dosarul de faliment al tribunalului și se supun examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit legii speciale.

Se reține, deci, că obiectul acestei norme vizează stabilirea efectelor hotărârii de deschidere a procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare în ceea ce privește soarta juridică a acțiunilor judiciare, a celor extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare.

Pe de altă parte, dispozițiile art. 262 alin. (4) se completează cu art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014.

Astfel, falimentul societăților de asigurare/reasigurare este reglementat într-un capitol distinct al legii, anume în Capitolului IV din Titlul II din actul normativ de referință.

În Secțiunea I din Capitolul IV al legii speciale se dispune, prin art. 242, că "prevederile cap. I, cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol”.

Această normă, fiind plasată în Capitolul IV din Titlul II, trimiterea, din conținutul ei, la dispozițiile Capitolului I nu poate privi decât prevederile Capitolului I din același Titlu II al Legii.

Or, Capitolul I din Titlul II este constituit din prevederile art. 38 - art. 182 ale Legii și este divizat în 9 Secțiuni, iar singura dintre aceste secțiuni pe care legiuitorul - prin dispozițiile art. 242, anterior citate, - o exclude, în mod expres, de la aplicare în ceea ce privește falimentul societăților de asigurare/reasigurare este Secțiunea a 6-a, secțiune care este constituită din segmentul de texte de la art. 132-144 din Legea nr. 85/2014.

Ca atare, prevederile art. 75 alin. (2) lit. a) din același act normativ, fiind plasate în cuprinsul Capitolului I din Titlul II, rezultă că sunt aplicabile în mod corespunzător și în ceea ce privește falimentul societăților de asigurare sau de reasigurare, date fiind dispozițiile art. 242 din Legea nr. 85/2014.

În același sens, prin Decizia nr. 2286 din 3 noiembrie 2021, ÎCCJ a reținut că:

Dispozițiile art. 262 alin. (4) se completează cu cele ale art. 75 alin (1), întrucât norma specială din art. 262 alin. (4) nu acoperă ipoteza legală reglementată în teza finală a art. 75 alin. (1), respectiv soarta juridică a demersurilor judiciare pornite împotriva debitoarei falite, suspendate de la momentul deschiderii procedurii de faliment, după rămânerea definitivă a hotărârii de faliment, fiind lăsată neacoperită această situație juridică.

Astfel, atâta timp cât art. 262 din lege, ca normă specială în materia falimentului societăților de asigurare/ reasigurare, nu conține nicio soluție legislativă pentru acțiunile și măsurile de executare silită după rămânerea definitivă a hotărârii de faliment, care să deroge de la dispozițiile art. 75, completarea art. 262 cu dispozițiile art. 75 este permisă de regulile de interpretare.

De asemenea, în doctrina recentă (a se vedea în acest sens, Tratat practic de insolvență, colectiv de autori, ediția a II-a, 2022, p. 993; N. Țândăreanu, Aspecte controversate privind aplicarea dispozițiilor art. 75 și art. 262 din Legea nr. 85/2014, în RRDC nr. 2/2020, p. 107) s-a susținut că dispozițiile art. 262 din Legea nr. 85/2014 se completează cu prevederile art. 75 din Legea nr. 85/2014.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Menționăm că dispozițiile art. 75 din Legea nr. 85/2014 reprezintă ceea ce în legislația națională este considerată a fi transpunerea cunoscutului principiu consacrat la nivel internațional în materia insolvenței, și anume principiul „automatic stay” (*suspendarea automată*).

Ghidul legislativ UNCITRAL în materia insolvenței a calificat acest principiu ca fiind just și rezonabil, indispensabil pentru construcția unei proceduri de insolvență echilibrată. Includerea măsurii de suspendare în scopul „*automatic stay*” este, în primul rând, în avantajul practicianului în insolvență (în calitate de protector și depozitar al patrimoniului debitorului), și, în al doilea rând, în avantajul masei credale, care, în caz contrar, s-ar putea confrunta cu situația unei hotărâri prejudiciabile împotriva debitorului, creându-se astfel premisele unui drept de creanță despre care practicianul în insolvență să nu fi fost nici măcar conștient.

Astfel, suspendarea „*ope legis*” are drept scop instituirea unei simultaneități (concomitențe) în formarea masei credale (așa numita operațiune de „*stabilizare a masei credale*”), ca premisă de naștere a principiului concursualismului.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în hotărârea Christopher Seagon c./ Deko Marty Belgium NV, C - 339/07, a considerat, raportat la o procedură de insolvență deschisă într-un stat membru, și deferită spre competență de soluționare unui judecător specializat, că este necesară „*centralizarea tuturor acțiunilor relaționate procedurii de insolvență în fața judecătorului de insolvență [pentru că] este în concordanță cu obiectivele îmbunătățirii și eficientizării procedurilor de insolvență.*”

În ceea ce privește posibilitatea continuării căilor de atac exercitate de debitor pentru acțiunile începute anterior deschiderii procedurii de insolvență, excepția ar avea sens atâta timp cât, odată pronunțată o hotărâre judecătorească față de un debitor prin care „se stabilizează” o creanță în soluționarea unei acțiuni în pretenții pornite, evident, anterior deschiderii procedurii, hotărârea urmează a fi menținută sau, după caz, anulată, schimbată ori casată, ca efect al căii de atac a debitorului.

Observăm că acest caz de excepție de la suspendarea legală reprezintă o situație de continuitate în judecata unei acțiuni judiciare, pentru a se putea atinge principiul continuității de judecată raportat la pronunțarea deja a unei hotărâri judecătorești.

În același timp, această excepție ridică multe probleme practice: ce se întâmplă atunci când, efect al admitterii apelului debitorului, hotărârea este anulată, conform

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

dispozițiilor art. 480 alin. (3) C. pr. civ., pentru necercetarea fondului sau judecata în lipsa părții care nu a fost legal citată?

O altă problemă care se ridică este admisibilitatea sau nu a apelului incident al creditorului în cadrul căii de atac a debitorului în procedura insolvenței.

Pe de altă parte, în ipoteza specifică a creanțelor de asigurări, de cele mai multe ori în practică există atât un apel al asigurătorului, cât și a persoanei îndreptățite și este nefiresc a se analiza doar unul din apeluri, acela al debitorului, mai ales că, de multe ori, este vorba despre argumente antagonice. În astfel de situații, a judeca numai un singur apel, presupune o prejudecare a celuilalt, care este suspendat.

Având în vedere cele menționate mai sus propunem modificarea art. 75 alin. 2 lit. a teza I din Legea nr. 85/2014, în sensul înlăturării excepției prevăzute de acest text legal, care permite continuarea judecării căilor de atac exercitate de debitor pentru acțiunile începute anterior deschiderii procedurii de insolvență.

În concluzie, opinia INM este în sensul modificării art. 75 alin. 2 lit. a teza I din Legea nr. 85/2014, în sensul înlăturării excepției prevăzute de acest text legal.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- Prin Decizia nr. 19/03.10.2022 a ÎCCJ s-a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și s-a stabilit că: În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 262 alin. (4), prin raportare la prevederile art. 75 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, căile de atac promovate de debitorul societate de asigurare/reasigurare față de care a fost deschisă procedura falimentului, împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri, nu sunt suspendate de drept;
- Aplicarea art. 75 din Legea nr. 85/2014 a fost de natură să creeze dificultăți și interpretări diferite în practică, atât în ceea ce privește regula, cât și excepțiile de la regulă;
- Propunerile de modificare ale Legii nr. 85/2014, propuneri care vizau și art. 75, au fost făcute de judecători și practicieni în insolvență și centralizate de

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Ministerul Justiției, iar cu ocazia implementării Directivei UE nr. 1023/2019 ar fi putut fi promovate în Parlament și aceste propuneri;

- În ipoteza specifică a asigurărilor, de cele mai multe ori în practică există atât un apel al asiguratorului, cât și al persoanei îndreptățite, fiind posibile trei soluții:
 - suspendarea ambelor apeluri, creanța pretinsă putând fi valorificată de persoana îndreptățită prin depunerea unei declarații de creanță;
 - suspendarea apelului reclamantului persoană îndreptățită și judecarea apelului asiguratorului;
 - judecarea ambelor apeluri, întrucât sunt strâns legate unul de celălalt;
- Dacă există un singur apel, cel al asiguratorului, atunci acesta nu se suspendă, ci se va judeca, având în vedere interpretarea dată prin Decizia RIL nr.19/2022 a ICCJ.

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia INM, ca fiind necesară de lege ferenda modificarea art. 75 alin. 2 lit. a teza I din Legea nr. 85/2014, în sensul înlăturării excepției prevăzute de acest text legal în privința căilor de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii.

În ceea ce privește situația actuală, până la modificarea textului legal, au fost propuse următoarele soluții, în cazul deschiderii procedurii insolvenței față de asigurator:

- dacă există o singură cale de atac, cea a asiguratorului debitor, atunci aceasta nu se suspendă, ci se va judeca, având în vedere prevederile art. 262 alin. (4), prin raportare la prevederile art. 75 alin. 2 lit. a din Legea nr. 85/2014, conform Decizia RIL nr.19/2022 a ICCJ;

- dacă există numai calea de atac a creditorului, atunci se vor aplica prevederile art. 75 alin. 1 din Legea nr. 85/2014;

- dacă există două căi de atac, una a creditorului și una a asiguratorului debitor, atunci se impune judecarea ambelor căi de atac, întrucât sunt strâns legate unul de celălalt (soluție votată în majoritate de participanți).

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

2. Posibilitatea deschiderii procedurii insolvenței, conform Legii nr. 85/2014, față de asociațiile înființate conform O.G. nr. 26/2000 (Curtea de Apel București - Secția a VI-a civilă)

Materia: drept civil

Subcategoria: insolvență

Obiectul din Ecris: insolvență

Actul normativ incident: Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență - art. 3, O.G. nr.26/2000 - art. 56 alin.1 lit. d

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:

În contextul Legii nr. 85/2014, s-a pus problema posibilității ca, față de asociațiile ce intră sub incidența O.G. nr. 26/2000, să se dispună deschiderea procedurii insolvenței.

Într-o primă opinie, s-a considerat că o asociație nu poate face obiectul procedurii de insolvență, reglementată de Legea nr. 85/2014.

Într-o altă opinie, s-a considerat că o asociație poate face obiectul procedurii de insolvență, reglementată de Legea nr. 85/2014.

Legislație incidentă

Legea nr. 85/2014

- art. 3 alin. 1: Procedurile prevăzute de prezenta lege se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Codul civil, cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor.

Codul civil:

Art. 3 alin. 2: Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

Art. 3 alin. 3: Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

O.G. nr. 26/2000

Art. 56 alin. 1 lit. d: *Asociația se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Public sau a oricărei alte persoane interesate: când asociația a devenit insolubilă.*

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia

Raportat la această problemă juridică, în practica Secției a VI-a civile a Curții de Apel București și a instanțelor arondate s-au conturat două opinii:

1. Într-o primă opinie, s-a considerat că o asociație nu poate face obiectul procedurii de insolvență, conform Legii nr. 85/2014.

În motivare, s-a reținut că asociațiilor le sunt aplicabile prevederile O.G. nr. 26/2000, conform cărora insolvența este o cauză ce conduce la dizolvarea asociației, încadrându-se în situația de excepție prevăzută la art. 3 alin. 1 din Legea nr. 85/2014.

A se vedea, în acest sens, sentința civilă nr. 734/16.03.2022, pronunțată de Tribunalul Ilfov - Secția Civilă, în dosarul nr. 3261/93/2021; decizia civilă nr. 19892/3/2021, pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VI-a Civilă, în dosarul nr. 19892/3/2021.

2. Într-o altă opinie, s-a considerat că o asociație poate face obiectul procedurii de insolvență, conform Legii nr. 85/2014.

În motivare, s-a reținut că, potrivit art. 3 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, acest act normativ se aplică profesioniștilor, iar, conform art. 3 alin. 2 și 3 din noul Cod civil, sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, în sensul de activitate organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau presarea de servicii, cu sau fără scop lucrativ.

De asemenea, s-a considerat că posibilitatea solicitării dizolvării asociației, conform art. 56 din O.G. nr. 26/2000, nu restrânge dreptul la aplicarea dispozițiilor privind procedura insolvenței, cu atât mai mult cu cât noțiunea de „insolvabilitate”, utilizată în cuprinsul art. 56 alin. 1 lit. d din O.G. nr. 26/2000, este diferită de noțiunea de „insolvență”, reglementată de Legea nr. 85/2014. Astfel, în vreme ce insolvabilitatea reprezintă situația patrimonială caracterizată de existența unor creanțe certe, lichide și exigibile, care nu pot fi acoperite din valoarea tuturor bunurilor aflate în patrimoniu,

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

insolvența este definită ca fiind starea de incapacitate de plată a datoriilor exigibile cu sumele de bani disponibile.

În acest sens, a se vedea sentința civilă nr. 1265/12.06.2020, pronunțată de Tribunalul București - Secția a VII-a Civilă, în dosarul nr. 21997/3/2018*; încheierea din 08.02.2021, pronunțată de Tribunalul București - Secția a VII-a Civilă, în dosarul nr. 1932/3/2021; încheierea din 04.10.2021, pronunțată de Tribunalul Giurgiu, în dosarul nr. 1541/122/2021; decizia civilă nr. 491/24.03.2015, pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VI-a Civilă în dosarul nr. 44528/3/2014.

Opinia redactorului referatului.

În opinia redactorului referatului, este posibilă deschiderea procedurii insolvenței unei asociații înființate în temeiul O.G. nr. 26/2000. Atât timp cât art. 3 alin. 1 din Legea nr. 85/2014 prevede în mod expres că acest act normativ se aplică profesioniștilor, iar, în sensul art. 3 alin. 2 și 3 din noul Cod civil, profesioniști sunt toți cei care exploatează o întreprindere, indiferent dacă au sau nu au scop lucrativ, asociațiile pot intra sub incidența acestui act normativ.

Împrejurarea că art. 56 alin. 1 lit. d din O.G. nr. 26/2000 prevede, pentru situația în care asociația este insolubilă, că există calea dizolvării acesteia, nu este de natură a înlătura de la aplicare prevederile Legii nr. 85/2014. Pe de o parte, noțiunile de „insolvabilitate” și „insolvență” au conținut distinct, iar, pe de altă parte, o procedură nu o exclude pe cealaltă. De altfel, și în cazul societăților reglementate de Legea nr. 31/1991 există atât posibilitatea dizolvării și lichidării, prevăzută de acest act normativ, cât și cea a deschiderii procedurii insolvenței, în temeiul Legii nr. 85/2014.

Jurisprudența Curții Constituționale

A fost identificată Decizia nr. 397/2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 763 din 26 septembrie 2017.

În considerentele acestei decizii, instanța de contencios constituțional a reținut următoarele:

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

„16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile de lege criticate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate exercitat prin prisma unor critici, în esență, similare, respingând excepțiile de neconstituționalitate. În acest sens, sunt Decizia nr. 145 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 22 martie 2011, Decizia nr. 593 din 14 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 357 din 27 mai 2009, Decizia nr. 354 din 17 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 19 iunie 2009, și Decizia nr. 1.383 din 16 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 208 din 1 aprilie 2009.

17. Astfel, prin deciziile menționate, Curtea a reținut că prevederile art. 55-56 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 fac parte din cap. IX al ordonanței, care instituie o procedură specială de dizolvare și lichidare a asociațiilor, fundațiilor și federațiilor, ce are ca rezultat final îndeplinirea corespunzătoare a creditorilor, transmiterea bunurilor rămase în urma lichidării și radierea acestor forme asociative din Registrul asociațiilor și fundațiilor. Instituirea unei asemenea proceduri speciale este rezultatul faptului că asociațiile și fundațiile, astfel cum prevede art. 1 alin. (2) din ordonanță, sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, iar dizolvarea poate interveni și pentru alte motive decât cele strict economice. Este cazul, spre exemplu, al situațiilor când scopul sau activitatea asociației a devenit ilicită ori contrară ordinii publice, când realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice ori când asociația urmărește un alt scop decât cel pentru care s-a constituit. De asemenea, Curtea a reținut că debitorul are la dispoziție toate mijloacele de probă prin care să se apere împotriva cererilor de dizolvare și lichidare, ordonanța în cauză neîngrădind în niciun fel folosirea acestora. Așa fiind, reglementarea legitimării procesuale a oricărei persoane interesate de a formula cerere de constatare a dizolvării unei asociații, în cazurile stabilite de art. 56 din ordonanța criticată, nu contravine dispozițiilor constituționale sau convenționale referitoare la dreptul de asociere, fiind de competența instanțelor judecătorești să verifice existența interesului de a promova o astfel de cerere.

18. Totodată, prin Decizia nr. 714 din 13 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 712 din 22 octombrie 2007, Curtea a reținut că diferențele între procedura de dizolvare și lichidare a asociațiilor și fundațiilor și

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

procedura reglementată de Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 21 aprilie 2006 (abrogată de art. 344 lit. a) din titlul V din Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din data de 25 iunie 2014) se datorează statutului juridic diferit al acestor forme asociative față de cel al societăților comerciale.(...)”

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În ceea ce privește domeniul de aplicare a procedurii insolvenței, potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, *”Procedurile prevăzute de prezenta lege se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Codul civil, cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor”.*

Art. 3 alin. (2) din Codul civil definește profesioniștii ca fiind toți cei care exploatează o întreprindere, iar exploatarea întreprinderii, conform art. 3 alin. (3) Cod civil presupune exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu scop lucrativ.

Având în vedere modificările intervenite o dată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil și abrogarea Codului comercial, termenul de comerciant a fost înlocuit cu cel de profesionist, acesta din urmă având un sens mai larg.

Astfel, raportat la prevederile art. 3 din noul Cod civil, profesioniștii pot desfășura și o activitate fără scop lucrativ, așa cum este cazul asociațiilor și fundațiilor, astfel încât Legea nr. 85/2014 este aplicabilă acestora.

Pentru asociații și fundații regimul juridic de drept comun este reglementat de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, care prevede drept sancțiune a insolvabilității asociației dizolvarea [art. 56 alin. (1) lit. d)]. Însă acest regim juridic de drept comun nu exclude aplicarea Legii nr. 85/2014.

Posibilitatea solicitării dizolvării asociației, conform art. 56 din O.G. nr. 26/2000, nu restrânge dreptul la aplicarea dispozițiilor privind procedura insolvenței, cu atât mai mult cu cât noțiunea de „insolvabilitate”, utilizată în cuprinsul art. 56 alin. 1 lit. d din

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

O.G. nr. 26/2000, este diferită de noțiunea de „insolvență”, reglementată de Legea nr. 85/2014.

Astfel, în vreme ce insolabilitatea reprezintă situația patrimonială caracterizată de existența unor creanțe certe, lichide și exigibile care nu pot fi acoperite din valoarea tuturor bunurilor aflate în patrimoniu, insolvența este definită ca fiind prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile, indiferent de bunurile din patrimoniul debitorului.

În sensul că procedura insolvenței reglementată de Legea nr. 85/2014 este aplicabilă și asociațiilor și fundațiilor s-a pronunțat și doctrina (a se vedea, în acest sens, Tratat practic de insolvență, colectiv de autori, ed. a 2-a, 2022, p. 255; N. Țândăreanu, Domeniul de aplicare al procedurii insolvenței, în Revista Phoenix nr. 15/2006, p. 15).

În concluzie, opinia INM este aceea că este posibilă deschiderea procedurii insolvenței în cazul unei asociații sau fundații înființate în temeiul O.G. nr. 26/2000, Legea nr. 85/2014 fiind aplicabilă acestora în calitate de profesioniști.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- *Asociațiile sau fundațiile înființate în temeiul O.G. nr. 26/2000 sunt, potrivit art. 3 din Codul civil, profesioniști;*
- *Raportat la prevederile art. 3 din noul Cod civil, profesioniștii pot desfășura și o activitate fără scop lucrativ, așa cum este cazul asociațiilor și fundațiilor, astfel că Legea nr. 85/2014 este aplicabilă acestora;*
- *Prin Decizia nr. 397/2017 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 763 din 26 septembrie 2017, Curtea Constituțională pare să aibă o altă interpretare, însă această interpretare vizează Legea nr. 85/2006 și situația legislativă de dinainte de adoptarea noului Cod civil;*
- *Posibilitatea solicitării dizolvării asociației, conform art. 56 din O.G. nr. 26/2000, nu restrânge dreptul la aplicarea dispozițiilor privind procedura insolvenței, noțiunea de „insolabilitate”, utilizată în cuprinsul art. 56 alin. 1 lit. d) din O.G. nr. 26/2000, fiind diferită de noțiunea de „insolvență”, reglementată de Legea nr. 85/2014.*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că este posibilă deschiderea procedurii insolvenței în cazul unei asociații sau fundații înființate în temeiul O.G. nr. 26/2000, Legea nr. 85/2014 fiind aplicabilă acestora în calitate de profesioniști.

3. Incidența cazului de suspendare obligatorie prevăzut de art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 în ipoteza căilor de atac formulate de către debitorii aflați în insolvență (Tribunalul București - Secția a VI-a civilă)

Materia: drept civil

Subcategoria: litigii în materie de asigurare; insolvență - efectele deschiderii procedurii asupra procedurilor judiciare în curs

Obiectul din Ecris: Pretenții - asigurări

Actul normativ incident: Legea nr.85/2014 - art. 75, art.242, art. 262 alin. 4-5

Articolul 75

(1) De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Repunerea pe rol a acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii, a revocării încheierii de deschidere a procedurii sau în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178. În cazul în care hotărârea de deschidere a procedurii este desființată sau, după caz, revocată, acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului pot fi repuse pe rol, iar măsurile de executare silită pot fi reluate. La data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează.

(2) Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1):

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

a) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului;

b) acțiunile judiciare îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți;

c) procedurile extrajudiciare aflate pe rolul comisiilor sportive din cadrul federațiilor sportive care funcționează potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, având ca obiect denunțarea unilaterală a contractelor individuale de muncă sau convențiilor civile ale sportivilor și sancțiuni sportive aplicabile în această situație sau orice alte litigii având ca obiect dreptul sportivului de a participa la competiție.

Articolul 242:

Prevederile cap. I, cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

Art. 262 alin. 4-5:

(4) Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare. Creanțele pretinse în aceste procese se înregistrează la dosarul de faliment al tribunalului și se supun examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit prezentei legi. Efectele procedurii de faliment asupra unui proces civil în curs privind un bun sau un drept de care a fost deposedată societatea de asigurare/reasigurare sunt reglementate de legea statului membru în care procesul este în curs.

(5) Creanțele de asigurări, constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment, se înregistrează la tribunal, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de cel mult 10 zile de la data obținerii titlului. Lichidatorul judiciar este obligat să verifice și, dacă este cazul, să înscrie aceste creanțe în tabelul creanțelor, cu respectarea ordinii de preferință și/sau a cauzelor de preferință legale ale acestora. În toate cazurile, cererea de înregistrare a

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

acestor creanțe nu poate fi depusă mai târziu de data întocmirii tabelului definitiv consolidat al creanțelor, potrivit prezentei legi.

Cuvinte cheie: societate de asigurare, procedura falimentului, acțiune judiciară, suspendare

Practica judiciară:

Înalta Curte de Casație și Justiție: decizia nr. 1949/14.10.2020, decizia nr. 950/04.06.2020, decizia nr. 2338/04.12.2019 - în sensul ca art. 262 se completează cu art. 75; în sens contrar - decizia nr. 47/16.01.2020, precum și practica anterioară relevantă de deciziile Curții Constituționale menționate mai jos.

Decizii ale Curții Constituționale:

1. Decizia nr. 36/2018 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 431 din 22 mai 2018);

2. Decizia nr. 690/2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 412 alin.(1) pct. 6 și ale art. 413 alin.(1) pct. 3 și alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și ale art. 75 alin.(1) și ale art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 210 din 18 martie 2019) - considerentele 16 și urm.

Tribunalul București - Secția a VI-a civilă: încheieri de suspendare a judecării cauzei indiferent de calitatea în proces (apelant/intimat) a societății de asigurare aflată în faliment: 22410/299/2019, 29220/299/2020; încheieri de suspendare a judecării cauzei doar în cazurile în care societatea de asigurare aflată în faliment are calitatea de intimat: 33829/299/2020, 31831/299/2020, 32663/299/2020.

Opinia referentului

În contextul deschiderii procedurii falimentului împotriva debitoarei Societatea de Asigurare Reasigurare City Insurance SA, în cadrul Secției a VI-a a Tribunalului București s-au conturat opinii divergente în legătură cu aplicabilitatea art. 75 din Legea nr. 85/2014 în cazul societăților de asigurare.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În concret, unii judecători au apreciat că dispozițiile art. 262 alin. 4 se aplică indiferent dacă formulează cale de atac debitorul aflat în insolvență sau creditorul (13 judecători din 24 care și-au exprimat opinia), în timp ce alți judecători au apreciat că art. 262 alin. 4 se completează cu art. 75 și deci se suspendă doar judecata căilor de atac formulate de creditori (11 judecători din 24 care și-au exprimat opinia).

Interpretând formal textul legii, în lipsa unei norme de trimitere exprese, dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) teza I din Legea nr. 85/2014 nu sunt aplicabile în cazul falimentului societăților de asigurare/reasigurare, întrucât suspendarea de drept a acțiunilor judiciare îndreptate împotriva debitoarei, ca efect al deschiderii procedurii falimentului, are o reglementare derogatorie, care își are sediul materiei în art. 262 alin. (4) raportat la art. 242 din Legea nr. 85/2014. Dacă legiuitorul ar fi dorit să prevadă derogări de la această dispoziție, ar fi prevăzut aceste derogări în cuprinsul art. 262. În plus, se mai poate invoca faptul că excepțiile prevăzute la alin. 2 al art. 75 sunt de strictă aplicare și interpretare.

În opinia referentului, dispozițiile art. 264 alin. (4) din Legea 85/2014 invocate în susținerea cererii de suspendare se coroborează cu dispozițiile art. 242 alin. (1) și art. 75 alin (2) lit. a), în sensul că nu sunt supuse suspendării de drept căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui creditor începute înaintea deschiderii procedurii.

Legea 85/2014 reglementează excepții de la suspendarea de plano a tuturor acțiunilor judiciare astfel cum este și excepția prevăzută la art. 75 alin (2) lit. a), această excepție este aplicabilă în speță în temeiul art. 242 din Legea 85/2014 care statuează că prevederile capitolului I se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare sau reasigurare. Cum art. 75 alin. (2) lit. a) este plasat în cuprinsul capitolului I din titlul al II al acestui act normativ, apreciem că dispozițiile art. 262 alin. 4 nu înlătură aplicarea art. 75 alin. (2) lit. a) ci, din contră, se completează cu acesta.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Având în vedere argumentele rediate pe larg la problema de la pct. 1, **opinia INM este pentru modificarea art. 75 alin. 2 teza I din Legea nr. 85/2014, în sensul înlăturării excepției prevăzute de acest text legal.**

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia INM, ca fiind necesară de lege ferenda modificarea art. 75 alin. 2 lit. a teza I din Legea nr. 85/2014, în sensul înlăturării excepției prevăzute de acest text legal în privința căilor de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii.

În ceea ce privește situația actuală, până la modificarea textului legal, au fost propuse următoarele soluții, în cazul deschiderii procedurii insolvenței față de asigurator:

- dacă există o singură cale de atac, cea a asiguratorului debitor, atunci aceasta nu se suspendă, ci se va judeca, având în vedere prevederile art. 262 alin. (4), prin raportare la prevederile art. 75 alin. 2 lit. a din Legea nr. 85/2014, conform Decizia RIL nr. 19/2022 a ICCJ;

- dacă există numai calea de atac a creditorului, atunci se vor aplica prevederile art. 75 alin. 1 din Legea nr. 85/2014;

- dacă există două căi de atac, una a creditorului și una a asiguratorului debitor, atunci se impune judecarea ambelor căi de atac, întrucât sunt strâns legate unul de celălalt (soluție votată în majoritate de participanți).

4. Existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței. Limitele analizei judecătorului sindic asupra creanței pentru care s-a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței. Necesitatea menționării în sentința de deschidere a procedurii a unei sume precise în legătură cu această creanță

Materia: civil

Subcategoria: legea insolvenței

Obiectul Ecris: deschidere procedura insolvenței, contestație tabel preliminar

Actul normativ incident : Legea nr 85/2014

Situația premisă

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În practica Tribunalului Constanța și a Curții de Apel Constanța s-au ivit situații în care prin contestații ulterioare deschiderii procedurii insolvenței s-a contestat creanța invocată de creditorul care a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței

Practica judiciară: sentința civilă nr 649/14.12.2021 pronunțată în dosar 3273/118/2021/a5, sentința civilă nr 537/02.03.2015 pronunțată în dosar 5418/118/2014 al Tribunalului Constanța; Decizia nr 12/25.01.2017 a Curții de Apel Constanța

Decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție :

Decizia nr. 19/ 2020 a ÎCCJ: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 alin. (1) și (2) și art. 5 pct. 20 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 1.617 alin. (1) și (3) din Codul civil, stabilește că:*

Renunțarea la compensație este compatibilă cu procedura insolvenței, cu excepția situației în care creanța ce face obiectul compensației aparține creditorului îndreptățit să solicite deschiderea procedurii.

Este admisibilă invocarea compensației legale a datoriilor reciproce dintre un creditor înscris la masa credală și debitorul aflat în insolvență, de către un alt creditor îndreptățit să participe la procedură, dacă acesta din urmă poate dovedi prejudiciul cauzat prin refuzul sau neglijența debitorului insolvent și a practicianului în insolvență în exercitarea acestui drept”.

Decizia 11/2016: *„În interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) și art. 106 din Legea nr. 85/2014, administratorul/lichidatorul judiciar nu are atribuția de a verifica pe fond creanțele bugetare constatate prin titluri executorii, contestate în termenul legal în fața instanței specializate”.*

Decizia 53/2018: *„În interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014, administratorul/lichidatorul judiciar are dreptul de a verifica creanțele bugetare constatate prin titluri executorii sub aspectul întinderii, pentru a stabili dacă acestea sunt anterioare sau ulterioare deschiderii procedurii de insolvență a debitoareii”.*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Necesitatea menționării în sentința de deschidere a procedurii a unei sume precise în legătură cu această creanță

În opinia autorului referatului nu este nevoie ca judecătorul sindic să menționeze exact în cuprinsul hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței quantumul creanței invocate de către creditorul care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței. Este suficient să se arate că acea creanță este mai mare de 50000 de lei, verificarea exactă a creanței fiind făcută ulterior de către administratorul judiciar ținut să verifice creanța cf. art 102 al. 2 din Legea nr. 85/2014 (în acest sens sentința civilă nr 537/02.03.2015 pronunțată în dosar 5418/118/2014 al Tribunalului Constanța).

Desigur în măsura în care contestația debitorului privește inclusiv caracterul cert, lichid și exigibil al creanței invocate aceste chestiuni vor fi analizate de către judecătorul sindic, iar tranșarea quantumului creanței invocate se va impune cu autoritate de lucru judecat într-o eventuală contestație formulată de debitor împotriva tabelului preliminar cu privire la măsura înscrierii creanței creditorului care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței.

Ajunși într-o atare ipoteză apreciem că singura posibilitate de a mai contesta creanța inițială este cea prevăzută de art 113 din Legea nr. 85/2014 care face vorbire de cazul descoperirii existenței unui fals, dol sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare și până atunci necunoscute.

Există posibilitatea ca debitorul să conteste, de exemplu, quantumul accesoriilor aferente creanței principale. Atâta vreme cât creanța principală este oricum în quantum mai mare decât pragul minim prevăzut de lege contestarea accesoriilor rămâne fără relevanță din perspectiva obiectului cererii de deschidere a procedurii insolvenței.

Limitele analizei judecătorului sindic asupra creanței pentru care s-a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței

Astfel cum s-a arătat mai sus, într-o cerere de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor judecătorul sindic va verifica caracterul cert, lichid și exigibil al creanței și dacă acea creanță este în quantum mai mare de 50000 lei și cu o vechime mai mare de 60 de zile precum și dacă în cauză s-a reușit răsturnarea prezumției de insolvență instituite în favoarea creditorului. În cazul în care debitorul a

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

formulat contestație, iar contestația sa cuprindă apărări specifice cu privire la caracterul cert, lichid și exigibil al creanței instanța investită cu soluționarea cauzei este ținută să le analizeze, cele statuate intrând în puterea de lucru judecat, fără posibilitatea unei noi contestări a aceleiași creanțe pentru aceleași considerente pe calea contestației la tabelul preliminar.

Deosebit de important sub acest aspect este faptul că administratorul judiciar numit prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței este ținut să verifice inclusiv creanța invocată de către creditorul care a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței.

Astfel art. 102 al 2 din Legea nr. 85/2014 prevede că „(2) Creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței este înregistrată de administratorul judiciar, în baza documentelor justificative atașate cererii de deschidere a procedurii și în urma verificării, fără a fi necesară depunerea unei cereri de admitere, potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care se calculează accesorii până la data deschiderii procedurii”.

De asemenea, art 105 din Legea nr. 85/2014 prevede că toate creanțele vor fi supuse procedurii de verificare cu excepția creanțelor constatate prin hotărâri judecătorești executorii, hotărâri arbitrale executorii și creanțe bugetare rezultând dintr-un titlu executoriu necontestat în termenele prevăzute de legea specială.

O analiză atentă a acestor texte conduce la concluzia că inclusiv creanța din cererea de deschidere a procedurii insolvenței este verificată de către administratorul judiciar în baza documentelor justificative atașate cererii de deschidere a procedurii insolvenței. Așadar creditorul care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței este scutit doar de obligația de a înregistra, iar o cerere de înregistrare a creanței deoarece documentele depuse în susținerea cererii de deschidere a procedurii insolvenței fac dovada existenței creanței. Cu toate acestea dacă solicită înscrierea în tabelul preliminar cu toate accesoriile curse până la momentul deschiderii procedurii insolvenței acesta trebuie să depună o declarație de creanță în acest sens.

Mai există posibilitatea prevăzută de art 70 al. 3 din Legea nr. 85/2014 ca între momentul înregistrării cererii de către un creditor și momentul soluționării acestei cereri să fie formulate și alte cereri de alți creditori împotriva aceluiași debitor. Aceste cereri se înregistrează la dosarul existent, iar administratorul judiciar numit prin sentința de deschidere a procedurii este de asemenea ținut să analizeze aceste cereri ca

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

pe niște declarații de creanță subzistând în același timp și obligația de a notifica și acestor creditori deschiderea procedurii insolvenței. În situația formulării de către debitor a cererii de deschidere a procedurii insolvenței în condițiile în care există și cereri formulate de creditori, art. 66 al. 6 din Legea nr. 85/2014 prevede că prin încheierea de soluționare a a cererii debitorului va dispune conexarea cererilor creditorilor care în cazul deschiderii procedurii devin declarații de creanță, iar dacă se respinge cererea debitorului se soluționează potrivit art 72 și următoarele din Legea nr. 85/2014.

Tocmai de aceea obligația comunicării notificării deschiderii procedurii insolvenței subzistă în sarcina administratorului/lichidatorului judiciar inclusiv pentru creditorul care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței.

Existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței

Dacă judecătorul sindic a statuat asupra existenței, întinderii, caracterului cert al creanței invocate prin cererea de deschidere a procedurii insolvenței, aceste aspecte nu mai pot face obiectul unei contestații împotriva tabelului preliminar cu privire la aceeași creanță. Dacă însă judecătorul sindic a reținut doar că ne aflăm în prezența unei creanțe în quantum mai mare decât valoarea prag, fără a statua asupra quantumului exact al creanței sau fără a statua asupra quantumului accesoriilor creanței principale sau asupra ordinii de preferință sau a caracterului garantat sau nu al creanței invocate, aceste aspecte pot face obiectul unei contestații împotriva tabelului preliminar. De asemenea, se mai poate contesta creanța în condițiile art. 113 din Legea nr. 85/2014, astfel cum s-a arătat mai sus.

Relevantă sub acest aspect este sentința civilă nr 649/14.12.2021, pronunțată de Tribunalul Constanța în dosar 3273/118/2021/a5, prin care judecătorul sindic a reținut autoritatea de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței în ceea ce privește existența raporturilor juridice dintre părți, concretizate prin încheierea, respectiv prelungirea contractului nr. 65B/26.11.2018, astfel că apărările debitoarei referitoare la modalitatea desfășurării acestor raporturi juridice nu mai pot fi valorificate pe calea contestației la tabel, cât timp nu a fost exercitat apel împotriva

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

sentinței de deschidere a procedurii insolvenței, dar a admis cererea subsidiară de reducere a cuantumului penalităților excesive cf. art 1541 alin. 1 lit. b C. Civ., dispunând înlăturarea din tabelul preliminar al creanțelor a sumei de 846.978,41 lei, reprezentând penalități de întârziere. Soluția a fost menținută prin respingerea apelului conform deciziei nr 92/2022 a Curții de Apel Constanța.

În concluzie, analiza efectului puterii de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței în ceea ce privește creanța invocată de către creditorul care a formulat cererea trebuie făcută de la caz la caz, acordând o deosebită atenție aspectelor tranșate prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței. Concluzia potrivit căreia sentința de deschidere a procedurii insolvenței se impune cu autoritate de lucru judecat într-o eventuală contestație la tabelul preliminar împotriva creanței reclamantului care a solicitat deschiderea procedurii nu este întotdeauna corectă. Astfel cum s-a arătat mai sus, în contestația la tabelul preliminar pot fi valorificate apărări care nu au fost avute în vedere de instanța investită cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii insolvenței, aspecte asupra cărora instanța nu a tranșat cu autoritate de lucru judecat. Toate aceste diferențe își au originea în faptul că starea de insolvență nu înseamnă doar existența unei creanțe neachitate în quantum mai mare decât valoarea minimă impusă de legiuitor, ci și inexistența fondurilor necesare achitării datoriilor societății.

De cealaltă parte, creditorul care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței este la rândul său un creditor care are drepturile și obligațiile prevăzute de legea insolvenței, care este scutit de obligația de a mai formula o declarație de creanță ca urmare a faptului că legiuitorul a considerat că depunerea înscrisurilor doveditoare ale creanței cu ocazia formulării cererii de deschidere a procedurii este suficientă, dar a cărei creanță rămâne supusă verificării administratorului judiciar, cu excepția aspectelor expres tranșate prin hotărârea de deschidere a procedurii.

La data de 17.06.2022 a avut loc întâlnirea de practică neunitară la nivelul Curții de Apel Constanța, în urma căreia s-a adoptat următoarea soluție:

Pentru punctul: *”Existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței”* a fost votată în unanimitate opinia autorului referatului: Dacă judecătorul sindic a statuat asupra

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

existenței, întinderii, caracterului cert al creanței invocate prin cererea de deschidere a procedurii insolvenței, aceste aspecte nu mai pot face obiectul unei contestații împotriva tabelului preliminar cu privire la aceeași creanță. Dacă însă judecătorul sindic a reținut doar că ne aflăm în prezența unei creanțe în cuantum mai mare decât valoarea prag fără a statua asupra cuantumului exact al creanței, sau fără a statua asupra cuantumului accesoriilor creanței principale sau asupra ordinii de preferință, sau a caracterului garantat sau nu al creanței invocate aceste aspecte pot face obiectul unei contestații împotriva tabelului preliminar. De asemenea, se mai poate contesta creanța în condițiile art 113 din L 85/2014 astfel cum s-a arătat mai sus.

Pentru punctul: *„Limitele analizei judecătorului sindic asupra creanței pentru care s-a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței”* a fost votată în unanimitate opinia autorului referatului: judecătorul sindic va verifica caracterul cert, lichid și exigibil al creanței și dacă acea creanță este în cuantum mai mare de 50000 lei și cu o vechime mai mare de 60 de zile precum și dacă în cauză s-a reușit răsturnarea prezumției de insolvență instituite în favoarea creditorului. În cazul în care debitorul a formulat contestație iar contestația sa cuprinde apărări specifice cu privire la caracterul cert, lichid și exigibil al creanței instanța investită cu soluționarea cauzei este ținută să le analizeze, cele statuate intrând în puterea de lucru judecat fără posibilitatea unei noi contestări a aceleiași creanțe pentru aceleași considerente pe calea contestației la tabelul preliminar.

Pentru punctul: *„Necesitatea menționării în sentința de deschidere a procedurii a unei sume precise în legătură cu această creanță”* a fost votată în majoritate opinia autorului referatului: nu este nevoie ca judecătorul sindic să menționeze exact în cuprinsul hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței cuantumului creanței invocate de către creditorul care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței. Este suficient să se arate că acea creanță este mai mare de 50000 de lei, verificarea exactă a creanței fiind făcută ulterior de către administratorul judiciar ținut să verifice creanța cf. art. 102 al. 2 din Legea nr. 85/2014 (un vot împotriva, un vot pentru cu mențiunea ca în privința sumei solicitată ar trebui arătată expres valoarea rezultată din probele din dosar, cu menținerea posibilității de a se realiza verificări ulterioare).

Urmare a rediscutării acestei în cadrul întâlnirii de învățământ profesional a judecătorilor Tribunalului Constanța, secția a II-a Civilă au fost exprimate opinii

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

contrare soluției adoptate în ședința din 17.06.2022 organizată la nivelul Curții de Apel Constanța.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

O problemă controversată în practica judiciară și în doctrină, atât în ceea ce privește Legea nr. 85/2006, cât și Legea nr. 85/2014, vizează limitele analizei judecătorului sindic asupra creanței pentru care s-a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenței de către un creditor, respectiv obligativitatea sau nu a judecătorului-sindic de a stabili, prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței, și cuantumul creanței creditorului.

În acest sens, unele instanțe au decis că stabilirea cuantumului exact al creanței unui creditor este atribuția administratorului judiciar, nu a judecătorului sindic, iar alte instanțe că judecătorul sindic este obligat să arate în concret cuantumul creanței pentru care se deschide procedura insolvenței.

Astfel, într-o speță (Curtea de Apel Brașov, secția civilă, decizia nr. 1594/2019) s-a decis că cuantumul exact al creanței creditorului urmează a fi stabilit cu ocazia verificării și întocmirii tabelului preliminar și ulterior poate fi contestat pe calea contestației la acesta, deoarece judecătorul-sindic nu a reținut prin hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență, cu autoritate de lucru judecat, suma datorată, ci s-a limitat să constate existența unei creanțe certe, lichide și exigibile peste valoarea-prag.

În sens contrar, într-o altă speță (Curtea de Apel Cluj, secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 690/2015) s-a reținut că până la momentul deschiderii procedurii judecătorul investit cu soluționarea cererii de deschidere a procedurii de insolvență trebuie să analizeze caracterul cert, lichid și exigibil al creanței, iar un astfel de exercițiu impune și precizarea întinderii creanței. Dacă o astfel de precizare nu este posibilă, este cu totul discutabilă stabilirea caracterului lichid al creanței, (undeva între 3 și 5 milioane de lei așa cum s-a realizat în cazul concret analizat). Dacă aprecierea cuantumului creanței este atât de relativă, atunci care să fie cuantumul lichidităților deținute de către debitoare prin care ar dori să încerce răsturnarea prezumției de insolvență născută din neplata creanțelor?

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Doar în acest mod poate fi interpretat coroborat și aplicat art. 5 punctul 20 din Legea 85/2014, potrivit căruia *„creditor îndreptățit să solicite deschiderea procedurii insolvenței este creditorul a cărui creanță asupra patrimoniului debitorului este certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 60 de zile. Prin creanță certă, în sensul prezentei legi, se înțelege acea creanță a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emane de la debitor sau recunoscute de dânsul. Creditorii vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenței doar în cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăși suma prevăzută la pct. 72”*. Desigur că această compensare presupune *„ab initio, stabilirea întinderii creanțelor*.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o creanță pentru a putea sta la baza unei cereri de deschidere a procedurii insolvenței, indiferent că aceasta este formulată de către creditori sau de debitor, sunt prevăzute de art. 5 pct. 20 și art. 5 pct. 72 din Legea nr. 85/2014.

Astfel, creanța creditorului față de debitor trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 60 de zile și să depășească valoarea-prag. Valoarea-prag este în prezent de 50.000 lei pentru creanțe de altă natură decât cele salariale și de 6 salarii medii brute pe economie/salariat pentru creanțele salariale.

Prin art. 5 pct. 20 din Legea nr. 85/2014 a fost definită creanța certă în sensul legislației specifice a insolvenței, definiția fiind diferită de cea din Codul de procedură civilă. Conform acestui text, *„prin creanță certă, în sensul prezentei legi, se înțelege acea creanță a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emane de la debitor sau recunoscute de dânsul”*, neexistând cerința unui titlu executoriu.

Noțiunea de creanță lichidă nu este definită în Legea nr. 85/2014, însă potrivit art. 662 alin. (3) din noul Cod de procedură civilă *„creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui”*.

În consecință, creanța va fi considerată lichidă atunci când este determinată. Obligațiile care au ca obiect o sumă de bani determinată, adică acele datorii care prezintă relevanță în procedura insolvenței, sunt întotdeauna lichide. Acele obligații care au ca obiect „a da” un bun mobil sau imobil ori executarea unei obligații „de a

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

face” nu au caracter lichid și, pe cale de consecință, nu constituie datorii lichide menite să dovedească starea de insolvență, acestea putând fi executate silit în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Prin creanță exigibilă se înțelege creanța care a ajuns la scadență, căreia i se poate cere de îndată executarea. În acest sens, potrivit art. 662 al. 4 din noul Cod de procedură civilă „creanța este exigibilă dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată” .

Nu se poate solicita declanșarea procedurii insolvenței pentru o datorie neajunsă la scadență sau a cărei scadență a fost amânată ori nu a fost determinată, chiar dacă s-ar invoca incapacitatea notorie de plată a debitorului.

Art. 70 din Legea nr. 85/2014 prevede că:

(1) *Orice creditor îndreptățit să solicite deschiderea procedurii prevăzute de prezentul titlu poate introduce o cerere de deschidere a procedurii împotriva unui debitor prezumat în insolvență, în care va preciza:*

- a) *cuantumul și temeiul creanței;*
- b) *existența unui drept de preferință, constituit de către debitor sau instituit potrivit legii;*
- c) *existența unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului;*
- d) *declarația privind eventuala intenție de a participa la reorganizarea debitorului, caz în care va trebui să precizeze, cel puțin la nivel de principiu, modalitatea în care înțelege să participe la reorganizare.*

(2) *Creditorul va anexa documentele justificative ale creanței și ale actelor de constituire a cauzelor de preferință. creanței și ale actelor de constituire de garanții.*

Având în vedere că, așa cum am arătat mai sus, pentru a se putea dispune deschiderea procedurii insolvenței judecătorul sindic trebuie să stabilească existența unei creanțe certe, lichide și exigibile, situate peste valoarea-prag prevăzută de lege, iar debitoarea să fie în insolvență, suntem de părere că, prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței, judecătorul sindic trebuie să indice și cuantumul creanței, întrucât, în lipsa acestei mențiuni, creanța nu îndeplinește condiția cerută de lege de a fi lichidă.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Legată de această problemă se naște o altă controversă: administratorul judiciar va înscrie creanța creditorului declanșator în tabelul de creanțe în urma verificării sau această creanță nu mai poate fi verificată?

Această controversă este determinată de interpretarea diferită a prevederilor art. 102 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, care prevede că aceasta se înregistrează de administratorul judiciar, în baza documentelor justificative atașate cererii de deschidere a procedurii și în urma verificării, fără a fi necesară depunerea unei cereri de admitere a creanței .

Astfel, într-o speță (Curtea de Apel Timișoara, secția a II-a civilă, decizia nr. 501/2016) s-a decis că, deși creanța în baza căruia s-a deschis procedura insolvenței poate fi înregistrată de administratorul judiciar fără a fi necesară o cerere de înscriere la masa credală, acesta nu este scutită de verificare. Din lecturarea art. 102 alin. 2 din Legea nr. 85/2014 rezultă fără echivoc faptul că înregistrarea creanței se efectuează în urma verificărilor. Totodată, raportat la dispozițiile art. 111 din Legea nr. 85/2014 rezultă faptul că debitorul, creditorul sau orice parte interesată poate formula contestație fața de tabelul de creanțe împotriva oricăror creanțe trecute sau netrecute în tabel, legiuitorul neînțelegând să elimine această verificare față de creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței.

Într-o altă cauză (Curtea de Apel Cluj, secția comercială și de contencios administrativ, decizia nr. 3207/2010), dimpotrivă s-a reținut că, deși nu există o dispoziție expresă în lege referitoare la imposibilitatea contestării creanței reținute de judecătorul sindic în favoarea creditorului care a solicitat deschiderea procedurii insolvenței prin hotărârea de deschidere a procedurii, această concluzie se impune cu evidență în virtutea unor principii generale de drept, precum cel securității raporturilor juridice și cel al autorității de lucru judecat.

De asemenea, într-o altă speță (Curtea de Apel Timișoara, secția comercială, decizia nr. 479/ 2007) s-a decis că creanța creditorului declanșator trebuie înregistrată în tabelul de creanțe, fără a mai fi supusă verificării de către administratorul judiciar, întrucât ea a fost analizată de judecătorul sindic la data deschiderii procedurii prevăzute de lege față de debitoare.

În opinia noastră, creanța în baza căruia s-a deschis procedura insolvenței nu mai poate fi cenzurată de administratorul/lichidatorul judiciar, întrucât ea a fost verificată

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

de judecătorul sindic la deschiderea procedurii insolvenței. Constatările judecătorului-sindic se impun cu autoritate de lucru judecat, iar administratorul judiciar/lichidatorul judiciar nu poate să le conteste în procedura verificării creanței în baza căreia s-a deschis procedura.

Având în vedere că, potrivit art. 105 alin. 1, toate creanțele vor fi supuse procedurii de verificare, cu excepția creanțelor constatate prin hotărâri judecătorești executorii, creanța creditorului declanșator nu mai poate fi verificată de practicianul în insolvență sub aspectele verificate de judecătorul sindic.

În ceea ce privește existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței sunt aplicabile prevederile art. 430 - 435 Cod procedură civilă, hotărârea judecătorească fiind obligatorie și producând efecte numai între părți și succesorii acestora și fiind opozabilă oricărei terțe persoane atâ timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

În concluzie, opinia Institutului Național al Magistraturii este aceea că, prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței la cererea unui creditor, judecătorul sindic trebuie să indice și quantumul creanței pentru care se deschide procedura insolvenței, iar creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței nu mai poate fi cenzurată de administratorul/lichidatorul judiciar, întrucât ea a fost verificată de judecătorul sindic la deschiderea procedurii insolvenței.

În ceea ce privește existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței sunt aplicabile prevederile art. 430 - 435 Cod procedură civilă.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor:

- *Din interpretarea dispozițiilor legale incidente ar părea că nu este nevoie ca judecătorul sindic să menționeze exact în cuprinsul hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței quantumul creanței pentru care a deschis procedura, fiind*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

suficient să se arate că acea creanță este mai mare de valoarea-prag de 50000 de lei, verificarea exactă a creanței fiind făcută ulterior de către administratorul judiciar;

- În practică, de cele mai multe ori judecătorul-sindic nu face mențiuni în hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței la cuantumul creanței pentru care se deschide procedura insolvenței față de debitor;
- Având în vedere că, pentru a se putea dispune deschiderea procedurii insolvenței, judecătorul-sindic trebuie să stabilească existența unei creanțe certe, lichide și exigibile, situate peste valoarea-prag prevăzută de lege, iar debitorul să fie în insolvență, prin considerentele hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței, judecătorul-sindic trebuie să indice și cuantumul creanței, întrucât, în lipsa acestei mențiuni, creanța nu îndeplinește condiția cerută de lege de a fi lichidă;
- Nu este necesar ca judecătorul-sindic să analizeze în întregime creanța pretinsă de creditorul declanșator, fiind suficient să se stabilească existența unei creanțe certe, lichide și exigibile, situate peste valoarea-prag prevăzută de lege, caz în care partea din creanță neanalizată de judecătorul-sindic va fi verificată de practicianul în insolvență conform art. 102 alin. (2) din Legea nr. 85/2014;
- Având în vedere prevederile art. 105 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, creanța creditorului declanșator nu mai poate fi verificată de practicianul în insolvență sub aspectele verificate de judecătorul-sindic;
- În cazul contestației la tabelul preliminar de creanțe, un alt creditor poate contesta creanța creditorului declanșator, întrucât hotărârea judecătorului-sindic este opozabilă oricărei terțe personae, atâ timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că:

- prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței la cererea unui creditor, judecătorul sindic trebuie să indice și cuantumul creanței pentru care se deschide procedura insolvenței;

- creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței nu mai poate fi cenzurată de practicianul în insolvență în privința aspectelor verificate de judecătorul-sindic prin hotărârea de deschidere a procedurii insolvenței;

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

- în ceea ce privește existența autorității de lucru judecat a sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-o eventuală contestație la tabelul preliminar care vizează creanța analizată prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței sunt aplicabile prevederile art. 430 - 435 Cod procedură civilă.

5. Competența de soluționare a cererilor salariaților de plată a drepturilor salariale născute după data deschiderii procedurii, pentru situația în care creanța nu este cuprinsă într-un înscris doveditor (fiind, așadar, necesară, o constatare a existenței acesteia, înainte de obligarea pârâtului, societate în insolvență, la plată): cererea se adresează practicianului în insolvență pentru verificare sau se soluționează de completul de conflicte de muncă.

Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 64 alin. 6 din Legea nr. 85/2006 și a art. 102 alin. 6 din Legea 85/2014, în sensul dacă administratorul judiciar face plăți doar dacă există documente ale creanței sau poate administra și alte probatorii, pentru determinarea existenței acesteia.

Aplicabilitatea prevederilor art. 36 sau ale art. 64 alin. (6) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, respectiv ale art. 75 alin. (1) sau ale art. 75 alin. (3) din Legea nr. 85/2014 privind procedura insolvenței, în situația acțiunilor privind creanțele constând în drepturi salariale, născute după deschiderea procedurii de insolvență a societății angajatoare.

Materia: drept civil - litigii cu profesioniști

Subcategoria: insolvență

Obiectul din ECRIS: drepturi salariale

Acte normative incidente: Legea nr.85/2006, Legea nr.85/2014

Art. 64 alin. (6) din Legea nr. 85/2006:

„Creanțele născute după data deschiderii procedurii, în perioada de observație sau în procedura reorganizării judiciare vor fi plătite conform documentelor din care rezultă, nefiind necesară înscrierea la masa credală. Prevederea se aplică în mod corespunzător pentru creanțele născute în procedura de faliment”.

Art. 75 alin. (3) din Legea nr. 85/2014:

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

„Nu sunt supuse suspendării prevăzute la alin. (1) acțiunile judiciare pentru determinarea existenței și/sau cuantumului unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii. Pentru astfel de acțiuni se va putea formula, pe parcursul perioadei de observație și de reorganizare, o cerere de plată, transmisă cu confirmare de primire, ce va fi analizată de către administratorul judiciar într-un termen de 15 zile de la data primirii, cu respectarea prevederilor art. 106 alin. (1), care se aplică în mod corespunzător, fără ca aceste creanțe să fie înscrise în tabelul de creanțe. Împotriva măsurii dispuse de către administratorul judiciar se va putea formula contestație cu respectarea art. 59 alin. (5)-(7).”

Art. 102 alin. 6 din Legea nr. 85/2014

Situația premisă

Situația care a generat problema supusă dezbaterii este aceea a acțiunilor adresate completelor specializate în soluționarea conflictelor de muncă, prin care angajații societăților aflate în procedura reorganizării judiciare care și-au continuat activitatea solicită obligarea angajatorului la plata drepturilor salariale datorate pentru munca prestată ulterior deschiderii procedurii. În multe din aceste situații, creanța nu este constatată printr-un înscris doveditor, putând fi vorba, cu titlu de exemplu, de cereri de stabilire a drepturilor salariale pentru ore suplimentare neevidențiate de angajator în documentele societății, daune morale pentru discriminare, hărțuire etc.

În măsura în care s-ar reține că administratorul/lichidatorul judiciar este cel care soluționează cererile privind drepturile salariale curente pe baza documentelor existente în evidența contabilă a societății, se pune întrebarea dacă:

- ar fi în căderea judecătorului în materia conflictelor de muncă să stabilească existența acestor documente sau, constatând lipsa lor, să rețină cauza spre competență soluționare pentru ca, în eventualitatea admiterii acțiunii în realizarea creanței, să furnizeze, prin chiar hotărârea judecătorească, „documentul” care atestă drepturile salariale și în baza căruia, administratorul/lichidatorul judiciar să procedeze la înscrierea din oficiu a creditorului în tabloul creditorilor (eventual pentru achitarea drepturilor salariale din fondul de garantare prevăzut de Legea nr. 200/2006) sau în tabloul suplimentar al creanțelor (specific etapei falimentului) sau

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

- dacă ar reveni judecătorului sindic a aprecia, în cadrul contestației formulate de către creditor împotriva deciziei administratorului/lichidatorului judiciar, asupra existenței acestor documente, respectiv asupra temeiniciei cererii de înscriere în tabloul creditorilor (fie el și suplimentar) cu privire la aceste drepturi salariale.

În condițiile în care nu există documente (de ex., cereri de stabilire a drepturilor salariale pentru ore suplimentare neevidențiate de angajator în documentele societății, daune morale pentru discriminare, hărțuire etc), se ridică întrebarea dacă administratorul/lichidatorul judiciar administrează tot probatoriul necesar (ex. proba cu martori etc.) pentru determinarea întinderii creanței.

Prin acțiuni înregistrate pe rolul Tribunalului Vaslui, adresate completelor specializate în soluționarea conflictelor de muncă, angajații societăților față de care s-a deschis anterior procedura insolvenței, dar care și-au continuat activitatea, solicită obligarea acestora la plata drepturilor salariale datorate pentru munca prestată ulterior intrării în procedura insolvenței.

Natura juridică a acestor drepturi salariale este cea de creanțe curente, astfel cum rezultă din art. 3 pct. 10 și 18 din Legea nr. 85/2006, respectiv art. 5 pct. 21 și art. 102 alin. (6) din Legea nr. 85/2014.

Decizii ale Curții Constituționale care vizează problematica analizată:

Decizia nr. 41/2013 a Curții Constituționale: *„Este fără îndoială că procedura insolvenței având un caracter colectiv, unitar și concursual, toți creditorii care dețin creanțe împotriva debitorului trebuie să-și înscrie aceste creanțe la masa credală. De aceea, legiuitorul, prin textul de lege criticat, a dispus ca toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale să se suspende, altfel nemaiputându-se respecta caracterul unitar, colectiv și concursual al procedurii.*

Însă, la masa credală pot fi înscrise creanțele care respectă condițiile legale, respectiv să fie certe, lichide și exigibile și care sunt exprimate într-un înscris recunoscut de lege ca având caracter executoriu, nu și simplele cereri ale creditorilor.

Textul de lege criticat se referă la acțiuni judiciare, extrajudiciare sau de executare silită, pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale; or este evident că numai acele acțiuni care tind la realizarea creanțelor, adică la

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

îndestularea creditorilor sunt susceptibile de a fi suspendate, nu și acțiunile care tind la recunoașterea sau constatarea unui drept de creanță al reclamantului asupra debitorului. În lipsa unei recunoașteri a creanței sale, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, reclamantul, participant la procedura insolvenței, nu ar putea veni la masa credală și nu ar beneficia de întreaga procedură.

Prin urmare, revine instanței de judecată, investită cu judecarea unei astfel de cereri, competența și, în același timp, obligația de a analiza în ce măsură acțiunea reclamantului tinde la realizarea creanței sale sau doar la constatarea sub aspectul existenței și întinderii acesteia.”

Practică judiciară

- Decizia nr. 893/10.11.2021 a CA Iași, Secția de litigii de muncă și asigurări sociale
- Decizia nr. 13/18.05.2021 a CA Iași, Secția de litigii de muncă și asigurări sociale
- Încheierile pronunțate în cauzele nr. 1105/89/2020 și 1964/89/2020 de Tribunalul Vaslui.

Problema de drept a format obiect de discuție la „Întâlnirea președinților secțiilor pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale din cadrul curților de apel, din 23-24 septembrie 2021, Iași”, unde s-a decis: „ Cu majoritate, participanții au decis că se impune discutarea problemei de drept mai întâi în cadrul întâlnirii președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel și repunerea ulterior în discuție în cadrul unei întâlniri viitoare în materia litigiilor de muncă, cu consultarea în prealabil a catedrei de drept comercial din cadrul INM.”

Punctele de vedere exprimate:

Într-o primă opinie, s-a reținut că cererea formulată de angajat este de competența instanței specializate în soluționarea conflictelor de muncă și nu a judecătorului sindic și, reținând că angajatorul este societate aflată în procedura reorganizării, sunt incidente dispozițiile art. 36 din Legea nr. 85/2006, potrivit căruia „De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

debitorului sau bunurilor sale” fiind suspendată judecata cauzei în temeiul dispozițiilor art. 36 din Legea nr. 85/2006. (Încheierea de suspendare a judecării în temeiul art. 36 din Legea nr. 85/2006 pronunțată în dosarul nr. 1964/89/2020 al Tribunalului Vaslui, soluții similare au fost pronunțate în dosarele nr.1105/89/2020, dosar nr.1852/89/2020).

Într-o altă opinie, se respinge solicitarea de suspendare a cauzei, pe considerentul că sunt suspendate doar acțiunile care privesc creanțe împotriva debitorului născute anterior deschiderii procedurii insolvenței și se respinge acțiunea ca inadmisibilă, în considerarea faptului că mijlocul procedural de valorificare a creanțelor (inclusiv salariale) născute ulterior deschiderii procedurii insolvenței (creanțe curente), prevăzut de lege pentru creditorul-reclamant, constă în adresarea unei cereri administratorului judiciar, însoțită de documente justificative. În argumentarea excepției inadmisibilității se invocă fie necompetența generală a instanțelor judecătorești, în raport de prevederile art. 132 alin. (4) Cod proc. civ. (în sensul că soluționarea cererii de acordare a drepturilor salariale în această situație este de competența administratorului/lichidatorului judiciar - organ fără activitate jurisdicțională), fie argumentul inexistenței acestui remediu procesual în procedura de drept comun în materia conflictelor de muncă (având în vedere dispozițiile speciale din legile insolvenței, deși creditorul nu are acțiune directă nici în procedura judiciară a insolvenței, față de atribuțiile prevăzute limitativ pentru judecătorul sindic).

Într-o a treia opinie, se respinge solicitarea de suspendare a cauzei, pe considerentul că sunt suspendate doar acțiunile care privesc creanțe împotriva debitorului născute anterior deschiderii procedurii insolvenței și se soluționează cererea pe fond, de completul de litigii de muncă, apreciat ca fiind instanță competentă. Se motivează că aceste creanțe curente pot fi valorificate în procedura insolvenței doar dacă există un înscris doveditor al creanței, potrivit cerințelor art. 64 alin. 6 din Legea nr. 85/2006 sau art. 102 alin. 6 din Legea nr. 85/2014. În lipsa unor documente prin care un salariat să poată dovedi calitatea de creditor, titular de creanță curentă, recurgerea la procedura reglementată de legea insolvenței este fără finalitate.

Tribunalul Vaslui se mai întreabă dacă se impune a se aprecia - în măsura în care s-ar reține că administratorul/lichidatorul judiciar este cel care soluționează cererile

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

privind drepturile salariale curente pe baza documentelor existente în evidența contabilă a societății, următoarele:

- este în căderea judecătorului în materia conflictelor de muncă să stabilească existența acestor documente sau, constatând lipsa lor, să rețină cauza spre competență soluționare pentru ca, în eventualitatea admiterii acțiunii în realizarea creanței, să furnizeze, prin chiar hotărârea judecătorească, „documentul” care atestă drepturile salariale și în baza căruia, administratorul/lichidatorul judiciar să procedeze la înscrierea din oficiu a creditorului în tabloul creditorilor (eventual pentru achitarea drepturilor salariale din fondul de garantare prevăzut de Legea nr.200/2006) sau în tabloul suplimentar al creanțelor (specific etapei falimentului),

- sau revine judecătorului sindic a aprecia, în cadrul contestației formulate de către creditor împotriva deciziei administratorului/lichidatorului judiciar, asupra existenței acestor documente, respectiv asupra temeiniciei cererii de înscriere în tabloul creditorilor (fie el și suplimentar) cu privire la aceste drepturi salariale.

În ipoteza în care s-ar agree cea dintâi soluție, apare necesară furnizarea argumentelor care permit derogarea de la dispozițiile speciale ale legilor insolvenței și corelarea procedurii separate în fața jurisdicției muncii cu principiul concursualismului care guvernează întreaga procedură în materia insolvenței și care impune ca oricare dintre creditorii să își exercite drepturile cu respectarea drepturilor concurente și egalitate ale celorlalți creditorii, fără posibilitatea unor acțiuni individuale, decât strict în cazurile și în condițiile permise de lege.

Aceleași probleme se ridică și în privința procedurilor deschise sub imperiul Legii nr.85/2014, dispozițiile legale exprese din noua reglementare fiind redată anterior.

Opinia redactorului referatului

Cererile salariaților de plată a drepturilor lor, născute după data deschiderii procedurii insolvenței, se verifică de practicianul în insolvență desemnat în procedură. Împotriva modului în care se soluționează această cerere de administratorul judiciar, creditorul poate formula contestație, în cadrul căreia pot fi administrate probele necesare.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

Acțiunea în pretenții formulată pe rolul instanței de dreptul muncii este, așadar, inadmisibilă. Ea nu poate fi suspendată în temeiul art. 36 din Legea nr. 85/2006, respectiv art. 75 din Legea nr. 85/2014.

Argumentele soluției:

Art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 determină inadmisibilitatea formulării unei acțiuni în pretenții pentru realizarea unei creanțe împotriva averii debitorului născute ulterior deschiderii procedurii. Urmarea procedurii reglementate de art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 este obligatorie pentru creditor, în sensul formulării unei cereri de plată către administratorul/ lichidatorul judiciar; în caz de refuz, creditorul poate promova contestație, în cadrul căreia vor fi administrate toate probatoriile necesare stabilirii creanței pretinse.

Competența de soluționare a cererilor de stabilire a existenței și întinderii drepturilor creditorilor salariali revine în toate cazurile administratorului/lichidatorului judiciar. În acest sens, pot fi invocate și prevederile art. 102 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, potrivit cu care administratorul/lichidatorul judiciar are obligația de a înscrie creanțele în tabelele de creanțe conform documentelor contabile ale debitorului. Împotriva (ne)înscrierii acestor drepturi, creditorii au deschisă calea contestațiilor prevăzute de art. 112, respectiv de art. 148 din Legea nr. 85/2014.

De asemenea, potrivit art. 123 alin. (8) din Legea nr. 85/2014, „După data deschiderii procedurii, desfacerea contractelor individuale de muncă ale personalului debitorului se va putea face de urgență de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar. Administratorul judiciar/Lichidatorul judiciar va acorda personalului concediat doar termenul legal de preaviz. În cazul în care sunt incidente dispozițiile Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește concedierea colectivă, termenele prevăzute de art. 71 și art. 72 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se reduc la jumătate.”

Rezultă, așadar, din aceste dispoziții legale, că legiuitorul a înțeles să acorde practicianului în insolvență atributul de a verifica cererile creditorilor de creanță/de plată; acești creditori au o cale de acces la instanță eficientă, pentru a propune și administra probatorii.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Întrucât regimul juridic al creanțelor curente sub imperiul Legii nr. 85/2006 era lacunar și imperfect, analiza problemelor ridicate va fi făcută prin prisma prevederilor Legii nr. 85/2014, care reglementează într-o manieră mai coerentă problematica creanțelor curente în procedura insolvenței. Relevante în acest sens sunt prevederile art. 5 pct. 21, art. 75 alin. 3 și art. 102 alin. 6 din Legea nr. 85/2014.

Legea insolvenței nr. 85/2014 nu prevede o definiție clară a creanțelor curente, dar, din interpretarea unor texte legale relevante, se poate trage o concluzie în privința acestora și a gradului de prioritate privind achitarea lor. Regimul juridic privilegiat aplicabil creanțelor curente se justifică prin imperativul continuării activității debitorului după data deschiderii procedurii insolvenței, pentru evitarea intrării debitorului în faliment.

Titularii creanțelor curente sunt denumiți creditorii curenți, iar potrivit art. 5 pct. 21 din Legea nr. 85/2014 „creditor cu creanțe curente sau creditor curent este acel creditor ce deține creanțe certe, lichide și exigibile, născute în timpul procedurii de insolvență, și care are dreptul de a i se achita cu prioritate creanța, conform documentelor din care rezultă”.

Aceste prevederi legale, precum și prevederile art. 102 alin. 6 din Legea nr. 85/2014, conform cărora creanțele născute după data deschiderii procedurii vor fi plătite conform documentelor din care rezultă, nefiind necesară înscrierea la masa credală, pot induce ideea că, dacă creanța nu este constatată printr-un înscris doveditor, aceasta trebuie să fie stabilită de o instanță, iar în cazul salariaților această instanță nu ar putea fi decât instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă.

În realitate, așa cum prevede în mod expres art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014, pentru determinarea **existenței și/sau cuantumului** unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii, un creditor care reclamă o creanță curentă poate formula, pe parcursul perioadei de observație și de reorganizare, o cerere de plată, transmisă cu confirmare de primire, ce va fi analizată de către administratorul judiciar într-un termen de 15 zile de la data primirii, cu respectarea prevederilor art. 106 alin. (1), care se aplică în mod corespunzător, fără ca aceste creanțe să fie înscrise în tabelul de creanțe. Împotriva măsurii dispuse de către administratorul judiciar se va putea formula contestație cu respectarea art. 59 alin. (5) - (7).

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Chiar dacă creanțele nu sunt constatate printr-un înscris doveditor, putând fi vorba, cu titlu de exemplu, de cereri de stabilire a drepturilor salariale pentru ore suplimentare neevidențiate de angajator în documentele societății, daune morale pentru discriminare, hărțuire etc., cererile salariaților de plată a unor sume de bani, pentru creanțe născute după data deschiderii procedurii insolvenței, se verifică de practicianul în insolvență desemnat în procedura insolvenței.

Împotriva modului în care se soluționează această cerere de administratorul judiciar debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație, cu respectarea art. 59 alin. (5) - (7).

Contestația se soluționează de judecătorul sindic, iar împotriva hotărârii judecătorului sindic se poate declara apel, potrivit art. 43 din Legea nr. 85/2014.

În situația acțiunilor privind creanțele constând în drepturi salariale, născute după deschiderea procedurii de insolvență a societății angajatoare, dacă aceste acțiuni sunt formulate la instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă se va respinge acțiunea ca inadmisibilă, în considerarea faptului că mijlocul procedural de valorificare a creanțelor (inclusiv salariale) născute ulterior deschiderii procedurii insolvenței (creanțe curente), prevăzut de lege pentru creditorul-reclamant constă în adresarea unei cereri administratorului judiciar, conform art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014.

Art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 determină inadmisibilitatea formulării unei acțiuni în pretenții pentru realizarea unei creanțe împotriva averii debitorului născute ulterior deschiderii procedurii. Urmarea procedurii reglementate de art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 este obligatorie pentru creditor, în sensul formulării unei cereri de plată către administratorul judiciar, iar o acțiune formulată la instanța de drept comun este inadmisibilă.

În concluzie, opinia Institutului Național al Magistraturii cu privire la problemele analizate este următoarea:

1. Competența de soluționare a cererilor salariaților de plată a creanțelor născute după data deschiderii procedurii, pentru situația în care creanțele nu sunt cuprinse într-un înscris doveditor, aparține administratorului judiciar din

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

procedura insolvenței, iar nu instanței specializate în soluționarea conflictelor de muncă.

2. Cererile salariaților de plată a unor sume de bani, pentru creanțe născute după data deschiderii procedurii insolvenței, se soluționează de administratorul judiciar desemnat în procedură, indiferent dacă creanțele sunt sau nu cuprinse într-un înscris doveditor.

3. Art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 determină inadmisibilitatea formulării unei acțiuni la instanța de drept comun de către salariați a unei cereri de plată a creanțelor născute după data deschiderii procedurii.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- *La Curtea de Apel Iași cererile salariaților de plată a creanțelor născute după data deschiderii procedurii, pentru situația în care creanțele nu sunt cuprinse într-un înscris doveditor, se soluționează de instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă, în condițiile în care nu există documente doveditoare pentru aceste cereri;*
- *Așa cum prevede în mod expres art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014, pentru determinarea existenței și/sau cuantumului unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii un creditor care reclamă o creanță curentă poate formula, pe parcursul perioadei de observație și de reorganizare, o cerere de plată, adresată administratorului judiciar din procedura insolvenței;*
- *Chiar dacă creanțele nu sunt constatate printr-un înscris doveditor, cererile salariaților de plată a unor sume de bani, pentru creanțe născute după data deschiderii procedurii insolvenței, se verifică de practicianul în insolvență desemnat în procedura insolvenței, iar nu de instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă;*
- *În situația acțiunilor privind creanțele constând în drepturi salariale, născute după deschiderea procedurii de insolvență a societății angajatoare, dacă aceste acțiuni sunt formulate la instanța specializată în soluționarea conflictelor de muncă, se va respinge acțiunea ca inadmisibilă.*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că:

1. Competența de soluționare a cererilor salariaților de plată a creanțelor născute după data deschiderii procedurii, pentru situația în care creanțele nu sunt cuprinse într-un înscris doveditor, aparține administratorului judiciar din procedura insolvenței, iar nu instanței specializate în soluționarea conflictelor de muncă.

2. Cererile salariaților de plată a unor sume de bani, pentru creanțe născute după data deschiderii procedurii insolvenței, se soluționează de administratorul judiciar desemnat în procedură, indiferent dacă creanțele sunt sau nu cuprinse într-un înscris doveditor.

3. Art. 75 alin. 3 din Legea nr. 85/2014 determină inadmisibilitatea formulării unei acțiuni la instanța de drept comun de către un creditor pentru realizarea unei creanțe împotriva debitorului, creanță născută ulterior deschiderii procedurii insolvenței.

6. Admisibilitatea abținerii/recuzării administratorului, după caz, a lichidatorului judiciar.

Materie: Dreptul insolvenței

Subcategorie: Participanții la procesul civil - abținerea/recuzarea

Legislație incidentă: art. 342 Legea nr. 85/2014, art. 41 și urm. Cod procedură civilă

Prezentarea problemei juridice și a soluțiilor posibile

Pornind de la dispozițiile cu caracter general al art. 342 din Legea nr. 85/2014, s-a ridicat întrebarea potrivit căreia în ce măsură, prevederile legii insolvenței, completate deci cu cele ale procedurii civile ca drept comun, recunosc în temeiul art. 54 din Cod procedură civilă posibilitatea recuzării și a altor participanți la procesul civil, și anume a practicianului în insolvență desemnat pentru a reprezenta societatea în insolvență, fie ca administrator judiciar, fie ca lichidator judiciar.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Cu privire la această problemă, s-au conturat două opinii:

Într-o primă opinie, este admisibilă recunoașterea instituției recuzării în procedura insolvenței, iar printre argumentele formulate în susținerea acesteia se rețin dispozițiile art. 29 din OUG nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, care reglementează în mod expres obligația practicianului în insolvență de a se abține în cadrul procedurii de insolvență atunci când, printre altele, se află într-o stare de incompatibilitate profesională sau conflict de interese (astfel cum sunt ele definite de statut), respectiv atunci când se află într-unul din cazurile prevăzute de art. 27 Cod procedură civilă 1865.

O primă precizare se impune a fi menționată în raport de trimiterea pe care art. 29 din OUG nr. 86/2006 o face la vechea reglementare procesual civilă. În contextul abrogării Cod procedură civilă 1865, precum și având în vedere faptul că situații precum aceasta, în care legiuitorul nu a intervenit expres la nivelul fiecărui act normativ pentru a actualiza referințele la actul normativ procedural de bază sunt frecvente în practică, se reține că trimiterea poate fi considerată ca având în vedere dispozițiile art. 42 din Cod procedură civilă 2013.

În continuare, se reține că materia insolvenței este o materie complexă, reglementată în prezent cu titlu principal de dispozițiile Legii nr. 85/2014, act normativ ce cuprinde deopotrivă dispoziții de drept material, dar și procesual. De asemenea, potrivit art. 342 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, dispozițiile acestei legi se completează, în măsura compatibilității, atât cu prevederile Codului civil, cât și cu cele ale Codului de procedură civilă. Suplimentar, se reține că dispoziții de interes pentru procedura insolvenței se regăsesc și în alte acte normative, iar un exemplu elocvent în acest sens este chiar OUG nr. 86/2006.

În baza acestor argumente de interpretare sistematică, se admite faptul că toate prevederile anterior menționate sunt în realitate corelate, astfel că în primul rând, practicianul în insolvență are obligația de a se abține, în cursul procedurii insolvenței, dacă se află într-o situație de incompatibilitate reglementată de Codul procedură civilă. În situația în care intervine o asemenea abținere, recunoaște deopotrivă și accesul la procedura specifică de soluționare a unei asemenea cereri, care față de dispozițiile art. 342 alin. 2 din Legea nr. 85/2014, nu poate fi decât procedura reglementată de Cod procedură civilă în prevederile art. 51 Cod procedură civilă. Câtă

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

vreme se admite existența posibilității practicianului în insolvență de a se abține în cursul procedurii, fiind posibilă incidența în cazul său a uneia dintre situațiile de incompatibilitate reglementate de art. 42 Cod procedură civilă, recunoașterea admisibilității formulării unei cereri de recuzare în privința practicianului în insolvență din partea oricărui alt participant la procedură este expresia recunoașterii tuturor garanțiilor procesuale specifice procesului civil care guvernează soluționarea dosarului având ca obiect o procedură de insolvență. Câtă vreme se admite că practicianul poate fi într-una din situațiile de incompatibilitate reglementate de Codul procedură civilă este necesar a se recunoaște deopotrivă ambele remedii procesuale care conduc la verificarea și după caz luarea măsurilor necesare înlăturării acestora, acestea răspunzând, în esență, aceleiași finalități.

Argumente în sprijinul acestei opinii sunt și cele ce succedă:

- Prin trimiterea la prevederile Codului procedură civilă efectuată de dispozițiile art. 29 din OUG nr. 86/2006, se recunoaște de către legiuitor admisibilitatea în cadrul procedurii insolvenței a cazurilor de incompatibilitate recunoscute de dreptul procesual civil comun pe seama participanților la procesul civil; în concret, în substanța lor, cazurile de incompatibilitate reglementate de art. 42 Cod procedură civilă sunt în egală măsură opozabile și practicianului în insolvență - participant specific în cadrul procedurilor de insolvență;
- Recunoașterea aplicabilității aceluiași situații de incompatibilitate, respectiv reglementarea obligației de abținere pe seama practicianului în insolvență conform art. 27 din OUG nr. 86/2006 face trimitere implicită la întreaga procedură aplicabilă soluționării situațiilor de incompatibilitate; abținerea se soluționează așadar potrivit procedurii reglementate de Codul procedură civilă, putându-se însă observa faptul că dispozițiile art. 51 Cod procedură civilă nu conține nicio particularitate în raport de forma de investire (prin cererea de abținere sau prin cererea de recuzare), ambele forme beneficiind de același tratament procesual, pentru că până la urmă răspund aceleiași finalități: soluționarea cazului de incompatibilitate ivit;
- OUG nr. 86/2006 reglementează aspectele legate de organizarea activității de practician în insolvență, prin urmare este firesc să fie limitată în reglementare strict la obligațiile acestuia, care în situația unui caz de incompatibilitate, poate fi numai obligația proprie de a se abține (recuzare este expresia exercitării unui drept aparținând

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

altui participant la procedură, astfel că nu ține de domeniul de aplicare al OUG nr. 86/2006); ca atare, reglementarea din OUG nr. 86/2006 poate fi considerată ca limitându-se doar la instituția abținerii din considerente de domeniu de aplicare, iar nu din motive de caracter special, derogatoriu al reglementării, excepția trebuind să fie, de altfel, lipsită de echivoc, or, nu este cazul de față;

- Reglementarea remedii înlocuirii din oficiu a practicianului în insolvență prin Legea nr. 85/2014 nu exclude în mod expres și neechivoc posibilitatea recuzării acestuia, câtă vreme remediile indicate au, fiecare, un titular propriu; o asemenea opinie ar impune o calificarea din oficiu, din partea judecătorului sindic a unei cereri de recuzare ca fiind o sesizare a unor incompatibilități apte să conducă la accesarea mecanismului înlocuirii din oficiu.

În susținerea acestei opinii, a se vedea Încheierea nr. 123/C/16.07.2018 din dosarul cu nr. 421/137/2017 al Tribunalului Specializat Mureș.

Într-o altă opinie, nu este admisibilă recunoașterea instituției recuzării practicianului în procedura insolvenței. În cadrul acestei opinii se apreciază că instituția recuzării este reglementată de norme speciale, de strictă aplicabilitate, ele neputând fi extinse prin analogie și la alte persoane decât cele la care ele se referă în mod expres, așa cum se arată în dispozițiile art. 54 Cod procedură civilă decât atunci când o lege specială prevede aceasta.

În atare condiții, în raport de situația recuzării practicianului într-o procedură de insolvență, se reține că nu sunt incidente dispozițiile art. 53 alin. 2 Cod procedură civilă care se aplică doar în situațiile reglementate de art. 44 coroborate cu art. 54 C. pr. civ, respectiv când este vorba despre recuzarea unui judecător, procuror, magistrat asistent, asistent judiciar și grefier. Astfel, legiuitorul a înțeles să facă trimitere doar la cazurile prevăzute de art. 27 Cod procedură civilă, cazuri în care practicianul în insolvență este obligat să se abțină, sancțiunea fiind expres prevăzută, cea a suspendării din profesie de către organul profesional și nu recuzarea sa de către judecătorul sindic.

Se mai reține totodată că procedura insolvenței, recunoaște remedii specifice, astfel că legiuitorul a pus la îndemâna judecătorului sindic posibilitatea ca *din oficiu* să înlocuiască practicianul în insolvență pentru motive temeinice conform art. 54 alin. 7 din Legea nr. 85/2014.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Astfel că, deși situația de fapt poate fi corect interpretată ca indicând existența unui caz de incompatibilitate pe seama practicianului în insolvență, în lipsa formulării de către acesta a unei cereri de abținere, judecătorul sindic are posibilitatea să îl înlocuiască din oficiu pe practicianul în insolvență.

În acest sens, a se vedea Decizia nr. 324/A/26.09.2019 pronunțată de Curtea de Apel Mureș (în soluționarea apelului îndreptat împotriva Încheierii nr. 23/C/16.07.2018 din dosarul cu nr. 421/137/2017/a3 al Tribunalului Specializat Mureș), prin care, în primul rând, s-a reținut admisibilitatea căii de atac.

Opinia redactorului este concordantă celei de-a doua opinii evidențiate mai sus, pentru argumentele expuse în susținerea acesteia.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În opinia noastră nu este posibilă recuzarea practicianului în insolvență desemnat în cauză în procedura insolvenței, sub imperiul prevederilor Legii nr. 85/2014.

Astfel, activitatea practicienilor în insolvență este reglementată în prezent prin O.U.G. nr. 86/2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 944 din 22 noiembrie 2006, care, prin art. 77 a abrogat expres prevederile art. 19 alin. 6 și 7 din Legea nr. 85/2006, prin care, enumerându-se cazurile de incompatibilitate ale practicianului în insolvență, se reglementa și posibilitatea pentru partea interesată de a iniția procedura recuzării, conform dispozițiilor Codului de procedură civilă, în situația în care acesta nu se conforma obligației de abținere.

În prezent, O.U.G. nr. 86/2006, în art. 26 - 29, reglementând instituția incompatibilității practicianului în insolvență, nu conține nici o normă care să prevadă și posibilitatea recuzării acestuia în condițiile incidente art. 42 Cod procedură civilă.

Potrivit art. 29 din O.U.G. nr. 86/2006: *În cadrul procedurii insolvenței, practicianul este obligat să se abțină, sub sancțiunea suspendării din profesie, dacă: a) se află în stare de incompatibilitate profesională sau conflict de interese, astfel cum sunt acestea definite în Statut și în Codul de etică profesională; b) se află în unul dintre cazurile prevăzute la art. 27 din Codul de procedură civilă, cu excepția celui prevăzut la art. 27 pct. 7.*

Această normă specială de trimitere fiind strict delimitată la obligația de abținere, nu se poate pretinde că ar cuprinde și posibilitatea recuzării practicianului în

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

insolvență în condițiile art. 42 Cod procedură civilă referitoare la recuzarea judecătorilor.

Având în vedere faptul că în Codul de procedură civilă există reglementări speciale diferite pentru recuzare, în funcție de persoana împotriva căreia este formulată cererea de recuzare, nu se poate susține cu temei că procedura referitoare la recuzarea judecătorilor constituie dreptul general în materie de recuzare și poate fi aplicată și altor categorii de persoane decât cele vizate expres de lege, respectiv practicianului în insolvență.

Cum potrivit principiului de interpretare a actelor normative, nu se poate completa o normă specială cu o altă normă specială, ci numai cu norme generale, iar dispozițiile referitoare la incompatibilitatea și recuzarea judecătorilor sunt la rândul lor norme speciale, acestea nu pot fi aplicate prin analogie și practicienilor în insolvență

Pe de altă parte, instituția incompatibilității practicianului în insolvență este strict reglementată prin dispozițiile speciale ale OUG nr. 86/2006, art. 29 din ordonanță impunând practicianului obligația de de abținere în situația în care s-ar afla în unul dintre cazurile prevăzute la art. 42 din Codul de procedură civilă, cu excepția cazului prevăzut de art. 42 pct. 1 anume dacă și-au spus anterior părerea cu privire la pricina ce se judecă.

Lipsa unei reglementări speciale privind recuzarea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar nu reprezintă o omisiune a legiuitorului, ci este justificată de specificul procedurii insolvenței și de conținutul mandatului conferit de lege practicianului în insolvență desemnat într-o astfel de procedură, care nu este exponent nici al intereselor creditorului și nici al intereselor debitorului, ci un reprezentant al intereselor procedurii iar, în acest sens, are îndatorirea să asigure realizarea, în condițiile legii, a drepturilor și obligațiilor participanților la procedură și să efectueze cu celeritate actele și operațiunile prevăzute de Legea insolvenței.

În raport de situația recuzării practicianului într-o procedură de insolvență nu sunt incidente dispozițiile art. 53 alin. 2 Cod procedură civilă, care se aplică doar în situațiile reglementate de art. 44 coroborate cu art. 54 C. pr. civ, respectiv când este vorba despre recuzarea unui judecător, procuror, magistrat asistent, asistent judiciar și grefier.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Astfel, legiuitorul a înțeles în OUG nr. 86/2006 să facă trimitere doar la cazurile prevăzute de art. 27 Cod procedură civilă din 1865 (în prezent art. 42 din noul Cod de procedură civilă), cazuri în care practicianul în insolvență este obligat să se abțină, sancțiunea fiind expres prevăzută, cea a suspendării din profesie de către organul profesional, iar nu recuzarea sa de către părțile interesate.

Procedura insolvenței, recunoaște remedii specifice, astfel că legiuitorul a pus la îndemâna judecătorului sindic posibilitatea ca din oficiu în asemenea situații să înlocuiască practicianul în insolvență pentru motive temeinice conform art. 54 alin. 7 din Legea nr. 85/2014.

Ca atare, reținând că practicianului în insolvență nu-i sunt aplicabile același norme de incompatibilitate și regulile de recuzare operante pentru judecători, nu există îndreptățire pentru a se dispune înlăturarea sa din procedură prin intermediul cererii de recuzare, nici o dispoziție a Legii nr. 85/2014 neprevăzând o astfel de posibilitate.

În concluzie, opinia Institutului Național al Magistraturii este aceea că, față de prevederile Legii nr. 85/2014, nu este posibilă recuzarea practicianului în insolvență desemnat în cauză în procedura insolvenței.

Concluzii

În urma dezbaterilor, însușindu-și în totalitate argumentele din opinia INM, participanții au agreat în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că nu este posibilă recuzarea practicianului în insolvență desemnat în cauză în procedura insolvenței, având în vedere că procedura insolvenței recunoaște remedii specifice, legiuitorul punând la îndemâna judecătorului-sindic posibilitatea ca din oficiu în asemenea situații să înlocuiască practicianul în insolvență pentru motive temeinice, conform art. 54 alin. 7 din Legea nr. 85/2014.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

II. LITIGII CU PROFESIONIȘTI

1. Calcularea taxei de timbru în căile de atac declarate de către debitor împotriva hotărârilor prin care a fost obligat la plata debitului principal la care se adaugă penalități de întârziere/dobânzi legale calculate pentru viitor, până la achitarea efectivă a debitului (*Curtea de Apel Cluj*)

Materia: drept civil

Submaterie: litigii cu profesioniști

Legislație incidentă: O.U.G. nr. 80/2013 - art. 31 alin. (2), art. 34 alin. 1, art. 23 alin. (1) lit. b), art. 24 alin. (2)

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Cererea de chemare în judecată a fost admisă, pârâtul fiind obligat la plata debitului principal, precum și a penalităților de întârziere/dobânzii legale, calculate de la scadență și până la plata efectivă. Împotriva acestei sentințe formulează apel pârâtul, solicitând respingerea cererii, ca neîntemeiată. Problema care se pune este dacă taxa de timbru în calea de atac se calculează și pentru dobânzile/penalitățile calculate pentru perioada dintre pronunțarea hotărârii și formularea căii de atac.

Legislație incidentă și jurisprudență relevantă:

OUG nr. 80/2013

Art. 31 alin. 2, „În cazul taxelor calculate în funcție de valoarea obiectului cererii, **valoarea la care se calculează taxele judiciare de timbru este cea prevăzută în acțiune sau în cerere**”

Art. 34 alin. 1, „Când o acțiune are mai multe capete de cerere, cu finalitate diferită, taxa judiciară de timbru se datorează pentru fiecare capăt de cerere în parte, după natura lui, cu excepția cazurilor în care prin lege se prevede altfel”)

Art. 23 alin. 1 lit. b, „Cererile pentru exercitarea apelului împotriva hotărârilor judecătorești se taxează cu **50% din: b) taxa datorată la suma contestată, în cazul cererilor și acțiunilor evaluabile în bani, dar nu mai puțin de 20 lei**”

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Art. 24 alin. 2, „În cazul în care se invocă încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material, pentru cereri și acțiuni evaluabile în bani, recursul se taxează cu 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puțin de 100 lei”.

Prin Decizia nr. 779 din 30 martie 2021, ÎCCJ - Secția a II-a Civilă a reținut următoarele:

„obligația pe care instanța de apel a stabilit-o în sarcina apelantului-pârât și a cărei neîndeplinire a determinat suspendarea judecării apelului declarat de pârâtul B. împotriva sentinței civile nr. 7382 din 22 noiembrie 2016, pronunțată de Tribunalul București - Secția a VI-a Civilă, în temeiul art. 242 alin. 1 C.proc.civ., este aceea de a preciza valoarea contestată, respectiv valoarea dobânzii legale aferente sumei de 695.100 lei calculată de la data de 18 martie 2013 și până la data introducerii apelului, respectiv 8 decembrie 2016.

Or, acest aspect, deși esențial pentru soluționarea cererii de apel, poate fi stabilit și de către instanța de prim control judiciar pe baza datelor pe care dosarul constituit în prima etapă procesuală le oferă, astfel încât condiția ca neîndeplinirea de către parte a îndatoririi să împiedice judecata nu este îndeplinită.

Chiar dacă apelantul-pârât nu a evaluat pretențiile, Înalta Curte constată că obligația și quantumul taxei judiciare de timbru nu au fost trasate de către instanța de apel, deși existau suficiente elemente de determinare a valorii contestate de pârât”.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În cazul judecării în primă instanță, dacă reclamantul solicită obligarea pârâtului la plata debitului principal, precum și a penalităților de întârziere/dobânzii legale, calculate de la scadență și până la plata efectivă, instanța trebuie să îi pună în vedere să precizeze quantumul penalităților solicitate, calculat până la introducerea cererii, în vederea stabilirii taxei judiciare de timbru, împrejurare cu privire la care nu există opinii divergente.

Or, din moment ce taxa de timbru în căile de atac se calculează ca procent de 50% din taxa datorată la suma contestată, iar pârâtul contestă inclusiv penalitățile/dobânzile devenite scadente între momentul pronunțării hiotărării și cel al formulării căii de atac, atunci instanța trebuie să îi pună în vedere să

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

calculeze/precizeze valoarea acelor penalități/dobânzi și să calculeze taxa de timbru în mod corespunzător, prin includerea respectivei sume.

Eventualele întârzieri în soluționarea dosarelor înregistrate în perioada de pandemie sau motivarea/comunicarea cu întârziere a hotărârilor judecătorești nu prezintă nicio relevanță în acest sens, din moment ce pârâtul a fost obligat la penalități/dobânzi până la plata efectivă a debitului principal.

În concluzie, opinia INM este în sensul că în stabilirea taxei de timbru pentru căile de atac trebuie avute în vedere inclusiv penalitățile/dobânzile calculate pentru perioada dintre pronunțarea hotărârii și formularea căii de atac.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- *Taxa de timbru se calculează raportat la suma contestată în apel, deci inclusiv prin raportare la penalitățile/dobânzile care au curs în perioada dintre pronunțarea hotărârii și formularea căii de atac;*
- *În acest sens, i se va pune în vedere apelantului să precizeze întreaga sumă contestată (separat pentru debit principal și penalități/dobânzi), calculată până la momentul înregistrării apelului. Faptul că acest calcul va fi realizat de pârâtul care a căzut în pretenții nu înseamnă că acesta ar achiesa la hotărâre;*
- *Perioada de timp care trece de la pronunțarea hotărârii, indiferent de motive, nu prezintă relevanță raportat la problema analizată;*
- *Taxa de timbru se calculează separat, pentru debit principal, respectiv penalități/dobânzi, iar nu raportat la suma globală.*

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că la stabilirea taxei de timbru pentru căile de atac trebuie avute în vedere inclusiv penalitățile/dobânzile calculate pentru perioada dintre pronunțarea hotărârii și formularea căii de atac.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

2. Scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a acțiunilor formulate de autoritățile contractante în litigii care decurg dintr-un contract de achiziție publică (Curtea de Apel Iași)

Materia: drept civil

Submaterie: litigii cu profesioniști

Legislație incidentă: art. 3, art. 4 din Legea nr. 98/2016; art. 52¹, art. 56 din Legea nr. 101/2016; art. 30 din OUG nr. 30/2013

Opinii exprimate:

Într-o *primă opinie*, s-a apreciat că acțiunile formulate de autoritățile contractante sunt scutite de la plata taxei de timbru în temeiul art. 30 din O.U.G. nr. 80/2013.

În *a doua opinie*, s-a considerat că astfel de cereri nu sunt scutite de la plata taxei de timbru, scutirile fiind situații de excepție, astfel încât sunt de strictă interpretare și aplicare, iar regula o reprezintă timbrarea cererilor de chemare în judecată. Cât timp legiuitorul a prevăzut scutirea de la plata taxei de timbru doar în cazul formulării cererii de apel și de recurs, pentru cererea de chemare în judecată autoritatea contractantă datorează taxă de timbru.

Legislație incidentă și jurisprudență relevantă:

Legea nr. 98/2016

Art. 3 alin. 1 lit. l, prin **contract de achiziție publică** se înțelege contractul cu titlu oneros, asimilat, potrivit legii, actului administrativ, încheiat în scris între unul sau mai mulți operatori economici și una ori mai multe autorități contractante, care are ca obiect execuția de lucrări, furnizarea de produse sau prestarea de servicii

Art. 4, „(1) *Au calitatea de autoritate contractantă în sensul prezentei legi: a) autoritățile și instituțiile publice centrale sau locale, precum și structurile din componența acestora care au delegată calitatea de ordonator de credite și care au stabilite competențe în domeniul achizițiilor publice; b) organismele de drept public; c) asocierile formate de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

(2) Prin organisme de drept public în sensul alin. (1) lit. b) se înțelege orice entităţi, altele decât cele prevăzute la alin. (1) lit. a) care, indiferent de forma de constituire sau organizare, îndeplinesc în mod cumulativ următoarele condiții: a) sunt înființate pentru a satisface nevoi de interes general, fără caracter comercial sau industrial; b) au personalitate juridică; c) sunt finanțate, în majoritate, de către entităţi dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) sau de către alte organisme de drept public ori se află în subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea ori controlul unei entităţi dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) sau ale unui alt organism de drept public ori mai mult de jumătate din membrii consiliului de administrație/organului de conducere sau de supraveghere sunt numiți de către o entitate dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. a) ori de către un alt organism de drept public.

(3) Se consideră că nevoile de interes general, prevăzute la alin. (2) lit. a), au caracter industrial sau comercial, dacă entitatea înființată, în condițiile legii, de către o autoritate contractantă îndeplinește în mod cumulativ următoarele condiții: a) funcționează în condiții normale de piață; b) urmărește obținerea unui profit; c) suportă pierderile care rezultă din exercitarea activității sale”

Legea nr. 101/2016

Art. 52¹ „(1) Contestația (s.n. privind procedurile de atribuire, formulate potrivit art. 49 din Legea nr. 101/2016) introdusă la instanța judecătorească competentă se taxează cu 2% din valoarea estimată a contractului, dar nu mai mult de 100.000.000 lei.

(4) Sunt scutite de taxa judiciară de timbru recursurile formulate de autoritățile contractante”.

Art. 56 „(1) Cererile introduse la instanțele judecătorești potrivit prevederilor prezentului capitol (s.n. litigiile prevăzute la art. 53 din lege) se taxează cu 2% din valoarea cererii, dar nu mai mult de 100.000.000 lei.

(4) Sunt scutite de taxa judiciară de timbru prevăzută la alin. (1) și/sau alin. (2) recursurile/apelurile formulate de autoritățile contractante”.

OUG nr. 80/2013

Art. 30, „(1) Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acțiunile și cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaților, Președinția României, Guvernul României, Curtea Constituțională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public și de Ministerul Finanțelor

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Publice, indiferent de obiectul acestora, precum și cele formulate de alte instituții publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice.

(2) În înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, în categoria venituri publice se includ: veniturile bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale, bugetelor fondurilor speciale, inclusiv ale bugetului Fondului de asigurări sociale de sănătate, bugetului Trezoreriei Statului, veniturile din rambursări de credite externe și din dobânzi și comisioane derulate prin Trezoreria Statului, precum și veniturile bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, după caz, veniturile bugetului fondurilor provenite din credite externe contractate ori garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice, precum și veniturile bugetului fondurilor externe nerambursabile”

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Se impune a fi subliniat încă de la început că în privința normelor referitoare la taxele judiciare de timbru, raportul dintre OUG nr. 80/2013 și Legea nr. 101/2016 este de la general-special, astfel că dispozițiile speciale din Legea nr. 101/2016 se completează în mod firesc cu prevederile OUG nr. 80/2013, pentru situațiile care nu sunt reglementate expres de norma specială.

Se poate observa că art. 52¹ și art. 56 din Legea nr. 101/2016 au conținut similar, cu mențiunea că art. 56 alin. 1 prevede că scutirea se aplică atât pentru apeluri, cât și pentru recursuri, împrejurare ce rezultă din aceea că, în cazul acțiunilor reglementate de art. 52¹, calea de atac este recursul. De asemenea, se observă că, de regulă, autoritatea contractantă nu are calitatea de reclamant în cadrul contestației privind procedurile de atribuire, astfel încât era redundantă precizarea că este scutită de la plata taxei de timbru contestația formulată de autoritățile contractante, cât timp aceasta ar putea avea calitate procesuală activă doar în recurs.

Din moment ce art. 56 alin. 1 din Legea nr. 101/2016 nu se referă și la cererile de chemare în judecată, rezultă că devin incidente prevederile generale, respectiv art. 30 din OUG nr. 80/2013.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

De altfel, această interpretare este singura în acord cu viziunea exprimată de legiuitor în Legea nr. 101/2016 în privința căilor de atac atunci când acestea sunt formulate de autoritățile contractante, neexistând nici un argument pentru care autoritatea contractantă să datoreze taxă de timbru pentru cererea de chemare în judecată, însă nu și pentru calea de atac formulată.

În plus, o asemenea concluzie rezultă inclusiv din jurisprudența Curții Constituționale a României. Astfel, în cadrul Deciziei nr. 221/2022 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) și (3) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, în redactarea în vigoare ca urmare a modificării prin art. IV pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 764/01.08.2022, Curtea a reținut că *„41. Astfel, pornind de la caracteristicile noțiunii de autoritate contractantă, în jurisprudența sa, cu titlu exemplificativ fiind Decizia nr. 497 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 967 din 21 octombrie 2020, paragrafele 15 și 16, Curtea a stabilit că scutirea autorităților publice, care intră sub incidența reglementării criticate, de taxe, tarife, comisioane sau cauțiuni pentru cererile, acțiunile și orice alte măsuri pe care le îndeplinesc în vederea realizării creanțelor bugetare are o justificare obiectivă și rațională, întrucât ar fi absurd ca autoritățile respective - beneficiare de alocații bugetare - să fie obligate (formal) să plătească din buget o taxă care revine aceluiași buget, acestea fiind finanțate de la bugetul de stat pentru a putea funcționa. De asemenea, Curtea a statuat că principiul egalității, prevăzut de Constituție pentru cetățeni, nu poate ca, prin extensie, să primească semnificația unei egalități între cetățeni și autoritățile publice.*

Așa cum rezultă din dispozițiile constituționale ale art. 16, cetățenii se bucură de drepturile prevăzute în Constituție și în legi, fiind egali în fața acestora și a autorităților publice, în timp ce autoritățile publice exercită atribuțiile ce le sunt stabilite de lege, potrivit competenței lor, în realizarea funcțiilor pentru care sunt

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

create. Curtea a învederat însă că **existența calității de autoritate/instituție publică nu este suficientă pentru a beneficia de scutirea de la plata taxei judiciare de timbru, inclusiv cea prevăzută de art. 30 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, aceasta nefiind aplicabilă decât în cazul special al veniturilor publice, iar nu și în cazul în care instituția formulează cereri ca urmare a pretențiilor ce decurg din contracte civile sau comerciale sau alte raporturi ce excedează domeniului strict delimitat al noțiunii de venituri publice. Așa fiind, nu toate pretențiile pecuniare formulate de autoritățile publice prevăzute în art. 30 alin. (1) din actul normativ menționat sunt scutite de taxa judiciară de timbru. Competența de a califica obiectul cauzei deduse judecătii și, implicit, modalitatea de stabilire a taxei judiciare de timbru aferente litigiului reprezintă însă atributul exclusiv al instanței de judecată”.**

În concluzie, opinia INM este în sensul că acțiunile formulate de autoritățile contractante în litigii care decurg dintr-un contract de achiziție publică, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, în condițiile art. 30 din OUG nr. 80/2013.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- **Cu ocazia elaborării Legii nr. 101/2016, legiuitorul a avut în vedere că, de regulă, cererile de chemare în judecată nu sunt formulate de autoritățile contractante;**
- **Ar fi utilă o intervenție legislativă, în sensul de a se menționa expres că scutirea operează și cu ocazia judecătii în primă instanță, nu doar în căile de atac;**
- **În măsura în care legea specială nu prevede, devin incidente prevederile legii generale, respectiv OUG nr. 80/2013.**

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că acțiunile formulate de autoritățile contractante, în litigii care decurg dintr-un contract de achiziție publică, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, în condițiile art. 30 din OUG nr. 80/2013.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

3. Competența materială procesuală a Secției a II-a civilă, specializată în litigii cu profesioniștii sau a Secției de contencios administrativ și fiscal, în cauzele având ca obiect obligația de a face, formulate de Comuna Valu lui Traian în contradictoriu cu pârâta E-Distribuție Dobrogea S.A. (Curtea de Apel Constanța)

Materia: drept civil

Subcategoria: litigii cu profesioniști

Obiectul din Ecris: obligație de a face și pretenții

Dispoziții legale incidente: Codul civil - art. 3 alin. (2); Legea nr. 123/2012 - art. 3 pct. 39, art. 44, art. 44¹, art. 51; Ordinul ANRE nr. 75/2013, Legea nr. 544/2004

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Reclamanta Comuna Valu lui Traian a solicitat obligarea pârâtei E-DISTRIBUȚIE DOBROGEA SA la încheierea contractului de cofinanțare pentru „*extindere rețea de interes public zona lotizare ...*” și, în principal, la obligarea acesteia la plata sumei reprezentând valoarea investițiilor efectuate, iar în subsidiar la plata indicelui de eficiență economică.

În fapt, în perioada 2013 - 2019, reclamanta a investit în rețele electrice noi, în vederea asigurării cu energie electrică a noilor cartiere de locuințe.

Lucrările au fost recepționate, fiind predată capacitatea energetică amplasată în Valu lui Traian, denumită „Extindere rețea electrică de interes public Zona Lotizare ...”.

Pârâta a refuzat încheierea contractului de cofinanțare, motivat de faptul ca reclamanta a optat pentru realizarea anticipată a lucrărilor, a refuzat returnarea contravalorii, pentru că nu a angajat această sumă în conturile pârâtei și că poate vira suma numai în condițiile în care îi este transferat dreptul de proprietate asupra rețelelor pentru cota de eficiență și folosința cu titlu gratuit asupra celeilalte cote-părți din dreptul de proprietate asupra capacității energetice.

Cererile au fost întemeiate pe Ordinul ANRE nr. 75/2013 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice (în vigoare de la 30 octombrie 2013 până la 07 martie 2019), care stabilește etapele și procedura de analiză și soluționare a cererilor de dezvoltare a rețelei electrice de distribuție pentru electrificarea localităților sau extinderea rețelei electrice

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

de distribuție, formulate de autoritățile administrației publice locale sau centrale, în baza planurilor de dezvoltare regională și de urbanism, inclusiv modalitatea de evaluare a condițiilor de finanțare a lucrărilor respective și pe dispozițiile art. 51 din Legea nr. 123/2012.

În cauză a intervenit un conflict negativ de competență între secțiile menționate ale Tribunalului Constanța.

Legislație incidentă

Legea nr. 554/2004

Art. 2 alin. 1 lit. ”În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: b) **autoritate publică** - orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică; c¹) sunt **asimilate actelor administrative**, în sensul prezentei legi, și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative; f) **contencios administrativ** - activitatea de soluționare de către instanțele de contencios administrativ competente potrivit legii organice a litigiilor în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică, iar conflictul s-a născut fie din emiterea sau încheierea, după caz, a unui act administrativ, în sensul prezentei legi, fie din nesoluționarea în termenul legal ori din refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim”

Art. 8 alin. 2 ”Instanța de contencios administrativ este competentă să soluționeze litigiile care apar în fazele premergătoare încheierii unui contract administrativ, precum și orice litigii legate de încheierea contractului administrativ, inclusiv litigiile având ca obiect anularea unui contract administrativ. Litigiile care decurg din executarea contractelor administrative sunt în competența de soluționare a instanțelor civile de drept comun”

Legea nr. 123/2012

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Art. 3 pct. 45, 70, 73 și 101 ”În înțelesul prezentului titlu, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: 45. **extinderea rețelei electrice de distribuție** - dezvoltarea rețelei electrice de distribuție de interes public deținută de operatorul de distribuție concesionar prin realizarea, într-o zonă în care nu există rețea, situată în intravilanul sau extravilanul unei localități electrificate/neelectrificate, a unor noi capacități de distribuție și efectuarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice strict necesare, în vederea racordării unuia sau a mai multor utilizatori de rețea; 70. **operator de distribuție** - orice persoană fizică sau juridică ce deține, sub orice titlu, o rețea electrică de distribuție și care răspunde de exploatarea, de întreținerea și, dacă este necesar, de dezvoltarea rețelei de distribuție într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor acesteia cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a rețelei de a satisface un nivel rezonabil al cererii de distribuție de energie electrică; 73. **operator economic din domeniul energiei electrice** - orice persoană fizică sau juridică ce desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități: producere, transport, distribuție, agregare, dispecerizare, stocare, furnizare, operare sau administrare a unei piețe de energie electrică, cumpărare sau vânzare de energie electrică și care are atribuții comerciale, tehnice și/sau de întreținere legate de aceste activități, dar nu include clienții finali; 101. **rețea electrică de interes public** - rețeaua electrică la care sunt racordați cel puțin 2 utilizatori”

Art. 44¹, ”Activitatea de distribuție a energiei electrice, cu excepția celei realizate prin sistemele de distribuție închise, constituie serviciu public de interes general”

Art. 51 din Legea nr. 123/2012- „(1) În executarea contractului de concesiune, la solicitarea autorităților administrației publice locale sau centrale, în baza planurilor de dezvoltare regională și de urbanism, operatorul de distribuție este obligat să asigure dezvoltarea și finanțarea rețelei de distribuție pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție în zona acoperită de contractul de concesiune, respectiv de licență, pe care acesta o deține.

(2) Investițiile de la alin. (1) se pot realiza și prin cofinanțare din fonduri proprii ale operatorului de distribuție, din fonduri ale bugetelor locale și din bugetul de stat în condițiile legii, precum și din fonduri ale persoanelor fizice și juridice care au solicitat racordarea la rețea în acea zonă, conform reglementărilor ANRE (articolul a fost

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

modificat prin OUG nr. 143/2021, anterior având următorul conținut ”În cazul în care realizarea investițiilor de la alin. (1) nu este justificată economic pentru operatorul de distribuție, acesta poate propune, după informarea ANRE, realizarea obiectivelor respective prin coparticiparea solicitantului la finanțare cu fonduri din bugetele locale și din bugetul de stat, în condițiile legii (...))”.

Ordinul ANRE nr. 75/2013

Art. 4 alin. 1 și 2 ”(1) Operatorul de distribuție concesionar asigură dezvoltarea și finanțarea rețelei de distribuție pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție în zona acoperită de contractul de concesiune, respectiv de licența pe care acesta o deține, ca urmare a solicitării autorităților publice, efectuate în baza planurilor de dezvoltare regională și de urbanism în vigoare, în condițiile prezentei metodologii.

(2) În cazul în care realizarea investițiilor prevăzute la alin. (1) nu este justificată economic pentru operatorul de distribuție concesionar, acestea pot fi finanțate prin coparticiparea autorităților publice, după informarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) realizată de operatorul de distribuție concesionar”

Art. 11 alin. 1 și 2 ” (1) În cazul în care, ca urmare a analizei indicatorilor de eficiență economică VAN și DRI, se constată că nu este îndeplinită cel puțin una dintre condițiile prevăzute la art. 10 alin. (4), valoarea investiției I_{ef} se calculează ca fiind valoarea maximă a investiției pentru care sunt îndeplinite ambele condiții prevăzute la art. 10 alin. (4). Pentru operatorul de distribuție concesionar este eficientă finanțarea valorii investiției I_{ef} .

(2) În situația prevăzută la alin. (1), operatorul de distribuție concesionar are obligația, conform prevederilor legale, să asigure finanțarea valorii investiției I_{ef} , în condițiile coparticipării autorității publice la finanțarea lucrărilor cu valoarea diferenței $I_{total} - I_{ef}$ ”

Soluții juridice posibile cu argumente în susținerea fiecăreia

Într-o primă opinie, majoritară, s-a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Constanța, Secția a II-a Civilă, iar în cea de-a doua opinie s-a

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Secției de Contencios Administrativ și Fiscal a Tribunalului Constanța.

În susținerea opiniei majoritare s-a reținut că obiectul acțiunii îl constituie obligarea pârâtei la încheierea unui contract de cofinanțare și în consecință, obligarea acesteia la plata sumelor reprezentând cofinanțare, deci nu contractul de extindere a rețelei de alimentare cu energie electrică. În fapt, rețeaua de alimentare cu energie electrică a fost finalizată, iar reclamanta, în temeiul unor dispoziții speciale, solicită obligarea pârâtei la cofinanțare (acoperirea în întregime a sumei cheltuite sau a unei părți din aceasta), urmând a se încheia în acest sens un contract de cofinanțare.

Astfel, acest contract nu este unul asimilat actelor administrative, astfel cum acesta este definit de art. 2 alin. 1 lit. c¹ din legea 554/2004 - *”contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice”*, neavând ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, ci doar recuperarea unei sume cheltuite cu investiția realizată.

De asemenea, pârâta, un profesionist, este asimilată unei autorități publice doar atunci când prestează un serviciu public, în regim de putere publică, așa cum prevede art. 2 alin. 1 lit. b) din legea 554/2004. Asigurând contribuția sa la investiția realizată de reclamantă nu se încadrează în definiția dată de articolul amintit.

În opinia minoritară, s-a precizat că, contractul a cărui încheiere se cere nu are ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, dar are ca obiect executarea lucrărilor de interes public reprezentate de rețeaua electrică de distribuție de interes public în Zona lotizată ... a unității administrativ-teritoriale Comuna Valu lui Traian.

Împrejurarea că în cazul concret dedus judecării investiția a fost realizată este nerelevantă, întrucât calificarea unui contract ca fiind civil sau administrativ se face în funcție de obiectul său și nu de stadiul executării obligațiilor specifice. Unul din criteriile determinate pentru a distinge între contractul civil și cel administrativ este libertatea părților de a contracta și posibilitatea instanțelor de judecată de a obliga la încheierea contractului. Astfel, spre deosebire de contractele civile unde posibilitatea instanței de a suplini consimțământul părții este limitat, în cazul contractelor

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

administrative instanța de contencios administrativ poate obliga autoritatea publică să încheie contractul la care reclamantul este îndrituit.

Ca atare, întrucât una din părțile contractului de cofinanțare (operatorul de distribuție) este autoritate publică, chiar dacă asimilată, obiectul contractului privește executarea lucrărilor de interes public, contractul are un conținut puternic reglementat, iar odată îndeplinite condițiile prevăzute de lege autoritatea nu mai are libertatea de a refuza încheierea contractului, contractul de cofinanțare în cauză este un contract administrativ, iar competența de soluționare a capătului de cerere principal revine instanței de contencios administrativ.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Problema care trebuie analizată este dacă contractul de cofinanțare a cărui încheiere se solicită este sau nu un contract ce are ca obiect executarea lucrărilor de interes public sau prestarea serviciilor publice.

Deși din dispozițiile Legii nr. 123/2012 rezultă foarte clar că rețeaua electrică (și extinderea acesteia) este de interes public, totuși contractul de cofinanțare nu vizează executarea unor lucrări de interes public sau prestarea serviciilor publice, lucrările fiind deja efectuate, ci participarea pârâtei, conform prevederilor legale, la cheltuielile de extindere, suportate de reclamantă. Or, într-o asemenea situație nu este vorba despre un contract administrativ, astfel că nu poate fi reținută competența secției de contencios administrativ.

În realitate, reclamanta urmărește recuperarea unei părți din suma investită în extinderea rețelei electrice, contractul a cărui încheiere îl solicită neavând ca obiect prestarea unor servicii publice. Astfel, capătul principal de cerere, având în vedere și scopul urmărit de reclamantă, îl constituie obligarea pârâtei la plata sumei de bani, analiza împrejurării dacă erau întrunite condițiile contractului de cofinanțare fiind, de fapt, subsumată verificării dacă suma solicitată era datorată sau nu, respectiv al caracterului întemeiat al cererii.

Este adevărat că în speță trebuie analizate raporturile specifice dintre părți, într-o materie specializată, reglementată de ANRE, însă acest aspect nu poate atrage competența secției de contencios administrativ, aceasta fiind prevăzută expres și limitativ de lege. De asemenea, împrejurarea că respectivul contract are un conținut

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

minim reglementat, de la care părțile nu pot deroga (așa cum rezultă și din Ordinul ANRE nr. 36/2019, care a înlocuit Ordinul nr. 75/2013), ceea ce este specific contractului administrativ, nu transformă contractul de cofinanțare într-un contract administrativ.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, în situația analizată, competența aparține secției specializate în litigii cu profesioniști.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- *Se impune abstractizarea problemei de drept, astfel încât să nu fie analizată o situație particulară;*
- *La Curțile de Apel Ploiești și Brașov s-a stabilit că revine competența de soluționare Secției de Contencios Administrativ și Fiscal pentru asemenea litigii;*
- *S-ar putea discuta și despre o partajare a competenței, astfel: ce ține de încheierea contractului să fie de competența secției de contencios (pentru că este vorba de interes public, de achiziții, de cofinanțare, etc.), iar ce ține de executarea contractului să fie de competența secțiilor specializate (litigii cu profesioniști). În acest caz, capetele de cerere formulate (obligarea la încheierea contractului, respectiv obligarea la plata sumei de bani) ar putea fi disjuncte;*
- *Au fost expuse opinii în sensul că obiectul principal al cererii este obligarea la încheierea contractului de cofinanțare, obligarea la plata sumei de bani fiind capătul accesoriu. Mai întâi trebuie încheiat contractul și apoi se face plata;*
- *Nu s-ar putea reține o eventuală răspundere contractuală, pentru că nu există un contract de cofinanțare. Se pune problema de obligare a unei autorități publice la încheierea unui act administrativ asimilat, nu de executare a contractului;*
- *Trebuie avut în vedere și faptul că lucrările au fost finalizate și recepționate. Cu toate acestea, competența nu ar putea fi stabilită raportat la soluția care se va pronunța în cauză (în sensul că respectivul contract de cofinanțare nu ar mai putea fi încheiat, pentru că lucrările au fost finalizate, urmând a se dispune doar obligarea la plată, pentru că s-ar modifica obiectul cererii);*
- *Pe fond, cererile au fost admise și s-a dispus obligarea pârâtei la plata cofinanțării, totodată reținându-se că nu ar mai putea fi încheiat contractul de cofinanțare, pentru că lucrările au fost deja executate;*
- *Dacă se reține că pârâta s-a îmbogățit ca urmare a lucrărilor efectuate, s-ar putea reține răspunderea acesteia în temeiul îmbogățirii fără justă cauză;*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

- De asemenea, s-a arătat că contractul de cofinanțare ar constitui un contract administrativ, potrivit art. 2 alin. 1 lit. c¹ din Legea nr. 554/2004, însă s-ar impune ca această problemă să fie discutată mai întâi la o întâlnire a secțiilor de contencios administrativ și fiscal, pentru a se lămuri natura contractului de cofinanțare.

Concluzii

În unanimitate, participanții au considerat că se impune transmiterea acestei probleme de practică neunitară pentru a fi discutată la întâlnirea președinților secțiilor de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, urmând a fi reluată ulterior la întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale), în raport de argumentele care vor fi reținute cu privire la natura contractului de cofinanțare.

4. Acțiunea în anulare a unei hotărâri arbitrale, în situația în care instanța arbitrală și-a reținut competența în temeiul dispozițiilor Normei ASF nr. 18/2017, în lipsa unei convenții arbitrale (Curtea de Apel Craiova)

Materia: drept civil

Submaterie: litigii cu profesioniști, acțiune arbitrală, asigurări

Legislație incidentă: Codul de procedură civilă - art. 608 alin. 1 lit. a și b; Norma ASF nr. 18/2017 - art. 1, art. 2 alin. 2, art. 7 alin. 3 și 4; Codul de procedură civilă - art. 542 alin. 1, art. 548 alin. 1, art. 549 alin. 1, art. 550 alin. 1, art. 553

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Prin cererea înregistrată la Tribunalul Permanent de Arbitraj Instituționalizat, reclamanta a chemat în judecată pârâtul-asigurător RCA, solicitând obligarea acestuia la plata contravalorii reparației autoturismului avariat, pentru care a fost întocmită cererea de plată a despăgubirii în cadrul dosarului de daună și a penalităților de întârziere de 0,2%.

A invocat prevederile art. 7 alin. (3) și art. 26 din Norma nr. 18/2017 privind procedura de soluționare a petițiilor referitoare la activitatea societăților de asigurare și reasigurare și brokerilor de asigurare, emisă de Autoritatea de Supraveghere Financiară,

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

concluzionând că Tribunalul Permanent de Arbitraj Instituționalizat ar fi instanță competentă să soluționeze acest tip de litigii.

Tribunalul Permanent de Arbitraj Instituționalizat a admis acțiunea și a obligat pârâta-asigurător la plata despăgubirilor și penalităților de întârziere solicitate.

Împotriva hotărârii pârâta asigurător a formulat acțiune în anulare hotărâre arbitrală întemeiată pe disp. art. 608 alin 1 lit a și b C.pr.civ.

Soluții identificate

Într-o primă opinie, au fost admise acțiunile în anulare; au fost anulate hotărârile arbitrale; au fost trimise cauzele spre soluționare judecătorei competente.

În susținerea acestei opinii s-a reținut, în esență, că potrivit Codului de procedură civilă, existența unei convenții arbitrale este esențială pentru sesizarea legală a instanței arbitrale și atragerea competenței acesteia în soluționarea litigiului.

Potrivit art. 548 alin. 1 C.pr.civ. *”Convenția arbitrală se încheie în scris, sub sancțiunea nulității”*, iar disp. art. 550 și art. 551 C.pr.civ. prevăd, exceptând situația desemnării unei instituții permanente de arbitraj, sancțiunea nulității clauzei compromisorii sau a compromisului în cazul în care acestea nu prevăd modalitatea de desemnare a arbitrilor.

Deși art. 7 alin. 3 din Norma ASF nr. 18/2017, normă ce reglementează procedura de soluționare a petițiilor, prevede dreptul beneficiarului unei polițe de asigurare de a cere rezolvarea disputelor prin mijloace alternative, textul nu poate fi interpretat în sensul că nu este necesară încheierea unei convenții arbitrale și că aceste societăți sunt considerate ca acceptând, de plano, orice arbitru și orice reguli de arbitraj dorite de consumator, principiul autonomiei de voință neprezentând vreo relevanță.

Chiar dacă s-ar aprecia că textul este aplicabil în cauză, acesta instituie doar o obligație a societății de asigurare de a da curs invitației consumatorului de a apela la mijloace alternative de soluționare a divergențelor, părțile stabilind împreună, prin convenție arbitrală, elementele necesare arbitrajului prevăzute de art. 551 C.pr.civ. sub sancțiunea nulității: obiectul litigiului, numele arbitrilor sau modalitatea de desemnare, alegerea unei instituții permanente de arbitraj. Textul nu poate fi interpretat în sensul că societatea de asigurare este obligată să accepte demersul persoanei păgubite de a sesiza, cu titlu de arbitru, orice persoană care are capacitate deplină de exercițiu, chiar

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

fără cunoștințe în domeniu, sau orice instituție de arbitraj și să execute hotărârea acesteia, o astfel de teză având ca efect nesocotirea dispozițiilor obligatorii ale Codului de procedură civilă și principiile avute în vedere de legiuitor.

În a doua opinie, au fost respinse acțiunile în anulare hotărâre arbitrală.

În acest sens, s-a reținut că din interpretarea coroborată a art. 542 alin 1 C.proc.civ. și art. 7 alin. 3 și 4 din Norma nr. 18/2017 rezultă, pe de o parte, că litigiile din materia asigurărilor nu sunt excluse domeniului arbitrabilității, iar pe de altă parte, că în aceste litigii consumatorul are posibilitatea de a solicita soluționarea pe calea arbitrajului, fără ca această posibilitate să fie condiționată de acordul societăților de asigurare și reasigurare sau de inserarea unei clauze contractuale prealabilă în contractul de asigurare.

Așadar, în materia soluționării petițiilor referitoare la activitatea societăților de asigurare și reasigurare, consumatorul poate solicita soluționarea litigiului prin apelare la arbitraj, fără a fi necesară o convenție arbitrală, în baza legii speciale - Norma ASF nr. 18/2017, care a abilitat instanța arbitrală să soluționeze, la solicitarea consumatorului, litigiul din materia asigurărilor privind despăgubirile solicitate în temeiul contractului de asigurare (polița RCA).

Legislație incidentă și jurisprudență relevantă

Art. 608 alin. 1 lit. a și b Cod procedură civilă *Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul dintre următoarele motive: a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului; b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule ori inoperante;*

Norma ASF nr. 18/2017

Art. 1, ”(1) Prezenta normă reglementează modul de soluționare a petițiilor privind activitatea societăților de asigurare și reasigurare autorizate în baza Legii nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările ulterioare, denumită în continuare Legea nr. 237/2015, și brokerilor de asigurare autorizați în baza Legii nr. 32/2000 privind activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Legea nr. 32/2000.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

(2) Prevederile prezentei norme sunt aplicabile societăților definite conform Legii nr. 237/2015, denumite în continuare societăți, brokerilor de asigurare, denumiți în continuare brokeri, și Autorității de Supraveghere Financiară, denumită în continuare A.S.F.”

Art. 2 pct. 2, ”În înțelesul prezentei norme, termenii de mai jos au următoarele semnificații: 2. petiție - cererea, reclamația, sesizarea, formulată în scris ori prin poștă electronică, prin intermediul căreia un petent își exprimă nemulțumirea cu privire la activitatea societăților și brokerilor”

Art. 7 - (3) În vederea soluționării pe cale amiabilă a disputelor dintre societăți, brokeri și asigurați, contractanți, beneficiari, persoane prejudiciate sau reprezentanții acestora, la solicitarea uneia dintre părți, se utilizează metodele alternative de soluționare a litigiilor, prevăzute de dispozițiile legale în vigoare, respectiv în cazul persoanelor fizice entitatea de soluționare alternativă a litigiilor SAL-FIN, iar în cazul persoanelor juridice medierea sau arbitrajul; soluționarea amiabilă sau prin intermediul metodelor de soluționare alternativă a litigiilor nu limitează dreptul părților de a se adresa instanțelor de judecată abilitate.

Art. 7 alin. 4, ”Conducerea executivă a societăților și brokerilor și coordonatorul colectivului de analiză și soluționare a petițiilor se asigură de: d) asigurarea participării la procedurile de soluționare alternativă a litigiilor, precum conciliere prin intermediul SAL-FIN, mediere sau arbitraj, după caz, atunci când se solicită de către consumator”

Codul de procedură civilă

Art. 542 alin. 1, ”Persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesorală, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună”

Art. 548 alin. 1, ”Convenția arbitrală se încheie în scris, sub sancțiunea nulității. Condiția formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale”

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Art. 549 alin. 1, *”Convenția arbitrală se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal ori stabilită într-o convenție separată, la care contractul principal face trimitere, fie sub forma compromisului”*

Art. 550 alin. 1, *”Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care este stipulată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, modalitatea de numire a arbitrilor. În cazul arbitrajului instituționalizat este suficientă referirea la instituția sau regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul.”*

Art. 553, *”Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești”*

Prin Deciziile ÎCCJ nr. 845 din 7 aprilie 2022 și nr. 682 din 17 martie 2022, s-au reținut următoarele:

„Curtea de Apel Craiova a soluționat acțiunea în anulare făcând o aplicare corectă a prevederilor anterior menționate, prin aceea că a dat prevalență dispozițiilor art. 608 alin. 1 lit. b Cod procedură civilă, privind incidența în cauză a acestui motiv de desființare, în absența unei convenții arbitrale, astfel cum este reglementată de art. 548 și urm. Cod procedură civilă.

Cu privire la Norma A.S.F. nr. 18/2017, se poate observa din chiar titlul actului că aceasta reglementează, în principal, „procedura de soluționare a petițiilor referitoare la activitatea societăților de asigurare”. După ce detaliază modalitatea de derulare a unei asemenea proceduri, la art. 7 alin. (3) din Normă se afirmă că „în vederea soluționării pe cale amiabilă a disputelor dintre societăți, brokeri și asigurați, contractanți, beneficiari, persoane prejudiciate sau reprezentanții acestora, la solicitarea uneia dintre părți, se utilizează metodele alternative de soluționare a litigiilor, prevăzute de dispozițiile legale în vigoare.” Se pune, astfel, accent pe faptul că soluționarea amiabilă sau prin intermediul metodelor de soluționare alternativă a litigiilor se face cu respectarea dispozițiilor legale privitoare la acestea și că, prin aceasta, nu limitează dreptul părților de a se adresa instanțelor de judecată abilitate.

Fără a nega posibilitatea rezolvării unor asemenea categorii de litigii prin intermediul unor proceduri de soluționare alternativă a litigiilor, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că această cale rămâne deschisă părților doar în condițiile

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

încheierii în scris a unei convenții arbitrale, printr-un act normativ cu forța juridică a Normei ASF neputându-se deroga de la dispoziții de principiu ale Codului de procedură civilă, care reglementează tocmai modalitatea în care poate interveni jurisdicția alternativă, fiind de esența procedurii arbitrale”.

Prin Decizia nr. 2152 din 19 octombrie 2021 s-a reținut „că art. 7 alin. 3 din Norma nr. 18/2017 privind procedura de soluționare a petițiilor referitoare la activitatea societăților de asigurare și reasigurare și brokerilor de asigurare stabilește că soluționarea amiabilă sau prin intermediul metodelor de soluționare alternativă a litigiilor nu limitează dreptul părților de a se adresa instanțelor de judecată abilitate. Prin urmare, dispozițiile indicate nu instituie o clauză compromisorie de drept.

Faptul că în cuprinsul acestui articol se menționează că în vederea soluționării pe cale amiabilă a disputelor dintre societăți, brokeri și asigurați, contractanți, beneficiari, persoane prejudiciate sau reprezentanții acestora, la solicitarea uneia dintre părți, se utilizează metodele alternative de soluționare a litigiilor, prevăzute de dispozițiile legale în vigoare, respectiv în cazul persoanelor fizice entitatea de soluționare alternativă a litigiilor SAL-FIN, iar în cazul persoanelor juridice medierea sau arbitrajul, înseamnă doar că arbitrajul este permis în situația persoanelor juridice. Totuși, aceasta nu semnifică și faptul că arbitrajul poate fi aplicat în mod obligatoriu, ca urmare a alegerii unui reclamant, fără ca pârâțul din acțiunea arbitrală să fie de acord cu soluționarea litigiului de o instanță arbitrală.

Nu poate fi primită nici susținerea că Norma nr. 18/2017 este o normă specială derogatorie de la prevederile normei generale, Legea nr. 132/2017, deoarece principiul de drept potrivit căruia norma specială derogă de la norma generală (specialia generalibus derogant) este un principiu juridic care implică faptul că norma specială e cea care derogă de la norma generală și că norma specială este de strictă interpretare la cazul respectiv; or, în cauză, Norma nr. 18/2017 nu este derogatorie de la dreptul comun, în sensul de a fi permis Tribunalului arbitral să se considere competent să soluționeze litigiul, chiar în lipsa acordului unei părți. O astfel de ipoteză s-ar fi găsit în situația în care ar fi vorba despre un text legal care ar fi permis ca, într-o situație similară cu cea dedusă judecății în fața instanței arbitrale, aceasta să poată fi soluționată de arbitraj în lipsa unei clauze compromisorii. Cu alte cuvinte, să se fi

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

prevăzut că se poate soluționa litigiul la instanța arbitrală, chiar dacă părțile nu au o clauză compromisorie și nu există nici un compromis.

Față de aceste considerente și în contextul în care curtea de apel a reținut împrejurarea că, între părți nu a fost încheiată o convenție arbitrală, aspect recunoscut și de recurentă, în mod judicios s-a stabilit competența de soluționare a litigiului în favoarea instanței de judecată abilitate.”

Opinia Institutului Național al Magistraturii

În ceea ce privește primul motiv de desființare a hotărârii arbitrale prevăzut de art. 608 alin 1 lit a Cod procedură civilă, se poate observa că, cu excepțiile prevăzute expres de art. 542 alin.1 Cod procedură civilă, toate celelalte categorii de litigii sunt susceptibile de soluționare pe calea arbitrajului. Or, din moment ce prin acțiunea arbitrală s-au solicitat despăgubiri rezultate dintr-un raport juridic de asigurare RCA, rezultă că litigiul era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului, nefiind incident motivul de desființare a hotărârii arbitrale prevăzute de art. 608 alin. 1 lit. a Cod procedură civilă.

Așa cum prevede art. 1 alin. 1, Norma ASF nr. 18/2017 reglementează modul de soluționare a petițiilor privind activitatea societăților de asigurare și reasigurare, precum și a brokerilor de asigurare. În acest context, ar trebui stabilit, cu titlu prealabil, dacă o cerere precum cea prezentată mai sus, având ca obiect obligarea asigurătorului la contravaloarea reparației autoturismului avariat, reprezintă o petiție, potrivit art. 2 alin. 1 pct. 2 din Norma menționată, respectiv o cerere prin intermediul căreia reclamantul își exprimă nemulțumirea cu privire la activitatea asigurătorului. Or, o asemenea cerere având ca obiect pretenții, este reglementată de Legea nr. 132/2017 și reprezintă mai mult decât o simplă petiție în legătură cu activitatea asigurătorului.

În continuare, acceptând că cererea în discuție constituie o petiție, în sensul Normei ASF nr. 18/2017, se observă că art. 7 alin. 3 nu prevede expres că se poate soluționa litigiul de instanța arbitrală, chiar dacă părțile nu au o clauză compromisorie și nu există nici un compromis, ci doar că în vederea soluționării pe cale amiabilă a disputelor, se utilizează metodele alternative de soluționare a litigiilor.

Astfel, nu se poate reține că art. 7 alin. 3 instituie o clauză compromisorie de drept, cu atât mai mult cu cât art. 7 alin. 3 teza finală stabilește că soluționarea

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

amiabilă sau prin intermediul metodelor de soluționare alternativă a litigiilor nu limitează dreptul părților de a se adresa instanțelor de judecată abilitate. De asemenea, textul prevede că se utilizează metodele alternative de soluționare a litigiilor, *”prevăzute de dispozițiile legale în vigoare”*, punându-se astfel accent pe faptul că soluționarea amiabilă sau prin intermediul metodelor de soluționare alternativă a litigiilor se face cu respectarea dispozițiilor legale privitoare la acestea.

Art. 7 alin. 3 din Norma ASF nr. 18/2017 nu poate fi interpretat în sensul că nu este necesară încheierea unei convenții arbitrale și că aceste societăți sunt considerate ca acceptând, de plano, orice arbitru și orice reguli de arbitraj dorite de persoana prejudiciată, principiul autonomiei de voință neprezentând vreo relevanță. Astfel, calea arbitrajului rămâne deschisă părților doar în condițiile încheierii în scris a unei convenții arbitrale, printr-un act normativ cu forța juridică a Normei ASF neputându-se deroga de la dispoziții de principiu ale Codului de procedură civilă, care reglementează tocmai modalitatea în care poate interveni jurisdicția alternativă, fiind de esența procedurii arbitrale.

Chiar dacă arbitru poate fi orice persoană fizică ce are capacitate deplină de exercițiu (art. 555 Cod procedură civilă), la desemnarea arbitrilor sau a instituției de arbitraj părțile au în vedere anumite calități ale acestora, specializarea, experiența și gradul de încredere pe care îl prezintă respectivele persoane, profesionalismul lor fiind unul recunoscut de ambele părți. Tocmai de aceea legea impune existența unui acord cu privire la arbitru sau instituția arbitrală, fiind lovită de nulitate o clauză care nu cuprinde asemenea elemente.

Prin urmare, art. 7 alin. 3 din Norma ASF nr. 18/2017 trebuie interpretat în acord atât cu scopul reglementării sale, cât și cu principiile generale în materia arbitrajului, stabilite prin Codul de procedură civilă, respectiv în sensul că instituie doar o obligație a societății de asigurare de a da curs invitației persoanei prejudiciate de a apela la mijloace alternative de soluționare a divergențelor, părțile stabilind împreună, prin convenție arbitrală, elementele necesare arbitrajului, prevăzute sub sancțiunea nulității. O interpretare în sensul că societatea de asigurare este obligată să accepte demersul persoanei păgubite de a sesiza, cu titlu de arbitru, orice persoană care are capacitate deplină de exercițiu, chiar fără cunoștințe în domeniu, sau orice instituție de arbitraj și să execute hotărârea acesteia, are avea ca efect nesocotirea dispozițiilor

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

obligatorii ale Codului de procedură civilă și principiile avute în vedere de legiuitor și nu ar fi proporțională cu scopul urmărit.

În concluzie, opinia INM este în sensul că este întemeiată acțiunea în anulare a unei hotărâri arbitrale, în situația în care instanța arbitrală și-a reținut competența în temeiul dispozițiilor Normei ASF nr. 18/2017, în lipsa unei convenții arbitrale.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- În lipsa unei convenții arbitrale, competența de soluționare a litigiului revine instanței judecătorești;
- La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu există o altă opinie decât cea prezentată de formatorii INM. Soluții diferite au fost la conflictele negative de competență, însă acestea s-au datorat faptului că nu în toate dosarele s-au aflat aleași acte, din care se rezulte locul unde s-a desfășurat arbitrajul.

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că este întemeiată acțiunea în anulare a unei hotărâri arbitrale, în situația în care instanța arbitrală și-a reținut competența în temeiul dispozițiilor Normei ASF nr. 18/2017, în lipsa unei convenții arbitrale.

5. Acțiune în constatarea dării în plată. Necesitatea parcurgerii din nou a procedurii notificării creditorului, prevăzută de art. 5 din Legea nr.77/2016, în ipoteza formulării unei noi cereri de chemare în judecată întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, prin care se solicită adaptarea contractului de credit încheiat între părți, în condițiile în care prima cerere de chemare în judecată a fost soluționată, anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 431/17.06.2021, prin respingerea, ca inadmisibilă, a cererii formulate, soluție rămasă definitivă (Curtea de Apel Târgu Mureș)

Materia: drept civil

Submaterie: litigii cu profesioniști

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Legislație incidentă: art. 3, art. 5 alin. 1 din Legea nr. 77/2016, Decizia Curții Constituționale nr. 431/17.06.2021

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Problema analizată vizează situația în care debitorul a formulat o notificare de dare în plată, potrivit art. 5 alin. 1 din Legea nr. 77/2016 și ulterior a formulat cerere de adaptare a contractului, întemeiată de dispozițiile Legii nr. 77/2016. Unele instanțe au respins cererea debitorului de adaptare a contractului ca inadmisibilă (apreciind că nu este prevăzută de lege), soluția rămânând definitivă.

Prin Decizia nr. 431/2021, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1027/27.10.2021, deși a respins excepțiile de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a reținut, în esență, că odată constatată impreviziunea, instanța judecătorească poate dispune adaptarea contractului de credit. Astfel, art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă cerințele de calitate a legii prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât stabilește în mod clar că soluția adaptării contractului este prioritară încetării acestuia prin darea în plată a imobilului ipotecat, iar pentru a dispune una dintre cele două soluții, oferă instanței judecătorești un criteriu rațional, și anume aprecierea posibilității continuării executării contractului de credit prin raportare strict la prestațiile la care părțile s-au obligat.

Trebuie subliniat că această posibilitate de adaptare a contractului nu a fost recunoscută pentru prima dată prin decizia menționată. Astfel, în cuprinsul Deciziei nr. 623/2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 53/18.01.2017, curtea Constituțională a reținut că „121. *Instanța judecătorească care, în condițiile legii, este independentă în aprecierea sa va putea face aplicarea impreviziunii până la limita superioară impusă de Legea nr. 77/2016 (predarea imobilului și ștergerea datoriilor principale și accesorii). Cu alte cuvinte, în lipsa acordului părților și în temeiul art. 969 și art. 970 din Codul civil din 1864, respectiv al Legii nr. 77/2016, instanța judecătorească va pronunța o hotărâre prin care va dispune fie adaptarea contractului în forma pe care o decide, fie încetarea sa*”.

În acest context, în cazul unei cereri ulterioare formulate de către debitor, prin care solicită adaptarea contractului, se pune problema dacă trebuie să formuleze din

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate” Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

nou notificarea prevăzută de art. 5 alin. 1 din Legea nr. 77/2016 sau se poate raporta la notificarea formulată inițial.

Legislație incidentă

Legea nr. 77/2016

Art. 5 alin. 1, „În vederea aplicării prezentei legi, consumatorul transmite creditorului, prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, o notificare prin care îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar, detaliind și condițiile de admisibilitate a cererii, astfel cum sunt reglementate la art. 4”

Art. 3 „Prin derogare de la dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, consumatorul are dreptul de a i se stinge datoriile izvorâte din contractele de credit cu tot cu accesorii, fără costuri suplimentare, prin darea în plată a imobilului ipotecat în favoarea creditorului, dacă în termenul prevăzut la art. 5 alin. (3) părțile contractului de credit nu ajung la un alt acord”

Art. 4 alin. 4, „Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale”

Conform art. 8 alin. 1, „În situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de prezenta lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor”.

Totodată, în cuprinsul Deciziei nr. 431/2021, Curtea Constituțională a reținut următoarele considerente relevante: „67. Curtea reține că, pentru îndeplinirea obiectului legii, a fost reglementată, potrivit art. 5 din lege, o fază preprocesuală (notificarea formulată de debitor). În acest sens, prin Decizia nr. 92 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 651 din 8 august 2017, paragraful 52, Curtea a statuat că părțile au „posibilitatea de a negocia pentru a ajunge la un alt acord în termenul prevăzut de art. 5 alin. (3) din lege. De abia după expirarea termenului menționat se poate încheia actul de dare în plată. Pe toată perioada de

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

timp care acoperă termenul de contestare, precum și termenul de negociere, executarea plăților derivate din contractul de credit este suspendată”. Cu alte cuvinte, în cazul în care părțile sunt de acord că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 4 alin. (1) din lege, acestea pot negocia pe toată perioada cuprinsă între data transmiterii notificării și cea a încheierii actului de dare în plată pentru menținerea utilității sociale a contractului de credit.

68. În caz de neînțelegeri cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 4 alin. (1) din lege, faza preprocesuală este urmată de una procesuală, și anume soluționarea contestației creditorului.

69. Prin respingerea contestației, instanța judecătorească a stabilit că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 4 alin. (1) din lege, iar părțile, pentru a evita darea în plată a bunului imobil ipotecat, pot negocia în sensul adaptării contractului. Astfel, contractul de credit nu încetează în mod automat, ci legea prevede o fază postcontestație, și anume obligația părților de a încheia actul de dare în plată [art. 7 alin. (6)].

70. În cazul în care creditorul refuză semnarea actului de dare în plată, debitorul poate formula, în temeiul art. 8 alin. (1), o acțiune prin care cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor. În acest caz, instanța, admitând acțiunea, se realizează stingerea oricărei datorii a debitorului față de creditor (art. 10 din lege).

71. Așadar, de principiu, o cauză întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016 poate parcurge 4 faze (2 extrajudiciare și 2 judiciare), iar în cadrul acestei proceduri, se interpune art. 4 alin. (4) din lege, care stabilește că "Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale". Rezultă că întreaga procedură reglementată de Legea nr. 77/2016 include ideea de adaptare a contractului, astfel că fiecare fază a acestei proceduri implică aplicarea cu prioritate a soluției de adaptare a contractului în raport cu cea de încetare a acestuia.

72. Astfel, în cele două faze extrajudiciare cele două părți pot negocia atât adaptarea, cât și încetarea contractului de credit, iar dacă se ajunge la un acord în acest sens, fără intervenția instanței, fie creditorul nu mai formulează contestație, fie

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

debitorul nu mai formulează acțiunea în stingerea creanței, după caz. Optându-se pentru soluția adaptării contractului se ajunge la evitarea încetării contractului de credit prin darea în plată a bunului imobil ipotecat, ceea ce reprezintă o aplicare fidelă a art. 4 alin. (4) teza întâi din lege. Prin urmare, dacă art. 4 alin. (4) teza întâi din lege este o reglementare de principiu care privește relația dintre debitor și creditor, atrăgându-le atenția asupra necesității menținerii utilității sociale a contractului de credit, teza a doua aduce în discuție obligația instanței judecătorești de a aplica - în mod prioritar - soluția adaptării contractului.

73. Astfel cum s-a arătat, investirea instanței nu se poate realiza decât prin contestație, care are ca obiect verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate, sau printr-o cerere, care are ca obiect pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor. Chiar dacă instanța nu este investită cu o cerere de adaptare a contractului, iar legea nu reglementează, în mod expres, adaptarea contractului ca soluție pe care instanța ar putea să o pronunțe nu înseamnă că efectele impreviziunii în mod inexorabil echivalează cu încetarea contractului. Din contră, odată stabilită existența impreviziunii conform art. 4 din Legea nr. 77/2016, instanța judecătorească trebuie să fie preocupată de menținerea utilității sociale a contractului chiar prin aplicarea în temeiul textului criticat a dispozițiilor art. 969 și 970 din Codul civil din 1864 sau ale art. 1.271 din Codul civil, după caz, astfel că aceasta va putea dispune fie adaptarea, fie încetarea contractului de credit.

74. Prin urmare, Curtea reține că cererea formulată în temeiul art. 8 alin. (1) din lege are ca obiect pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor, ceea ce înseamnă că legiuitorul a indicat finalitatea extremă ce poate rezulta din constatarea impreviziunii. Cu alte cuvinte, interpretând în mod coroborat art. 4 alin. (4) teza a doua și art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, Curtea reține că dispunerea soluției de încetare a contractului de credit, ca efect al impreviziunii, implică în mod inductiv imposibilitatea adaptării sale. Or, cum judecătorul are obligația legală de a da prioritate soluției de continuare a contractului, iar adaptarea reprezintă o astfel de soluție, rezultă că cererea întemeiată pe art. 8

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

alin. (1) din lege urmărește încetarea contractului, dar numai ca o soluție de ultimă instanță. Astfel, această cerere, indiferent de existența sau nu a unei cereri distinct formalizate de adaptare a contractului, vizează, în mod implicit, mai întâi adaptarea, iar, în măsura în care această soluție nu este posibilă, încetarea contractului.

76. În ipoteza intervenirii acordului părților pentru adaptarea contractului în cursul fazelor judiciare, instanța judecătorească va dispune adaptarea acestuia. În schimb, în măsura în care nu se întrunește un asemenea acord, va evalua dacă în cauză există o imposibilitate vădită a continuării contractului, încetarea acestuia dispunându-se doar în această situație. Stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și transmiterea dreptului de proprietate către creditor echivalează cu încetarea contractului, însă art. 4 alin. (4) din lege stabilește că aceasta reprezintă o ultimă soluție aplicabilă în situația constatării impreviziunii, astfel că părțile trebuie să depună toate diligențele pentru menținerea utilității sociale a contractului, iar instanța judecătorească să urmărească, în mod firesc, continuarea contractului.

77. De aceea, ca regulă, instanța trebuie să dispună adaptarea contractului de credit, cu excepția situației în care este demonstrată existența unei imposibilități vădite de continuare a acestuia. Această imposibilitate nu se analizează prin raportare la situația patrimonială a debitorului, pentru că nu există nicio relație între impreviziunea în contracte și situația financiară a debitorului, impreviziunea exprimând o tensiune intracontractuală, și nu una personală, ce transcende cadrulul strict contractual (Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, paragraful 65). Așadar, sintagma imposibilitate vădită a continuării contractului de credit se raportează întotdeauna la drepturile și obligațiile rezultate din contractul de credit, instanța judecătorească neputând realiza un inventar al situației patrimoniale a debitorului pentru a decide adaptarea sau încetarea contractului”.

Opinii exprimate

Într-o primă opinie, s-a susținut faptul că într-o atare ipoteză, notificarea de care s-a folosit reclamantul în primul demers judiciar întemeiat pe dispozițiile Legii nr.77/2016, nu poate fi avută în vedere de către instanță, fiind necesară parcurgerea din nou a procedurii notificării creditorului, conform art. 5 alin.1 din lege.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În susținerea acestei opinii, s-a argumentat în sensul că notificarea folosită în primul demers judiciar și-a epuizat efectele odată cu rămânerea definitivă a soluției de respingere, ca inadmisibilă, a primei cereri de chemare în judecată. În cadrul noului demers judiciar, întemeiat pe aceleași dispoziții ale Legii nr.77/2016, în cadrul căruia se solicită, din nou, adaptarea contractului, demarat după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr.431/17.06.2021, este necesară parcurgerea din nou a procedurii notificării creditorului, conform art.5 din Legea nr.77/2016. Lipsa noii notificării atrage respingerea cererii de chemare în judecată, ca inadmisibilă, pentru neîndeplinirea condiției prevăzute de art. 5 alin.1 din lege, referitoare la notificarea creditorului.

Conform celei de-a doua opinii, nu ar mai fi necesară parcurgerea din nou a procedurii notificării creditorului în cadrul celui de-al doilea demers judiciar, fiind suficientă depunerea la dosar a dovezii notificării de care a uzat reclamantul și în susținerea primei cereri de chemare în judecată.

În susținerea acestei opinii, s-a argumentat în sensul că notificarea de care s-a folosit reclamantul în cadrul primului demers judiciar nu a făcut obiectul analizei instanței de judecată la momentul soluționării primei cereri de chemare în judecată, aceasta producând efecte în continuare.

Astfel, s-a susținut faptul că în cadrul primului demers judiciar nu s-au analizat condițiile prevăzute de Legea nr. 77/2016 și, implicit, nici cele privind notificarea creditorului, pronunțându-se o soluție de respingere, ca inadmisibilă a cererii, motivat de faptul că dispozițiile Legii nr. 77/2016 nu reglementau posibilitatea adaptării contractului. Ca atare, nefiind făcut obiectul analizei instanței în cadrul primului demers judiciar, reclamantul se poate prevala de notificarea inițială în susținerea cererii de chemare în judecată ce formează obiectul celui de-al doilea demers judiciar.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Încă de la început trebuie subliniat că, așa cum prevede art. 5 alin. 1 din legea nr. 77/2016 și cum a reținut și CCR în jurisprudența sa constantă, inclusiv în cele 2 decizii menționate, prima condiție pentru a se reține incidența Legii nr. 77/2016 este debitorul ca să îi adreseze creditorului o notificare.

În situația analizată, notificarea folosită în primul demers judiciar a produs efecte în cadrul dosarului respectiv, neputând fi folosită într-un alt proces. Astfel,

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Împrejurarea că, prin Decizia nr. 431/2021, Curtea Constituțională a reținut expres că instanța poate să dispună adaptarea contractului, nu produce niciun efect în privința litigiului soluționat definitiv. Cu alte cuvinte, nu este repusă în discuție cererea debitorului inițială a debitorului, ci acesta formulează o nouă cerere, prin care invocă aplicabilitatea Legii nr. 77/2016, context în care trebuie să îndeplinească toate condițiile necesare, inclusiv pe cea a existenței unei notificări.

Astfel, notificarea inițială nu mai poate produce efecte, pentru că în privința acesteia instanța s-a pronunțat definitiv, stabilind că o cerere de adaptare a contractului este inadmisibilă.

Împrejurarea că în cadrul primului demers judiciar nu s-au analizat condițiile prevăzute de Legea nr. 77/2016 și, implicit, nici cele privind notificarea creditorului nu prezintă relevanță, din moment ce instanța a stabilit că adaptarea contractului este inadmisibilă, ceea ce echivalează cu faptul că notificarea respectivă nu este de natură să producă efectele invocate de reclamant.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, în măsura în care nu este incidentă autoritatea de lucru judecat, în ipoteza formulării unei noi cereri de chemare în judecată întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, prin care se solicită adaptarea contractului de credit încheiat între părți, în condițiile în care prima cerere de chemare în judecată a fost soluționată, anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 431/17.06.2021, prin respingerea, ca inadmisibilă, a cererii formulate, soluție rămasă definitivă, este necesară parcurgerea din nou a procedurii notificării creditorului, prevăzută de art. 5 din Legea nr. 77/2016, în caz contrar cererea urmând a fi respinsă ca inadmisibilă.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- Nu au fost expuse alte opinii decât cea prezentată de formatorii INM. S-a arătat că orice demers întemeiat pe Legea nr. 77/2016 trebuie să înceapă cu o notificare;
- Suplimentar față de problema analizată, au existat discuții cu privire la recenta sesizare a ÎCCJ cu privire la dezlegarea chestiunii de drept vizând posibilitatea adaptării contractului în situația declarării scadenței anticipate, respectiv « 1. Cum se conciliază obligația instanței judecătorești " de a aplica prioritar - soluția

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

adaptării contractului” - statornicită, în lumina dispozițiilor art.3, dimpreună cu cele al art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/28.04.2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330/28.04.2016 -în forma modificată prin Legea nr. 52/13.05.2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386/13.05.2020, prin considerentul decizoriu din paragraful 48 al deciziei nr. 432/17.06.2021 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 905/21.09.2021- , cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă -reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit a fost declarat anterior scadent dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze -fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat ?

2. În aceleași circumstanțe, care ar fi criteriile obiective de identificare a "utilității sociale a continuării executării contractului" ce pare a fi consfințită cu valoare de principiu de către Curtea Constituțională a României prin decizia mai degrabă pomenită ? » ;

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că în ipoteza formulării unei noi cereri de chemare în judecată întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, prin care se solicită adaptarea contractului de credit încheiat între părți, în condițiile în care prima cerere de chemare în judecată a fost soluționată anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 431/17.06.2021, prin respingerea, ca inadmisibilă, a cererii formulate, soluție rămasă definitivă, este necesară parcurgerea din nou a procedurii notificării creditorului, prevăzută de art. 5 din Legea nr. 77/2016, în caz contrar cererea urmând a fi respinsă ca inadmisibilă.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

6. A. Dizolvarea unei societăți cu răspundere limitată fără lichidare, în temeiul art. 235 alin. 1 din Legea nr. 31/1990, deși societatea înregistrează încă pasiv care nu este regularizat cu acordul creditorilor. Dreptul creditorilor de a obține repararea prejudiciului astfel cauzat pe calea opoziției prevăzute de art. 61 din Legea nr. 31/1990. Condiții necesare a fi îndeplinite pentru admiterea opoziției (*Curtea de Apel Timișoara*)

B. Opoziție introdusă împotriva asociatului/asociaților societății dizolvate fără clarificarea situației pasivului prin stingerea acestuia sau regularizarea lui în acord cu creditorii. Ignorarea existenței și a modului de stingere a pasivului de către asociați prin hotărârea de dizolvare este suficientă pentru obligarea asociaților să suporte prejudiciul produs creditorilor, prejudiciu care este echivalent cu acest pasiv? Care ar fi probatoriul necesar pentru admiterea cererii? (*Curtea de Apel Cluj*)

Materia: drept civil

Subcategoria: societăți comerciale

Actul normativ incident: Legea nr. 31/1990 - art.233, art. 235, art. 61, art. 132, art. 133

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt

Prin Hotărârea nr. 1/12.08.2010, asociatul unic al S.C. S-B S.R.L., numitul S. G., a decis dizolvarea și lichidarea societății, potrivit prevederilor art. 227 alin.1 lit.b și art. 235 alin.1 din Legea nr. 31/1990 - republicată, cu modificările și completările ulterioare *declarând, în mod nereal, că societatea nu deține nici un fel de datorii deși, în realitate, după cum rezultă din procesele-verbale de contravenție depuse la dosar, aceasta înregistra debite față de bugetul general consolidat, în sumă de 5.213.066 lei.*

Legislație incidentă

Legea nr. 31/1990

Art. 233 alin 1 și 4, ”(1) Dizolvarea societății are ca efect deschiderea procedurii lichidării. Dizolvarea are loc fără lichidare, în cazul fuziunii ori divizării totale a societății sau în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) *Societatea își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia”*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Art. 235. - (1) *În societățile în nume colectiv, în comandită simplă și în cele cu răspundere limitată, asociații pot hotărî, o dată cu dizolvarea, cu cvorumul și majoritatea prevăzute pentru modificarea actului constitutiv, și modul de lichidare a societății, atunci când sunt de acord cu privire la repartizarea și lichidarea patrimoniului societății și când asigură stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii.*

Art. 61. - (1) *Creditorii sociali și orice alte persoane prejudiciate prin hotărârile asociațiilor privitoare la modificarea actului constitutiv pot formula o cerere de opoziție prin care să solicite instanței judecătorești să oblige, după caz, societatea sau asociații la repararea prejudiciului cauzat.*

(2) *În sensul prezentei legi, prin hotărârea asociațiilor se înțelege și hotărârea organelor statutare ale societății, iar termenul asociați include și acționarii, în afară de cazul în care din context rezultă altfel.*

Art. 132 alin. 2 și 3, ”(2) *Hotărârile adunării generale contrare legii sau actului constitutiv pot fi atacate în justiție, în termen de 15 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, de oricare dintre acționarii care nu au luat parte la adunarea generală sau care au votat contra și au cerut să se însereze aceasta în procesul-verbal al ședinței. (3) Când se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiune este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată și de orice persoană interesată”*

Art. 133 alin. 1, ”*O dată cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere instanței, pe cale de ordonanță președințială, suspendarea executării hotărârii atacate”*

Orientări exprimate

Într-o primă opinie, s-a apreciat că, în măsura în care asociații hotărăsc dizolvarea societății, fără lichidare, în temeiul art.235 alin.1 din Legea nr.31/1990, deși societatea înregistrează pasiv cu privire la care asociații nu au stabilit modul de stingere și nici nu l-au regularizat cu creditorii, aceștia din urmă pot solicita antrenarea răspunderii patrimoniale a asociaților care au votat dizolvarea societății în acest mod, pe calea opoziției prev. de art.61 din Legea nr.31/1990.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

În argumentarea acestui punct de vedere, s-a subliniat că regula instituită de lege este aceea că dizolvarea unei societăți trebuie urmată obligatoriu de etapa lichidării patrimoniului, etapă în care lichidatorul numit este chemat să asigure recuperarea creanțelor, stingerea datoriilor societății, să valorifice ori să asigure repartizarea activelor rămase între asociați, dar și să evalueze inclusiv actele juridice și faptele săvârșite de administratori sau asociați în legătură cu bunurile, creanțele sau datoriile societății. Aceasta deoarece, așa cum rezultă din economia art.237¹ alin.3 și 4 din Legea nr.31/1990:

- asociatul care, în fraudă creditorilor, abuzează de caracterul limitat al răspunderii sale și de personalitatea juridică distinctă a societății răspunde nelimitat pentru obligațiile neachitate ale societății dizolvate, respectiv lichidate.

- răspunderea asociatului devine nelimitată, în special atunci când acesta dispune de bunurile societății ca și cum ar fi bunurile sale proprii sau dacă diminuează activul societății în beneficiul personal ori al unor terți, cunoscând sau trebuind să cunoască faptul că în acest mod societatea nu va mai fi în măsură să își execute obligațiile.

De principiu, dizolvarea unei societăți urmată de procedura lichidării, nu afectează personalitatea juridică a acesteia, așa cum rezultă din art.233 alin.4 din Legea nr.31/1990 conform căruia societatea își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia, cu mențiunea că, în etapa lichidării, nu se mai pot încheia decât acte juridice care sunt circumscrise scopului lichidării patrimoniului. Astfel spus, odată cu dizolvarea, societatea încetează să mai existe pentru realizarea scopului și al obiectului de activitate în considerarea cărora a fost înființată, existența și limitele capacității sale de folosință, după lichidare, fiind circumscrisă îndeplinirii actelor juridice necesare operațiunilor de lichidare a patrimoniului. Într-o asemenea ipoteză, creditorii societății sunt invitați să participe la procedura de lichidare în vederea satisfacerii creanțelor lor din activul patrimonial al societății dizolvate, prin mijlocirea lichidatorului.

În schimb, atunci când dizolvarea se hotărăște fără lichidarea patrimoniului, societatea încetează să mai existe ca subiect de drept astfel că, după rămânerea definitivă a hotărârii de dizolvare, mai rămâne de efectuat o singură operațiune, aceea de radieră a ei din registrul comerțului.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Astfel de excepții de la regula dizolvării urmată de lichidare sunt reglementate de lege în cazul fuziunii, a divizării totale sau în alte cazuri prevăzute de lege, cum este și ipoteza reglementată de art.235 alin.1 din legea societăților - Legea nr.31/1990, respectiv prin hotărârea adunării asociaților sau, după caz, a asociatului unic. În acest din urmă caz, dispozițiile legale impun însă asociaților să asigure stingerea pasivului sau regularizarea lui cu acordul creditorilor sociali pentru ca hotărârea lor de dizolvare fără lichidare să fie legală.

În raport de această exigență a legii care impune stingerea pasivului sau regularizarea lui cu acordul creditorilor sociali, orice hotărâre a asociaților care încalcă această cerință legală, fiind contrară dispozițiilor art.235 alin.1 din Legea nr.31/1990, este de natură a provoca un prejudiciu nerecuperabil creditorilor sociali care vor înceta să mai aibă o creanță asupra societății, urmând a avea o pagubă, de vreme ce creanța nu va mai putea fi satisfăcută după radierea societății din registrul comerțului și încetarea ființării ei ca subiect de drept.

Așa se explică și motivul pentru care legiuitorul a prevăzut în art.61 din Legea nr.31/1990 că *atât creditorii sociali cât și orice alte persoane prejudiciate prin hotărârile asociaților privitoare la modificarea actului constitutiv pot formula o cerere de opoziție prin care să solicite instanței judecătorești să oblige, după caz, societatea sau asociații la repararea prejudiciului cauzat.*

Susținătorii **cele de-a doua opinii** apreciază că antrenarea răspunderii patrimoniale a asociaților s-ar putea dispune numai dacă s-ar dovedi că prejudiciul invocat de creditorii ar fi fost cauzat prin însăși hotărârea de dizolvare și numai dacă în patrimoniul societății au mai rămas fonduri sau bunuri prin valorificarea cărora puteau fi acoperite, măcar în parte, creanțele creditorilor sociali.

În sprijinul acestei orientări, s-a subliniat că din economia prevederilor legale anterior citate, rezultă că opoziția a fost concepută de legiuitor ca un mijloc special de protecție a creditorilor sociali (și a oricăror altor persoane) prejudiciați prin hotărâri ale asociaților privitoare la modificarea actului constitutiv, iar efectul admiterii opoziției îl constituie **angajarea răspunderii societății sau asociaților pentru prejudiciul cauzat.**

Pe de altă parte, pentru admiterea unei cereri de antrenare a răspunderii, în condițiile prevederilor legale sus-menționate, trebuie să se dovedească existența unei fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, a culpei, prejudiciului și a raportului de

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

cauzalitate între faptă și prejudiciu. Or, de vreme ce datoria societății s-a născut în timpul derulării activității acesteia, iar nu prin hotărârea de dizolvare, se susține că, prin intermediul opoziției nu se poate deroga de la regula fundamentală stabilită prin art. 3 al. 3 din Legea 31/1990, potrivit căreia *acționarii, asociații comanditari, precum și asociații în societatea cu răspundere limitată răspund numai până la concurența capitalului social subscris*, legiuitorul realizând o delimitare clară între patrimoniul societății comerciale cu răspundere limitată și patrimoniile asociațiilor săi. În plus, din perspectiva condițiilor de antrenare a răspunderii, s-a apreciat relevant faptul dacă, la data dizolvării, societatea pârâtă avea sau nu cunoștință de obligațiile fiscale restante și dacă deținea sau nu active în patrimoniu, care puteau fi valorificate prin lichidare în vederea executării obligațiilor sale.

Susținătorii acestei opinii apreciază că instituția opoziției prev. de art.61 din Legea nr.31/1990 nu poate fi utilizată nici pentru a schimba hotărârea asociațiilor, astfel încât, în locul unei dizolvări fără lichidare, decisă de asociați, ca urmare a admiterii opoziției, instanța să dispună ca dizolvarea societății să fie urmată de etapa lichidării. În această privință, s-a subliniat că finalitatea opoziției la dizolvare este aceea de a obține repararea prejudiciului cauzat prin dizolvare, iar nu cea de a cenzura voința societății, formată prin voința asociațiilor sau a asociatului său unic, și de a impune modificarea modului de dizolvare. O asemenea finalitate poate fi obținută doar în procedura declanșată printr-o cerere în anularea hotărârii adunării asociațiilor sau a asociatului unic, promovată în temeiul art.132 din Legea nr. 31/1990.

Într-o a treia opinie, s-a apreciat că, în astfel de ipoteze, nu se poate exercita cu succes opoziția prev. de art.61 din Legea nr.31/1990 ci exclusiv acțiunea în anularea hotărârii asociațiilor sau, după caz a asociatului unic, în temeiul art.132 din același act normativ, în măsura în care asociații adoptă o hotărâre de dizolvare a societății fără lichidare, dar fără respectarea exigențelor art. 235 alin.1 din Legea nr.31/1990.

S-a arătat că prevederile art. 235 alin.1 din Legea nr. 31/1990, permit, în anumite cazuri, desfășurarea simultană a celor două operațiuni (de dizolvare și, respectiv, de lichidare), dar numai în cazul *societăților în nume colectiv, în comandită simplă și în cele cu răspundere limitată, și numai dacă o dată cu dizolvarea, cu cvorumul și majoritatea prevăzute pentru modificarea actului constitutiv, asociații*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

hotărâsc și modul de lichidare a societății și când asigură stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii.”

În raport de aceste exigențe legale, s-a subliniat că dacă asociații se înțeleg între ei asupra modului de împărțire a bunurilor - surplus al lichidării - și numai dacă pasivul societății este regularizat în prealabil, dizolvarea nu mai este urmată de lichidare, societatea dispărând ca subiect de drept ca urmare directă a înregistrării la registrul comerțului a mențiunii corespunzătoare. În schimb, lichidarea și numirea unui lichidator intervin în situația în care lipsește acordul de partaj ori pasivul societății nu este regularizat înainte de efectul extinctiv de personalitate juridică sau în cazul în care, prin hotărârea de dizolvare, asociații au decis să se urmeze procedura de lichidare judiciară. Prin urmare, deși, în principiu, o societate dizolvată intră în lichidare (art. 233), în mod excepțional, în condițiile art. 235, personalitatea juridică a societății dispăre ca urmare directă a dizolvării, fără mai interveni și procedura lichidării, radierea din registrul comerțului fiind dispusă în baza actului de dizolvare.

Prin urmare, s-a apreciat că utilizarea procedurii prevăzute de art.235 din Legea nr.31/1990 presupune un acord al societății, ca persoană juridică aflată în lichidare, cu toți sau fiecare din creditorii săi cu privire la modul de stingere a datoriilor sociale, iar câtă vreme se dovedește existența unui asemenea acord, lichidarea nu poate fi realizată decât cu desemnarea unui lichidator, iar o hotărâre de dizolvare adoptată în condițiile art.235 alin.1, fără lichidarea societății este nelegală și se impune a fi anulată în temeiul art.132 din Legea nr.31/1990.

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Regula instituită de lege este aceea că dizolvarea unei societăți trebuie urmată obligatoriu de etapa lichidării patrimoniului, etapă în care lichidatorul numit este chemat să asigure recuperarea creanțelor, stingerea datoriilor societății, să valorifice ori să asigure repartizarea activelor rămase între asociați, dar și să evalueze inclusiv actele juridice și faptele săvârșite de administratori sau asociați în legătură cu bunurile, creanțele sau datoriile societății.

De principiu, dizolvarea unei societăți urmată de procedura lichidării, nu afectează personalitatea juridică a acesteia, așa cum rezultă din art. 233 alin.4 din Legea nr.31/1990 conform căruia societatea își păstrează personalitatea juridică pentru

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia, cu mențiunea că, în etapa lichidării, nu se mai pot încheia decât acte juridice care sunt circumscrise scopului lichidării patrimoniului. Astfel spus, odată cu dizolvarea, societatea încetează să mai existe pentru realizarea scopului și al obiectului de activitatea în considerarea căror a fost înființată, existența și limitele capacității sale de folosință, după lichidare, fiind circumscrisă îndeplinirii actelor juridice necesare operațiunilor de lichidare a patrimoniului. Într-o asemenea ipoteză, creditorii societății sunt invitați să participe la procedura de lichidare în vederea satisfacerii creanțelor lor din activul patrimonial al societății dizolvate, prin mijlocirea lichidatorului.

În schimb, atunci când dizolvarea se hotărăște fără lichidarea patrimoniului, societatea încetează să mai existe ca subiect de drept.

De la regula menționată mai sus există și excepții, una dintre acestea fiind reglementată de art. 235 alin. 1 din Legea nr. 31/1990 (în cazul societăților în nume colectiv, în comandită simplă și în cele cu răspundere limitată), când asociații pot hotărî, o dată cu dizolvarea, cu cvorumul și majoritatea prevăzute pentru modificarea actului constitutiv, și modul de lichidare a societății, însă aceștia trebuie să fie de acord cu privire la repartizarea și lichidarea patrimoniului societății și să asigure stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii.

Bineînțeles că, în situația în care hotărârea de dizolvare s-a făcut fără a se asigura stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii (de exemplu, se declară în mod nereal că societatea nu deține datorii, cum este în situația care face obiectul analizei), aceasta poate fi atacată în justiție, potrivit art. 132 din legea nr. 31/1990.

Legiuitorul a prevăzut însă și un alt remediu la îndemâna persoanelor prejudiciate, respectiv opoziția prevăzută de art. 61. Indiferent de natura sa juridică (în literatura de specialitate fiind exprimate mai multe opinii), este cert că efectul admiterii opoziției prevăzute de art. 61 din Legea nr. 31/1990 îl constituie angajarea răspunderii societății sau a asociaților pentru prejudiciul cauzat. Astfel, în raport cu efectul produs, această opoziție apare ca fiind o veritabilă acțiune în răspundere civilă delictuală. În consecință, pentru a putea fi admisă opoziția, petentul (opozant) trebuie să facă dovada prejudiciului, a faptei ilicite (în acest caz specific, hotărârea atacată), a legăturii de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și a vinovăției. Prin

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

reglementarea acestei opoziții legiuitorul a urmărit să extindă răspunderea societății către asociații săi.

Art. 61 din Legea nr. 31/1990 prevede că efectul admiterii opoziției este doar obligarea societății/asociațiilor la repararea prejudiciului cauzat, aceasta nefiind aptă să conducă și la anularea hotărârii respective (partea interesată având la dispoziție în acest scop acțiunea în anulare reglementată de art. 132 din Legea nr. 31/1990). Cu toate acestea, din moment ce opoziția a fost admisă și s-a dispus obligarea la repararea prejudiciului (creanța datorată), este evident că hotărârea prin care s-a declarat nereal că societatea nu deține datorii nu mai poate produce efecte în privința reclamantului.

Astfel, instituția opoziției nu poate fi utilizată nici pentru a schimba hotărârea asociațiilor, astfel încât, în locul unei dizolvări fără lichidare, decisă de asociați, ca urmare a admiterii opoziției, instanța să dispună ca dizolvarea societății să fie urmată de etapa lichidării, având în vedere că legea nu prevede o asemenea posibilitate, efectul admiterii cererii fiind acela al recuperării prejudiciului. Cu alte cuvinte, finalitatea opoziției la dizolvare este aceea de a obține repararea prejudiciului cauzat prin dizolvare, iar nu de a cenzura voința societății, formată prin voința asociațiilor sau a asociatului său unic și de a impune modificarea modului de dizolvare (o asemenea finalitate poate fi obținută doar în procedura declanșată printr-o cerere în anularea hotărârii adunării asociațiilor sau a asociatului unic, promovată în temeiul art.132 din Legea nr. 31/1990).

Revenind la situația analizată, trebuie stabilit dacă există o faptă ilicită, respectiv dacă mențiunea că societatea nu deține datorii a fost sau nu reală (cu alte cuvinte, fapta ilicită constă în ignorarea existenței și a modului de stingere a pasivului de către asociați prin hotărârea de dizolvare), un prejudiciu (dacă reclamantul face dovada faptului că avea o creanță față de societate, atunci mențiunea din hotărârea de dizolvare în sensul că nu ar exista datorii este în mod evident de natură a-i provoca un prejudiciu acestuia, constând în pasivul care nu a fost evidențiat și care nu ar mai putea fi satisfăcut după radierea societății din registrul comerțului și încetarea existenței sale ca subiect de drept), o legătură de cauzalitate între faptă și prejudiciu (aceasta rezultând din materialitatea faptei) și vinovăția pârâtului (acesta răspunzând pentru cea mai ușoară culpă). Probatoriul care poate fi administrat este cel specific unei acțiuni în răspundere civilă delictuală, potrivit dreptului comun.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Împrejurarea dacă în patrimoniul societății au mai rămas fonduri sau bunuri prin valorificarea cărora puteau fi acoperite, măcar în parte, creanțele creditorilor sociali nu prezintă nicio relevanță, din moment ce art. 61 alin. 1 prevede foarte clar că pot fi obligați direct asociații la repararea prejudiciului cauzat, tocmai acesta fiind și scopul reglementării.

În concluzie, opinia INM este în sensul că, pentru admiterea opoziției prevăzute de art. 61 alin. 1 din Legea nr. 31/1990, este necesară întrunirea condițiilor răspunderii civile delictuale, iar efectul admiterii unei asemenea acțiuni constă în recuperarea prejudiciului produs.

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- *În practică, cel mai răspândit creditor este cel fiscal, iar de cele mai multe ori nu se face dovada existenței creanței invocate;*
- *Creditorul fiscal ar avea la îndemână și procedura angajării răspunderii;*
- *Hotărârea de dizolvare nu poate fi anulată în procedura opoziției;*
- *Pentru admiterea opoziției, nu prezintă relevanță dacă societatea mai are sau nu alte bunuri care să poată fi valorificate. În sprijinul opiniei contrare s-a reținut că dacă societatea ar fi intrat normal în lichidare, nu ar fi fost identificate bunuri, astfel că nu se putea recupera prejudiciul. S-a arătat că aceasta este totuși o falsă problemă, pentru că nu poate viza întrunirea condițiilor răspunderii civile delictuale, ci ar ține de executare. De asemenea, s-a menționat că intenția de fraudă nu poate fi condiționată de șansele pe care creditorul le-ar fi avut să recupereze prejudiciul, în procedura lichidării;*
- *Problema analizată nu trebuie redusă la creditorul fiscal, chiar dacă acesta este cel mai des întâlnit. Nu se poate cere unui creditor să dovedească faptul că societatea nu are alte bunuri în patrimoniu;*
- *Fapta delictuală este aceea de a face dizolvarea concomitent cu lichidarea, ceea ce presupune ab initio să nu existe datorii sau să existe un acord cu privire la stingerea acestora. Dacă se declară însă că nu există datorii și se descoperă ulterior că nu a fost așa, atunci în mod evident că suntem în prezența unei fraude;*
- *La București exista o practică în sensul respingerii cererilor ca lipsite de interes, pentru că organul fiscal ar putea emite direct titlu executoriu, însă doar față de societate;*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

- O soluție ar mai putea fi suspendarea efectelor hotărârii de dizolvare (aceasta nu poate fi anulată în opoziție), până la acoperirea pasivului a cărui existență se constată. Cu toate acestea, s-a arătat că art. 61 nu permite o asemenea soluție, iar repararea prejudiciului înseamnă acoperirea pagubei, respectiv obligarea la plată, fiind astfel foarte clar;
- Scopul textului a fost sancționarea asociatului care a săvârșit fapta ilicită, declarând în mod fals că nu ar exista datorii;
- La Curtea de Apel Cluj, nu s-a pus problema inadmisibilității unor asemenea acțiuni, însă au existat opinii în sensul că simpla omisiune a pasivului nu ar fi o faptă ilicită suficient de bine conturată și nu ar exista o legătură de cauzalitate suficient de bine caracterizată cu prejudiciul invocat. De asemenea, s-a arătat că opinia majoritară în secție este în sensul că trebuie verificată condiția ca societatea să nu aibă alte bunuri care să poată fi valorificate;
- Reglementarea cuprinsă în art. 61 din Legea nr. 31/1990 este una deficitară, pentru că practic ar trebui să se tindă la blocarea radierii. S-ar impune o intervenție legislativă, prin care să fie reglementată foarte clar instituția opoziției;
- Probele care pot fi administrate sunt cele specifice unei acțiuni în răspundere civilă delictuală.

Concluzii

Participanții și-au însușit în unanimitate opinia formatorilor INM, în sensul că pentru admiterea opoziției prevăzute de art. 61 alin. 1 din Legea nr. 31/1990, este necesară întrunirea condițiilor răspunderii civile delictuale, iar efectul admiterii unei asemenea acțiuni constă în recuperarea prejudiciului produs.

7. A. Data acordării penalităților de întârziere în cuantum de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere în cazul în care asigurătorul nu își îndeplinește la timp sau își îndeplinește defectuos obligația de plată a despăgubirii (Curtea de Apel București)
- B. Penalitățile datorate de către asigurător în cazul în care cererea de despăgubire nu este soluționată în termen de 30 de zile de la formulare (Curtea de Apel Cluj)
- C. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. 2 teza finală din Legea nr. 132/2017 (Curtea de Apel Cluj)

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Materia: litigii cu profesioniști

Subcategoria: raporturi de asigurare

Actul normativ incident: Legea nr. 132/2017 - art. 21

cuvinte cheie: despăgubiri, penalități de întârziere

Prezentarea problemei juridice, cu arătarea situației de fapt:

Art. 21 alin. 5 din Legea nr. 132/2017 care reglementează penalitățile de 0,2 % pe zi de întârziere face trimitere doar la alineatul 4 al aceluiași articol (care reglementează termenul de 10 zile de achitare a despăgubirilor și care curge de la data unui acord al părților sau de la data comunicării hotărârii judecătorești definitive) fără a face trimitere la dispozițiile art. 21 alin. 2 din același act normativ (care reglementează termenul de 30 de zile în care trebuie soluționată cererea de despăgubire).

Dispozițiile art. 21 alin. 2 sancționează nerespectarea termenului doar cu „plata despăgubirii”, fără a mai menționa ceva despre penalități.

În aceste condiții, nerespectarea dispozițiilor art. 21 alin. 2 mai este sancționată de către legiuitor cu obligarea la plata unor penalități de 0,2% pe zi?

Legislație incidentă

Art. 21. - *Soluționarea cererii de despăgubire*

(1) *În termen de 30 de zile de la data înaintării cererii de despăgubire de către asigurat ori de către partea prejudiciată, asigurătorul RCA este obligat:*

a) *fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând în scris o ofertă de despăgubire justificată, transmisă cu confirmare de primire, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;*

b) *fie să notifice părții prejudiciate în scris, cu confirmare de primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.*

(2) *Dacă în termen de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii.*

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

(4) *Despăgubirea se plătește de către asigurătorul RCA în termen de 10 zile de la data acceptării ofertei de despăgubire prevăzută la alin. (1) lit. a) sau de la data la care asigurătorul RCA a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească. Documentele care stau la baza cererii de despăgubire sunt stabilite prin reglementări ale A.S.F.*

(5) *Dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile în termenul prevăzut la alin. (4) sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea sau întârzie achitarea despăgubirii, acesta este obligat la plata unor penalități de 0,2% pe zi de întârziere calculate la nivelul sumei de despăgubire convenită sau la diferența de sumă neachitată. Plata penalităților se face odată cu plata despăgubirii.*

(6) *În cazurile privind vătămările corporale și daunele morale care fac obiectul unui litigiu, penalitățile și plata acestora sunt stabilite de către instanța judecătorească.*

Soluții identificate

Problema de la pct. A. Interpretările diferite s-au întâlnit în cauzele în care fie asigurătorul nu a plătit deloc despăgubirea persoanei prejudiciate ca urmare a unui accident rutier în care persoana vinovată avea asigurare RCA la un anumit asigurător, fie a achitat parțial prețul despăgubirii.

Într-o opinie, s-a apreciat că plata penalităților de 0,2% prev. de art.21 alin.(5) din Legea nr.132/2017 se achită de la 40 de zile de la data depunerii cererii de despăgubire, apreciindu-se că asigurătorul beneficiază de 10 zile pentru a face plata și încă 30 de zile pentru a răspunde solicitării persoanei prejudiciate.

În cea de-a doua opinie, s-a apreciat că plata penalităților de 0,2% prev. de art. 21 alin.(5) din Legea nr.132/2017 se achită de la 30 de zile de la data depunerii cererii de despăgubire.

În cea de-a treia opinie, s-a apreciat că plata penalităților de 0,2% prev. de art. 21 alin. (5) din Legea nr. 132/2017 se face de la 10 zile de la data comunicării unei hotărâri definitive către asigurător.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Problema de la pct. B. În urma unei consistente dezbatere, opinia larg majoritară care s-a conturat a fost în sensul că noua formă a legii împiedică acordarea penalităților de întârziere de 0,2% în caz de nerespectare a termenului de 30 de zile reglementat de dispozițiile art. 21 alin. 2 din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule. Concluzia se impune deoarece dispozițiile art. 21 alin. 5 din Legea nr. 132/2017, care instituie aceste penalități de 0, 2 % pe zi de întârziere, fac referire expresă doar la nerespectarea obligațiilor reglementate de art. 21 alin. 4, nu și la obligațiile reglementate de dispozițiile art. 21 alin. 2 din același act normativ.

Diminuarea nejustificată a despăgubirii sau întârzierea în achitarea acesteia sunt nerespectări imputabile asigurătorului care însă trebuie interpretate coroborat tot cu obligațiile legale reglementate de art. 21 alin. 4 din Legea nr. 132/2017, interpretare impusă de sintagma „inclusiv,,.

Au fost exprimate rezerve față de această interpretare deoarece asigurătorul rămâne nesancționat pecuniar pentru omisiunea de a soluționa cererea de despăgubire în termen de 30 de zile de la înregistrare. În replică, pentru a depăși acest impediment, s-a susținut în opinie majoritară că după expirarea celor 30 de zile în care asigurătorul RCA trebuie să notifice părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, persoana prejudiciată are dreptul la dobânda legală penalizatoare în materie civilă la suma care în final va fi stabilită de către instanță, nu însă și penalități de 0,2% care nu sunt reglementate pentru această ipoteză.

În ceea ce privește interpretarea dispozițiilor art. 21 alin. 2 teza finală din Legea nr. 132/2017, „*asigurătorul RCA este obligat la plata despăgubirii,*” în opinie majoritară nu a fost agreată ideea că nerespectarea termenului de 30 de zile reglementat de art. 21 alin. 2 din Legea nr. 132/2017 are drept consecință recunoașterea de drept a pretențiilor solicitate. Dimpotrivă, chiar și în această ipoteză daunele vor fi calculate de către instanță, conform principiilor răspunderii civile delictuale. O astfel de interpretare a fost acceptată unanim în secție și sub imperiul actelor normative anterioare Legii nr. 132/2017, care cuprindeau o dispoziție similară.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opinia Institutului Național al Magistraturii

Problemele au mai fost discutate, parțial, și la Întâlnirea președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel ce a avut loc la Constanța, în perioada 16-17 septembrie 2021, ocazie cu care s-a stabilit că *”în situația respingerii pretențiilor de către asigurator, penalitățile datorate de asiguratorul RCA potrivit art. 21 alin. (5) curg după cum urmează:*

- în ipoteza în care asiguratorul a respins motivat pretențiile, efectuând obiecțiuni serioase și rezonabile, acesta a executat obligația prevăzută de alin. (1) lit. b) indiferent de caracterul întemeiat sau neîntemeiat al acestora, iar penalitățile încep să curgă din ziua următoare celei la care se împlinește termenul de 10 zile de la data la care asiguratorul RCA a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească;

- în ipoteza în care asiguratorul a respins pretențiile, dar soluția aleasă și motivele sunt de ordin formal, în scopul exclusiv de a se produce efectul de amânare a curgerii penalităților datorate, penalitățile încep să curgă din ziua următoare celei la care se împlinește termenul de 30 zile de la data înaintării cererii de despăgubire de către asigurat ori de către partea prejudiciată”.

De asemenea, cu aceeași ocazie s-a stabilit că *”art. 21 alin. (2) din Legea nr. 132/2017 nu exclude verificările pe care trebuie să le facă instanța cu privire la întinderea creanței în raport cu probele administrate”.*

Întrucât toate cele 3 probleme vizează interpretarea art. 21 din Legea nr. 132/2017, acestea vor fi analizate împreună.

Potrivit art. 2 pct. 7 din Legea nr. 132/2017, prin *avizarea daunei se înțelege ”notificarea asiguratorului de către persoana prejudiciată, asigurat sau mandatarii acestora, cu privire la producerea evenimentului asigurat; notificarea trebuie să fie însoțită de documentele necesare stabilirii răspunderii asiguratorului RCA”.*

Conform art. 15 alin. 1 și 2 din Legea nr. 132/2017, asiguratul trebuie să notifice asiguratorul RCA cu privire la accidentul produs, în termen de 5 zile lucrătoare de la producerea acestuia și să furnizeze informații cu privire la cauzele și împrejurările producerii accidentului și documentele necesare instrumentării cazului.

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978

Așa cum rezultă din prevederile art. 21 alin. 1, după ce primește cererea de despăgubire, asigurătorul este obligat la acțiune, respectiv să răspundă cererii părții solicitante (în termen de 30 zile de la primirea acesteia), în scris, cu confirmare de primire, fie în sensul acceptării cererii, respectiv prin formularea unei oferte de despăgubire justificate, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat (art. 21 alin. 1 lit. a), fie în cel al respingerii pretențiilor (în tot sau în parte), cu indicarea motivelor aferente (art. 21 alin. 1 lit. b).

Potrivit alin. 2, dacă asigurătorul a rămas inactiv și nu și-a îndeplinit aceste obligații, în sensul că nu a notificat respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, atunci este obligat la plata despăgubirii, ceea ce înseamnă că scadența obligației de plată este chiar la expirarea celor 30 zile în care trebuia să răspundă (interpretarea acestui text va fi analizată mai jos). Deși textul pare să se refere doar la obligația de la alin. 1 pct. b (nu a notificat respingerea pretențiilor de despăgubire), în realitate legiuitorul a avut în vedere situația în care asigurătorul nu răspunde cererii de despăgubire, împrejurare ce include și situația de la alin. 1 lit. a. Astfel, din punctul de vedere al asigurătorului, lipsa unei oferte de despăgubire echivalează cu respingerea cererii de despăgubire. Prin urmare, alin. 2 are în vedere situația în care asigurătorul pur și simplu nu răspunde cererii de despăgubire (adică nu notifică respingerea pretențiilor de despăgubire și, în mod evident, nici nu face o ofertă de despăgubire, pentru că în acest caz termenul de plată este reglementat de alin. 4) sau notifică respingerea pretențiilor de despăgubire, fără a prezenta motivele care au stat la baza acesteia.

Alineatul 4 stabilește scadența obligației de plată a despăgubirilor de către asigurătorul RCA, adică 10 zile de la: data acceptării ofertei de despăgubire prevăzută la alin. 1 lit. a) sau de la data la care a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească.

Prin alin. 5, scopul legiuitorului a fost sancționarea asigurătorului care nu își îndeplinește obligațiile, în mod culpabil, cu aplicarea unor penalități de întârziere în sarcina sa, în cuantum de 0,2% pe zi. Deși alin. 5 prevede că această sancțiune intervine în cazul în care asigurătorul nu își îndeplinește obligațiile în termenul prevăzut la alin.

INSTITUTUL
NATIONAL AL
MAGISTRATURII

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

(4) sau și le îndeplinește defectuos, inclusiv dacă diminuează nejustificat despăgubirea sau întârzie achitarea despăgubirii, fără a face trimitere la alin. 1 sau 2, acest text trebuie interpretat sistematic, raportat la scopul și voința reală a legiuitorului, având în vedere totodată și poziționarea sa, la finalul articolului 21, ce reglementează obligațiile asigurătorului după primirea cererii de despăgubire, așa cum s-a arătat.

În acest context, apreciem că sintagma *”nu își îndeplinește obligațiile sau și le îndeplinește defectuos”* trebuie interpretată în mod extensiv, în sensul că vizează inclusiv situațiile în care cererea de despăgubire nu este soluționată în termen de 30 de zile de la formulare.

Astfel, chiar textul analizat reglementează expres faptul că prin *”îndeplinire defectuoasă a obligațiilor”* se înțeleg inclusiv situațiile în care asigurătorul diminuează nejustificat despăgubirea sau întârzie achitarea despăgubirii (deci nu doar acestea).

O diminuare nejustificată a despăgubirii înseamnă un refuz de plată (parțial), nejustificat, adică fie nemotivat, fie motivat formal (bineînțeles că și formularea unei oferte de despăgubire, însă cu diminuarea nejustificată a acesteia, se încadrează tot în noțiunea de îndeplinire defectuoasă a obligațiilor).

În analiza caracterului *”justificat”* al diminuării despăgubirii, instanța trebuie să analizeze, de la caz la caz, dacă motivele invocate de asigurător au fost serioase și rezonabile, în raport cu circumstanțele din momentul respectiv, adică dacă a acționat cu bună-credință sau, din contră, dacă asigurătorul a respins pretențiile, dar soluția aleasă și motivele sunt de ordin formal, în scopul exclusiv de a se produce efectul de amânare a curgerii penalităților datorate. Simpla admitere a cererii de chemare în judecată și reținerea de către instanță a caracterului neîntemeiat al motivelor de respingere a despăgubirii, nu înseamnă automat faptul că asigurătorul a acționat nejustificat, ci trebuie analizată, în concret, buna sa credință.

În acest context, din moment ce penalitățile pot fi acordate dacă asigurătorul a diminuat nejustificat despăgubirea, atunci a fortiori ar trebui acordate și pentru situația în care asigurătorul a rămas în pasivitate și nu a soluționat cererea de despăgubire în termenul de 30 zile, fapt ce echivalează practic cu un refuz de acordare a despăgubirilor. Or, scopul legiuitorului a fost tocmai sancționarea unei asemenea conduite a asigurătorului, iar acesta poate fi atins doar prin interpretarea articolului analizat în vederea atingerii scopului pentru care a fost reglementat.

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Se mai observă și că articolul analizat conține, de principiu, soluția reglementată și prin art. 37 din Norma ASF nr. 23/2014. Or, este adevărat că în privința penalităților exista un text separat, art. 38, care se referea la neîndeplinirea tuturor obligațiilor prevăzute de art. 37. Este cert că art. 21 din Legea nr. 132/2017 cuprinde o exprimare puțin neclară, însă acesta trebuie interpretat în acord cu voința reală a legiuitorului, dedusă din scopul aplicării acestor penalități, așa cum au fost reglementate și anterior. Astfel, este dincolo de orice dubiu că prin Norma nr. 23/2014 penalitățile de 0,2% au fost reglementate inclusiv pentru nesoluționarea cererii de despăgubire în termenele legale (aspect reținut în mod expres și de ÎCCJ - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cuprinsul Deciziei nr. 86/2017, pct. 62, *”În esență, se sancționează nesoluționarea cererii de despăgubire în termenele legale, precum și neplata despăgubirilor în termenele defipte de lege, atât în cazul în care cererea de despăgubire este formulată de persoana prejudiciată, cât și atunci când o atare cerere este înaintată de asigurătorul de bunuri”*). Or, nu există nicio justificare rezonabilă pentru care legiuitorul ar fi dorit să sancționeze doar diminuarea nejustificată a despăgubirii (refuz de acordare a despăgubirilor), nu și nesoluționarea cererii.

În ceea ce privește interpretarea art. 21 alin. 2, Curtea de Apel Cluj nu a formulat un punct distinct pentru discuții, dar a făcut referire la o practică neunitară în cuprinsul adresei transmise Institutului Național al magistraturii.

Astfel, art. 21 alin. 2 instituie prezumția legală că asigurătorul este de acord cu despăgubirea, în situația în care nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, în termen de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire (adică nu a soluționat cererea de despăgubire, așa cum s-a arătat mai sus). Practic, textul instituie sancțiunea ajungerii la scadență a obligației de despăgubire chiar la data împlinirii termenului de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire.

În concret, faptul că asigurătorul este obligat la plata despăgubirii nu poate însemna decât că prezumția legală se referă la angajarea răspunderii acestuia și la obligația efectivă de plată a despăgubirii, nu însă și la cuantumul despăgubirii.

Așadar, art. 21 alin. 2 nu exclude analiza pe care instanța trebuie să o facă privind întinderea creanței, în raport cu probele administrate. În caz contrar, dacă asigurătorul ar trebui să plătească suma solicitată prin cererea de despăgubire,

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!**

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

consecințele ar fi de neacceptat, cu depășirea intenției legiuitorului, fiind de natură să determine inclusiv o îmbogățire fără justă cauză pentru persoanele prejudiciate, pentru simpla omisiune a asigurătorului de a soluționa cererea. Or, așa cum s-a arătat mai sus, din interpretarea coroborată a alineatelor art. 21 rezultă foarte clar că intenția legiuitorului a fost de a sancționa inacțiunea asigurătorului prin obligarea la plata unor penalități de întârziere de 0,2 % (măsură proporțională cu scopul urmărit) și nicidecum a unor sume într-un quantum nejustificat (care ar putea fi chiar și de ordinul milioanele de euro, raportat la plafoanele de despăgubire prevăzute de art. 6 alin. 4 din Legea nr. 132/2017).

În concluzie, opinia INM este în sensul că:

- **în ipoteza în care asigurătorul nu soluționează cererea de despăgubire în termen de 30 zile de la înregistrarea acesteia, atunci datorează penalități de întârziere de 0,2% pe zi, calculate începând cu prima zi după expirarea celor 30 zile; aceeași soluție intervine și în cazul în care asigurătorul a respins pretențiile (total sau parțial), dar soluția aleasă și motivele sunt de ordin formal, în scopul exclusiv de a se produce efectul de amânare a curgerii penalităților datorate;**

- **în situația în care asigurătorul RCA a acceptat oferta de despăgubire prevăzută la alin. (1) lit. a) sau a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească și nu efectuează plata sau face o plată parțială, penalitățile încep să curgă după expirarea celor 10 zile, conform alin. 4; tot de la acest moment încep să curgă penalitățile și în situația în care asigurătorul a respins motivat pretențiile, acționând cu bună-credință, prin efectuarea unor obiecțiuni serioase și rezonabile;**

- **art. 21 alin. (2) din Legea nr. 132/2017 nu exclude verificările pe care trebuie să le facă instanța cu privire la întinderea creanței în raport cu probele administrate.**

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

Opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor

- Art. 21 alin. 5 trimite într-adevăr la alin. 4, însă cuprinde și ipoteza îndeplinirii defectuase a obligațiilor, fiind vorba despre toate obligațiile reglementate de art. 21, deci și de cele de la alin. 1 și 2;
- Nerespectarea termenului de 30 zile prevăzut de art. 21 alin. 2 vizează practic o îndeplinire defectuasă a obligațiilor;
- La nivelul Curții de Apel Cluj, opinia majoritară este în sensul că penalitățile de întârziere de 0,2% pe zi nu pot fi acordate în ipoteza în care asigurătorul nu soluționează cererea de despăgubire în termen de 30 zile de la înregistrarea acesteia, pentru că art. 21 alin. 5 din Legea nr. 132/2017 face trimitere doar la alin. 4, nu și la alin. 2 al aceluiași articol.

Concluzii

Participanții și-au însușit, în unanimitate, opinia formatorilor INM, în sensul că:

- în situația în care asigurătorul RCA a acceptat oferta de despăgubire prevăzută la alin. (1) lit. a) sau a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească și nu efectuează plata sau face o plată parțială, penalitățile încep să curgă după expirarea celor 10 zile, conform alin. 4; tot de la acest moment încep să curgă penalitățile și în situația în care asigurătorul a respins motivat pretențiile, acționând cu bună-credință, prin efectuarea unor obiecțiuni serioase și rezonabile;

- art. 21 alin. (2) din Legea nr. 132/2017 nu exclude verificările pe care trebuie să le facă instanța cu privire la întinderea creanței în raport cu probele administrate.

De asemenea, participanții și-au însușit, cu majoritate, și opinia în sensul că, în ipoteza în care asigurătorul nu soluționează cererea de despăgubire în termen de 30 zile de la înregistrarea acesteia, atunci datorează penalități de întârziere de 0,2% pe zi, calculate începând cu prima zi după expirarea celor 30 zile; aceeași soluție intervine și în cazul în care asigurătorul a respins pretențiile (total sau

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

**„Justiția 2020 - Profesionalism și integritate”
Cod SIPOCA 453/MySMIS2014+ 118978**

parțial), dar soluția aleasă și motivele sunt de ordin formal, în scopul exclusiv de a se produce efectul de amânare a curgerii penalităților datorate.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

